

Reggeli Ujság

Noviszád, 1939 szeptember 24, vasárnap

Urednik — Szerkeszti
ANDRÉE DEZSŐ

20. évfolyam 263. szám

Sztalin együttműködést keres a Balkánnal

Lemberg meghódolt — A német-országi demarkációs vonal még nem végleges államhatár — Fritsch vezérezredes, a volt német hadsereg főparancsnok elesett a Varsó körüli harcokban

Berlinből jelentik: A német véderő főparancsnoksága közli:

Lemberg pénteken megadta magát a már elvonulóban levő német csapatoknak. A város keleti szélén álló szovjet csapatokkal egyetértésben most folynak az átadási tárgyalások.

A Dzura menti erdőségek átkutatása során szeptember 21-én egész vezérkarával együtt német fogságba esett Bortnovszki tábornok, a lengyel korridor hadsereg főparancsnoka. A kétségbeesetten védekező lengyelekkel folytatott heves harc után pénteken Modlin és Varsó között átléptük a Visztula déli partja melletti országutat és így a két várost sikerült egymástól elválasztva, körülzárni. Több ezer foglyot ejtettünk.

Nyugaton csak egyes helyeken észlelhető gyenge tűzérési tevékenység. Saarbrücken mellett egy francia repülőgépet légvédelmi tüzzel leszállásra kényszerítettünk és legénységét elfogtuk. Egy német repülőgépet légi harcban lelőttek.

1060 kilométeres a német-szovjet demarkációs vonal

Rómából jelentik: A Popolo di Roma Lengyelországba küldött tudósítója mértékadó német körökből felvilágosítást kapott a szovjet-országi és Németország közötti demarkációs vonalról. A tudósító előtti megerősítették, hogy az új demarkációs vonal Uzsoknál végződik és hosszúsága 1060 kilométer. Azért választották határukat a folyókat, hogy a határ teljesen világos legyen

és minden lehető félreértést és vitát már eleve kiküszöböljenek. Német részről hangoztatták, hogy a demarkációs vonalnak kizáróan katonai jellege van és még nem lehet tudni, hogy a vonal azonos lesz-e az új állam határával. Hangoztatták német részről azt is, hogy igyekeztek tekintettel lenni a népi elvre is és így a főleg orosz lakta terület az oroszoknak jutott.

Göring napiparancsa a légi haderőhöz

Berlinből jelentik: Göring vezértábornagy, mint a légi haderő főparancsnoka, a következő napiparancsot adta ki:

A 22. légharító ezred első osztaga szeptember 8-án és 9-én az űsa melletti ütközetben kiváló vitézséggel vett részt az igen erős és számszerűen nagy fölényben levő ellenséges erők leküzdésében. Sok tiszt, altiszt és közlegény, élükön a parancsnokkal halt hősi halált az ütközet során. Utolsó pillanatig kitartó hősiességüknek volt köszönhető, hogy az ütközet győzelemmel végződött. Az osztagnak legnagyobb elismerésemet fejezem ki férfias magatartásáért. Az egész légi haderő büszkeséggel emlékszik meg azokról a bátor férfiakról, akik a hősiességükkel életüket veszítették. Az elesettek ragyogó mintaképeink maradnak.

Moscicki és Beck továbbra is száműzetésben maradnak

Berlinből jelentik: A Deutsche Allgemeine Zeitung bukaresti értesülése szerint a román kormány elhatározta, hogy Moscicki lengyel elnök és Beck külügyminiszter továbbra is száműzetésben marad.

Párisból jelentik: A francia politikai körökben élénken foglalkoztatja a lengyel kormány sorsának kérdése. Két nappal ezelőtt híre terjedt, hogy Moscicki elnök és a lengyel kormány román területre menekült tagjai Franciaországban keresnek menedéket. Már szó volt arról, hogy az elmenekült lengyel kormány számára a Le Havre melletti Saint Andrés községeit engedik át területenkívül joggal. Itt székel a világháború alatt a belga kormány is. A szombat reggeli francia lapok szerint ez a terv nehézségekbe ütközik. A Journal szerint a német kormány közölte Bukaresttel, hogy a semlegesség meg-

sértésének tartaná, ha a román kormány távozni engedné a lengyel kormányt. Az Oeuvre úgy tudja, hogy Berlin lépést tett Bukarestben és közölte, hogy amennyiben a román kormány szabad távozást engedne a lengyel kormányoknak, német részről ebben a semlegesség téves értelmezését látnák. A román kormány erre megnyugtató kijelentéseket tett.

Bukaresti jelentés szerint a román fővárosban tartózkodó lengyel polgári menekülteknek 24 órán belül jelentkezniük kell a rendőrségen, hogy megjelöljék számukra azt a helyet — Bukarest és Szucsava tartományok kivételével — ahol meg akarnak telepedni. A fővárosban tilos lengyel menekülteknek tartózkodni. Azokat a szállásokat, akik ez ellen vétnek, megbüntetik.

Rómából jelentik: Az olasz lapok értesülése szerint a volt lengyel kormány tagjai csak abban az esetben hagyhatják el Romániát, ha kimondják a lengyel kormány megszűnését. Ez esetben mint magánemberek eltávoztatnak az országból. Ez a megoldás lehetővé tenné, hogy Varsóban olyan kormányalakulhasson, amelynek törvényes voltát sem az angolok, sem a franciák nem vonhatják kétségbe.

Sztalin és a Balkán

Rómából jelentik: A Popolo di Roma értesülése szerint Sztalin együttműködést keres a balkáncsoporttal és ki akarja rekeszteni a Balkánt a nagyhatalmak befolyásának köréből. A lap szerint London nem ellenezné, ha Oroszország bizonyos mértékben érvényesítené befolyását a Balkánon, minthogy ebben az esetben Törökország ki egyenlíthetné a két befolyást tekintettel arra, hogy a törököknek Angliával is van szerződésük.

Római értesülések szerint Oroszország Iránnal is kereskedelmi szerződést kötött, ami a Stampa szerint arra vall, hogy Moszkva összes ázsiai ügyeit fel akarja számolni és békében akar élni.

A NYUGATI HARCTÉR

Párisból jelentik: A francia vezérkar péntek esti jelentése így hangzik: Az egész arcvonalon nyugalom van. Tengeri erőink hatáson folytatják a szállítmányok biztosítását és üldözik az ellenséges buvárnaszádokat.

A szombat délelőtti francia hadijelentés a következőket mondja: Francia csapatok tegnap délután visszaverték a Saartól keletre a franciák által már meghódított terület ellen indított támadást. Az északra folyamán élénk tevékenység folyt a nyugati arcvonalon a Saar és a két hirtől délkeletre elterülő vidék között, valamint Lauter vidékén.

Rómából jelentik: A Messagero ismerteti a nyugati arcvonalra kiküldött tudósítójának jelentését. Eszerint a franciák az úgynevezett »Senki földjén« végzett hadműveleteikkel előretolt állásokat akartak biztosítani támadás esetére. A Maginot-vonal ugyanis túlságosan közel fekszik a francia határhoz s így nem állott szélesebb tevékeny-

ségi övezet a franciák rendelkezésére. Az olasz haditudósító közli még, hogy a frontnak ezen a szakaszán nagyfontosságú események vannak készülöben. Erre mutatnak az elkeseredett tűzérési párharcok és a fáradhatatlan felderítő repülések.

JUGOSZLAVIA FOLYTATJA MEGSZOKOTT ÉLETÉT

Rómából jelentik: A Messagero beográdi tudósítója rámutat arra, hogy Jugoszlávia a súlyos nemzetközi nyomodalmak ellenére is folytatja megszokott életét. Beográdban hangoztatják — írja a tudósító — hogy az olasz-görög megegyezés az egész Balkán-félszigeten kedvező hatást keltett. A lapok szerint a megállapodást Bulgáriában is kedvezően fogadták.

A Berliner Börsenzeitung budapesti jelentésében azt írja, hogy a magyar és a jugoszláv sajtó szerint lehetséges a semleges balkáni államok tömörülése. A lap utal Olaszország tevékenységére, amelyet egyfelől a béke megvalósítása érdekében fejt ki, másrészt annak érdekében, hogy vezetése alatt bizonyos kollektív semlegességet tegyen lehetővé a Dunavölgye középső és alsó részében, valamint az Adriá mellett.

A német-szovjet szerződés jelentőségét csak a jövő mutatja meg

Hitler látogatása a varsói arcvonalon — A szovjet vezérkar 120.000 lengyel foglyot jelent — A demarkációs vonal megállapítása Németország korlátozott keleti hadicéljait igazolja

Mint a német vezérj főhadiszállás közli, Hitler kancellár pénteken a multheti hadműveletek színterére ment, hogy megismerje az északi hadsereg csapatait. Ezek a csapatok a Bug és Narev folyón keresztülhaladva, jelentős részt vállaltak a Minszk és Varsó közti vasutvonal elleni győzelmes támadásban és abban a nagy átkaroló hadműveletben, amely a kutnoi győzelmes csatához vezetett. Hitler kancellár világos képet kapott nem csupán azokról a hatalmas teljesítményekről, amelyek a kelet-porosországi német csapatok előretörését jellemezték és a rendkívül megerősített Bug és Narev menti állások meghódítására vezettek, hanem egyúttal a német légi haderő pontos munkájáról is. A Varsóba vezető vasutvonalak mentén mindenütt látható találatok mutatják, hogy a bombák a legtöbb helyen magára a vasúti pályatestre estek és így a lengyel csapat- és hadianyagszállítás a legtöbb helyen lehetetlenné vált. Különösen látható ez a Minszk felé vezető vonalon. Lengyel részről itt megkísérelték, hogy erősen vértézett páncélvonattal keleti irányban áttörjék a német csapatok gyűrűjét. A német repülőket egyetlen bombája nemcsak a vasúti vonalat tette használhatatlanná, ha-

nem a lengyel páncélvonatot is megsemmisítette.

Hitler utja innen a Varsótól keletre levő Minszkbe vezetett, majd Varsó irányában folytatta útját. A német kancellárnak alkalma nyílt megfelelő fekvésű pontról áttekinteni a német csapatok által teljesen körülzárt Varsó felett. A késő délutáni órákban Hitler visszatért főhadiszállására.

SZOVJET HADIJELENTÉS

A szovjetvezérkar szombat reggel kiadott hadijelentése így hangzik:

A szovjethadsereg Nyugat-Fehéroroszországban működő csapatai tegnap megszállták Bialisztokot és Bresztlitovszkot és megkezdték a Grodnótól északnyugatra fekvő augusztovi erdőségek megtisztítását a lengyel hadsereg romjaitól. Nyugat-Ukrajnában a szovjethadsereg hadműveleteket hajtott végre a lengyel hadsereg maradványainak feloszlása érdekében. A Lemberg körüli lengyel csapatok ellenállásának leverése után több hadosztály és gyalogezred megadta magát a szovjets csapatoknak. Szeptember 17-e és 21-e között a lengyel hadsereg 120.000 katonáját és tisztjét ejtették foglyul a szovjets csapatok. A zsákmány 380 löveg és 1400 gépfegyver.

A demarkációs vonal jelentősége

Berlinből jelentik: A pénteken megvont német-szovjet demarkációs vonallal kapcsolatban jólétesült berlini körökben kijelentették, hogy a demarkációs vonalat még a Lengyelország elleni német katonai intézkedések megindítása előtt megállapították. Berlinben kijelentik, hogy a demarkációs vonal meghatározásánál Németországot ez a feltevés vezette: a német hadsereg feladata nem abban áll, hogy lehetőleg nagy lengyel területet foglaljon el, hanem inkább abból, hogy a lehető legrövidebb időn belül megsemmisítse a lengyel hadsereget. Ezt a célt el is érte. A demarkációs vonal egyébként is a német hadjárat célkitűzéseinek határát bizonyítja. Berlinben hangsúlyozzák, hogy a demarkációs vonal újabb bizonyíték amellett, hogy Németországnak nincsenek határtalan céljai Keleten.

SZOVJETIGAZGATÁS TARNO-POLBAN ÉS SNIATINBAN

Párisból jelenti az Avala: A Havas-iroda berni értesülése szerint a Baseler Nachrichten azt írja, hogy a szovjethatóságok Tarnopolban és Sniatinban átvették a polgári közgazgatást és számos helyen helyi szovjetet alakítottak.

A NÉMET ÉS SZOVJET-ÉRDEKEK AZONOSAK

Berlinből jelenti az Avala: Az Essener Nationalzeitung a német-orosz viszonyról ezeket írja:

— A két nagyhatalom között létrejött megemlékezési szerződés érdekeik azonosságát igazolja. A világnak nagyjelentőségű befejezett tényként kell fogadnia a német-szovjet szerződést, amellyel számolni kell. E világpolitikai esemény következményeit még nem lehet áttekinteni.

VARSO UJ FŐPARANCSNOKA

A Havas-iroda csernovicj jelentése szerint Rumel tábornok, a Varsótól keletre elfoglalt lengyel terület védője, Varsóba érkezett Csuma tábornok főparancsnok helyettesítésére, aki Varsó bombázása során megsebesült. Ugyanez a jelentés közli, hogy Lemberg középpontja még ellenáll. A keleti fronton a szovjets csapatok lassan minden ellenállás nélkül haladnak előre. (A. A.)

VARSO BOMBÁZÁSA

Párisból jelenti az Avala: Varsó II. rádióállomása péntek este 8 óra 45 perckor közölte, hogy az ellenséges tüzérség folytatta Prága külváros bombázását. A nyugati körzetben nem volt ellenséges tevékenység. Péntek délután a német repülőgépek két ízben bombázták a város központját. A lengyel lég-

elhárító tüzérség két német gépet lelőtt. A bombázásnak a város központjában sok áldozata van. Számos ház romokban hever. Mind-

amellett az üzletek nyitva vannak és az élet ismét kezd visszatérni rendes medrébe, — mondja a varsói jelentés.

A lengyelek néhány helyen még ellenállnak

Berlinből jelenti az Avala: A német távirati iroda közli: A lengyel csapatok néhány helyen véres ellenállást tanúsítanak. Az ellenállás főoka az, hogy hazugságokkal félrevezették őket. A lengyel foglyok elbeszélése szerint azt közölték velük, hogy a németek a foglyokat nyomban agyonlövöik.

Párisból jelenti az Avala: Lipinski Veclav lengyel ezredes péntek este Varsó II. rádióállomásán közölte, hogy a lengyelek Varsón kívül még más pontokon is ellenállnak, így például a varsói és modlini körzetben, ahol Bortnovszki tábornok, valamint a zamosc-zavruszkaj körzetben, ahol Bjernacki tábornok csapatai harcolnak.

SZOVJETTISZTEK A LENGYELEK MENEKÜLÉSÉRŐL

Moszkvából jelenti az Avala: A szovjet távirati iroda közli: A fehér-orosz arcvonalon előnyomuló szovjettatonák a lengyel hadsereg fegyelmének teljes hiányáról számolnak be. Svanov főhadnagy ezeket mondotta el:

— A lengyel csapatok gyorsan haladtak Vilna felé. A parancsnokló lengyel tiszt revolverrel biztatva sietésre az elmaradókát. Amikor valaki elkiáltotta magát: »Tankok!« a lengyel tiszt a közeli erdőbe menekült. A szovjettankok gyorsan vonultak fel az ut mentén. Amikor a gépesített szovjets csapatok megjelentek, a megijedt lengyelek eldobták fegyverüket és megadták magukat.

AZ ÉSZT KÜLÜGYMINISZTER MOSZKVBAN

Moszkvából jelentik: Selter észt külügyminiszter a szovjettkormány meghívására Moszkvába érkezett. Moszkvában új észt-szovjet gazdasági szerződést írnak alá.

Ankarából jelentik: Saradzoglu török külügyminiszter péntek délután 3 órakor a Kades török hajó fedélzetén Odesszába utazott. A török külügyminiszter vasárnap érkezik Moszkvába. A török külügyminisztert elutazásakor a helyi hatóságok és a kikötőben összegyűlt nagy tömeg lelkes ünneplésben részesítette.

Mint Isztanbulból jelentik, török politikai körök szerint teljesen alaptalan az az angol forrásból eredő hír, mely szerint Saradzoglu azért utazik Moszkvába, hogy a török—angol—francia szerződés kiegészítéseként segélynyújtási szerződést kössön a Fekete-tengeren, a Dardanellekben és a Balkánon érvényesülő idegen befolyások ellen. A megkötendő török—szovjet szerződésnek nem lesz semmiféle kiegészítő jellege. A török—francia—angol szerződés különben is még messze van a végleges megállapodástól, noha a tárgyalások folyamatosan vannak.

MAGYARORSZÁG UJ MOSZKVAI KÖVETE

Budapestről jelentik: Mint a Magyar Távirati Iroda közli, a szovjettkormány Kristóffy József új moszkvai magyar követ megbízólevelét elfogadta.

17.000 LENGYEL MENEKÜLT MAGYARORSZÁGON

Budapestről jelentik: A lengyel menekültek Magyarországra való szivárgása pénteken nagyobb méreteket öltött. Most már zárt kötelekben maradt katonai egységek is átlépték a határt, nagyobb részüket fegyvertelenül. A katonákat gyűjtőtáborokba szállítják. A péntek estig magyar területre érkezett lengyel menekültek száma körülbelül 17.000.

FRITSCH TÁBORNOK ELESETT

Mint a német vezéri főhadiszállás közli, Fritsch báró vezérezredes pénteken a Varsó előtti harcokban elesett. Hitler kancellár, mint a véderő legfőbb parancsnoka, a német hadsereghez intézett napiparancsában tisztelettel emlékezett meg az elesett vezérezredesről. Báró Fritsch tábornokot a német állam temetteti el.

VILNÁT ÁTENGEDIK LITVÁNIÁNAK

Londonból jelentik: A Daily Express szerint a szovjettkormány elhatározta, hogy Vilnát átengedi Litvániának.

A NÉMETEK ELFOGLALTAK A HELA-FÉLSZIGETET

Rómából jelenti az Avala: A Messagero danzigai jelentése szerint a németek már majdnem az egész Hela félszigetet elfoglalták. A német csapatok folytatják előnyomulásukat és eddig a Hela félszigeten 18.000 lengyel foglyot ejtettek.

VOROSILOV BERLINI UTJA

Rómából jelenti az Avala: Mint a Stefani-iroda rigai tudósítója közli, Moszkvában megerősítik azt a hírt, hogy Vorosilov szovjet hadügyi népbiztos jövő pénteken utazik Berlinbe.

Az amerikai szenátus külügyi bizottsága hétfőn kezdi tárgyalni a semlegességi törvényt

**Az amerikai hajók nem szállíthatnak árút a hadviselő államoknak
Ujból korlátozták az élelmiszer fogyasztást Németországban**

Németország nem akarja megsérteni Belgium semlegességét

Berlinből jelentik: Az angol és a francia sajtó olyan híreket közölt, mintha Németország bizonyos katonai előkészületeket tett volna a belga semlegesség megsértésére. Német részről ezeket a híreket már nyomtatékosan megcáfolták. A »Dienst aus Deutschland« ezzel kapcsolatban a következőket írja:

— Németországban felvetik a kérdést, vajjon kinek az érdeke a belga, illetve holland semlegesség megsértése. Német körökben azt hiszik, hogy az ilyen és hasonló jelentések terjesztése csak azok számára lehet hasznos, akik a semlegesség megsértésének gondolatával foglalkoznak. Berlinben abból, hogy ezeket a célzatos jelentéseket éppen most terjesztik, arra következtetnek, hogy az amerikai kongresszus hagulatát akarják befolyásolni. Belga körök — írja a lap — egyébként kellő biztosítékokat kaptak arra nézve, hogy német részről a belga semlegesség megsértésére semmi körülmények között sem kerül sor.

AZ ALBERT-CSATORNA ZSILIPJEI

Brüsszelből jelentik: A belga tájékoztató minisztérium a következő közleményt adta ki:

A francia és angol lapokban az a hír jelent meg, hogy a belgiumi Albert-csatorna egyes zsilipjeit megnyitották azért, hogy elárasszák az Amszterdam és Lüttich közötti területeket. A belga katonai hatóságok ilyen utasítást nem adtak ki.

SVÁJC VÉDELME

Bernből jelentik: A svájci szövetségtanács rendeletet adott ki Svájc védelméről és biztonságáról. A rendelet jelentős hatalmat ruház a katonai hatóságokra. A svájci hadvezetőség felhatalmazást kapott, hogy minden, az ország biztonsága érdekében szükséges intézkedést megtegyen. A polgári hatóságoknak is alkalmazkodniuk kell ezekhez az intézkedésekhez.

dés elejét veszi annak, hogy az ugynevezett »veszélyes semlegeseknek« árut szállítsanak, ha ez ellen a hadviselők valamelyike óvást emelne.

MOZGALOM A FEGYVERKIVITELI TILALOM FENNTARTÁSÁÉRT

Washingtonból jelentik: Borah szenátor kijelentette, hogy a fegyver kiviteli tilalom megszüntetését ellenző szenátorok a közvélemény felvilágosítására bizottságot alakítanak. A bizottság az amerikai köz-

élet több vezető egyéniségéből állna. Így résztvenne a bizottságban Henry Ford, Hoover volt elnök, továbbá Wisconsin állam volt kormányzója. Johnson köztársaságpárti szenátor vezetésével már megszervezték a 24 tagú bizottságot, amely minden eszközzel szembeszáll a fegyver kiviteli tilalom megszüntetésére irányuló törekvésekkel. Borah szenátor kijelentette még, hogy a fegyver kiviteli tilalom alkalmas lenne arra, hogy bevonja az Egyesült Államokat az európai viszályba.

Repülőgépek 58 millió dollárért

Londonból jelenti az Avala: A Reuter-iroda washingtoni jelentése szerint az angol kormány 58 millió dollárért rendelt repülőgépeket Amerikában. A repülőgépek számát a jelentés nem közli.

A PÁNAMERIKAI ÉRTEKEZLET

Panamában szombaton kezdődött meg a pánamerikai értekezlet. Az értekezleten Amerika valamennyi államának képviselői, valamint igen sok megfigyelő is megjelent. Argentínát, Braziliát, Chilét és az Egyesült Államokat kivéve, a Pánamerikai Unió valamennyi tagállama külügyminiszterével képviselteti

magát. Az Egyesült Államok kormánya, hír szerint, igyekszik az egész amerikai szárazföldre kiterjeszteni a Roosevelttel által bejelentett politikát.

A szombati ülésen a kiküldöttek megbízóleveleit igazolták, majd három nagy bizottságot küldtek ki, amely a semlegességgel, a béke fenntartásával, valamint a gazdasági kérdések megvitatásával foglalkozik.

A legfőbb haditanács ülése

Londonból jelenti az Avala: Mint hivatalosan közlik, pénteken Angliában összeült a legfőbb haditanács. A tanácskozáson francia részről Daladier miniszterelnök, Gamelin tábornok, Darlan tengernagy, angol részről pedig Chamberlain, Halifax és Chatfield lord vett részt. A haditanács a szeptember 14-i ülés óta bekövetkezett eseményekkel és várható kihatásukkal foglalkozott. A határozatokat a szövetségesek teljes egyetértésben hozták meg. A hadi-

tanács a fegyver- és lőszergyártás kérdését is tanulmányozta.

A Reuter-iroda újabb jelentése szerint Daladier miniszterelnök és a többi francia kiküldött repülőgép-erkezett a haditanács ülésére, amelyet a sussexi grófság egyik városában tartottak. Bár a tanácskozást titokban tartották, a helyszínén összegyűlt nagy tömeg a tanácskozás befejezte után lelkesen éltette Chamberlaint és Daladiert.

Felhívás a francia néphez

Párisból jelenti az Avala: Számos francia szellemi előkelőség, köztük Baudrillart biboros, Louis Bertrand, Georges Duhamel, a francia akadémia tagja, Roland Dorgelés, a Goncourt akadémia tagja, André Maurois, Marcel Prévost, Vladimir d'Ormesson gróf, az Ismert újságíró, továbbá Jules Romains, a Tharaud-fivérek, Paul Valéry és mások a következő felhívást intézték a francia néphez:

— Lengyelország elszigetelt helyzetében olyan hősiességről tett tanúságot, amely emlékezetes marad a történelemben. A francia közvélemény képviselői nagyon jól ismerik Lengyelország műveltségterjesztő és keresztényi értékeit és tudatában vannak tartozásuknak Lengyelországgal szemben, amely Európa élcsapata volt. A felhívás végül csodálattal adózik a lengyel hadsereg és az egész lengyel lakosság hősiességének.

Az amerikai semlegességi törvény bizottsági tárgyalása

Washingtonból jelentik: A semlegességi törvényjavaslatot hétfőn tárgyalja a szenátus külügyi bizottsága. A javaslatban benne lesz majd az a záradék, amely megtiltja az amerikai hajóknak, hogy árut szállítsanak a hadviselő államoknak. Pitman szenátor, a szenátus kül-

ügyi bizottságának elnöke, aki a javaslatot ismertetni fogja a törvényhozásban, kijelentette, hogy a törvényben olyan záradék is lesz, amely lehetővé teszi az elnök számára a veszélyes övezetek kijelölését. Ezekben a veszélyes övezetekben hajók nem közlekedhetnek. Ez az intézke-

Új élelmiszer rendelet Németországban

Berlinből jelentik: Németországban hétfőtől kezdve új alapokra fektetik az élelmiszer ellátást. Az eddigi élelmiszerjegyeket bevonják és minden élelmiszerre külön jegyet adnak ki. Hétfőtől kezdve tehát külön kenyér-, hus-, zsír-, tej- és cukorjegy kerül forgalomba. A nehéz munkát végzők, a betegek, anyák és gyermekek külön elbírálás alá esnek.

Az egyhétre szóló kenyérmennyiség hétfőtől kezdve másfél kiló, a zsírmennyiség 6,5, margarin 12,5, vaj pedig 8 deka hetenként. Teljes tejet csak az előbb említett kivételzett személyek kaphatnak, míg a lefőlőzött, ugynevezett soványtej kimérése korlátlan. Gyümölcs, zöldségek, burgonya és hal továbbra szabadon vásárolható.

MIT ÉR AZ ANGOL IGÉRET?

Berlinből jelenti az Avala: A Deutsche Diplomatisch-Politische Korrespondenz a cseh-morva védnökséggel kapcsolatban angol részről terjesztett valótlan hírekről ezeket írja:

Az utóbbi napokban a valóság és a tények nagyon gyengén szerepelnek az angol propagandában. Miután az angol kalandorpolitika megbuktatta a lengyel államot, az angolok most szeméttelvetek a csehekre, amj annaj cinikusabb el-

járás, mert a cseh nép egy év alatt két ízben győződött meg róla, hogy mit ér Anglia ígérete. Az angol lapok zavargásokról, sőt véres harcokról írnak. Mindez azonban semmi eredménnyel sem jár s ugylátszik, hogy a csehországi kitalált forradalmaknak az angol közvélemény felbátorítása a célja. Ez mindenki előtt világos.

OLASZ LAP A SZLOVÁKIAI MAGYARÜLDÖZÉSEKRŐL

Rómából jelentik: A Messagero pozsonyi tudósítója szerint Mach Sanyo szlovák sajtófőnök a Szlovák című pozsonyi lap hasábjain igyekszik megcáfolni azokat a híreket, amelyek a külföldi sajtóban a szlovákiai magyarság helyzetéről megjelentek. A cáfolattal egyidőben azonban olyan intézkedések történtek — írja a Messagero —, amelyek a cáfolatot teljesen lerontják. Ilyen intézkedés például a Szepesti Híradó erőszakos megszüntetése. A 77 év óta fennálló magyar lap igazgatóját és egész szerkesztőségét Ilavára küldték. Nyitran a hatóságok megtiltották egy magyar iskola megnyitását. Ugyanekkor rádió kereszttől és minden más eszközzel tovább folyik a propaganda a bécsi döntőbírószág határozata ellen.

Mussolini és a Szentszék folytatják a békeakciót

A vatikán békejavaslatokat tesz valamennyi érdekelt hatalomnál — Jugoszlávia és Magyarország egyforma érdeklődéssel kísérik Olaszország balkáni béke-törekvéseit

Olaszország békeakciója

Rómából jelentik: Az egész olasz sajtó a legnagyobb érdeklődéssel kíséri Olaszország balkáni politikájának nemzetközi visszhangját. A Giornale d'Italia beográdi tudósítója szerint a napokban létrejött olasz—görög megegyezést mértékadó jugoszláv körökben nagy akció kiinduló pontjának tekintik. Ennek a diplomáciai tevékenységnek — mondják Beográdban — láthatóan az a célja, hogy Olaszország és a balkáni államok kívül maradjanak a jelenlegi viszályon.

Az olasz—görög megegyezés mellett Beográdban rámutatnak arra is, hogy a jugoszláv—magyar kapcsolatok is egyre javulnak és Magyarország és Jugoszlávia egyforma érdeklődéssel kísérik Olaszország eljárását a Balkánon.

A Corriere della Sera hangoztatja, hogy jugoszláv politikai körök meggyőződése szerint a jugoszláv—olasz barátságának még sohasem volt

olyan nagy jelentősége, mint éppen a mai viszonyok között. A jugoszláv—olasz kapcsolatok minden bizonytalansággal lesznek az egész délkelet-európai helyzet továbbfejlődésére — írja a lap. Beográdi körökben úgy látják, hogy Jugoszlávia további magatartása Olaszország magatartásától függ. Olaszország balkáni helyzetének megerősödését egyébként az egyensúly és a megszilárdulás jelentős tényezőjének tekintik.

A TÖRÖK SAJTÓ AZ OLASZ KÜLPOLITIKÁRÓL

A török sajtó továbbra is élénken foglalkozik az olasz—görög viszony megjavulásával és általában Olaszország külpolitikájával. A török lapok meglepődéssel irnak arról, hogy Olaszország igyekszik a háborút távol tartani a Balkán félszigettől.

Svájci lap a Balkán-államok semlegességéről

Bernből jelentik: A Baseler Nachrichten a délkelet-európai államtömb semlegességével foglalkozva, megállapítja, hogy a Balkán-államok, amelyek már eddig is buzgón fáradoztak az európai háború kiterjesztésének megakadályozásán, most még jobban igyekeznek minden eszközzel fenntartani semlegességüket. Az orosz előnyomulás még jobban megerősítette ezeket az országokat abban a törekvésükben, hogy távolmaradjanak az általános összetűzéstől. A lap ezután Jugoszlávia, Románia, Görögország és Bulgária helyzetével és leszögezi, hogy a délkelet-európai államok közül egyik sem hajlandó kilépni semlegességéből, amíg nem sérül meg határait és amíg egyik nagyhatalom sem gyakorol különösebb nyomást rájuk. A lap végül megállapítja, hogy — tekintettel Olaszország békepolitikájára — ezzel az utóbbi lehetőséggel valószínűleg nem kell számolni.

A NÉMET—ROMÁN KERESKEDELMELI KAPCSOLATOK

Berlinből jelentik az Avala: Dziguritu volt román földművelésügyi miniszter a Südost-Echo munkatársa előtt a következő nyilatkozatot tette:

— A német—román kereskedelmi kapcsolatokat még jobban meg kell erősíteni. Románia sok árut szállít hat Németországba, amelytől első-sorban gépeket kap. A kiviteli kereskedelem még fokozható, mert Románia kivitele egyes országokba megszűnt és a semleges államokba való kivitel nem növelhető. A német—román kereskedelmi kapcsolatok fokozása nagyban hozzájárul Románia gazdasági színvonalának

megerősítéséhez. A folyó évben kötött német—román kereskedelmi szerződés kitérő alapon nyugszik. Románia, amely ma semleges, Németországgal továbbra is jó viszonyt kíván fenntartani. A német—román gazdasági érdekek kölcsönösen. Németországnak érdekei vannak a Duna mentén és érdeke az is, hogy a Duna torkolata semleges kezekben maradjon. Románia nem érti a mai háború céljait. Ebből a háborúból egyetlen hatalomnak sem lesz haszna. Németország sem érti, hogy Franciaország miért harcol, hiszen ismeretes, hogy Németország semmit sem követel Franciaországtól.

MAGYARORSZÁGON NEM TÖRTÉNTEK BEHÍVÁSOK

Budapestről jelentik az Avala: A Magyar Távirati Iroda közli: Egy párisi jelentés arról számolt be, hogy Magyarországon több korosztályt behívtak. Ezzel szemben hivatalosan közlik, hogy Magyarországon semmiféle behívási rendeletet nem adtak ki.

Berlinből jelentik: A német főváros diplomáciai köreiben elterjedt hírek szerint a Szentszék újabb lépést tesz az európai viszály kiterjedésének megszüntetése céljából. Hír szerint a Szentszék valamennyi érdekelt hatalomnál írásban terjeszti elő konkrét javaslatát, amely első-sorban arra irányul, hogy a szembenálló felek lépjenek közvetlen érintkezésbe a Szentszék által megjelölt városban.

NEM UJITJÁK MEG A JAPÁN—AMERIKAI KERESKEDELMELI SZERZŐDÉST

Tokióból jelentik: Japán hivatalos részről közlik, hogy sem japán, sem amerikai oldalról nem történt sem-

miféle lépés új kereskedelmi egyezmény megkötését célzó tárgyalások felvételére. A régi kereskedelmi egyezményt — mint jelentették — az Egyesült Államok felmondták és a szerződés január 26-án lejár.

HELYREÁLL A PÁRIS—LONDONI LÉGI FORGALOM

Londoni jelentések szerint London és Páris között helyreállították a légi forgalmat. A repülőgépek ismét közlekednek, de az indulás óráját csak a jegyvásárlókkal közlik.

Az angol blokádtönkreteszi a semleges államok kereskedelmét

Berlinből jelentik az Avala: A német távirati iroda közli:

Azok az intézkedések, amelyeket Nagybritannia az utóbbi napokban a semleges államok kereskedelmének állítólagos ellenőrzése céljából tett, a legrövidebb időn belül ezen országok kereskedelmének teljes összeomlására fognak vezetni. Anglia a dugárú jegyzékével a világ kereskedelem majdnem minden nyersanyagát csempészárúnak minősítette arra való tekintet nélkül, hogy e termékek nagy része valóban nem szolgál háborús szükségletet. Anglia most ezen túlmenően a világháborúból jól ismert fekete lista rendszerrel arra törekszik, hogy Németország és a semleges államok közti közvetlen vagy átmenő kereskedelmet teljesen lehetetlenné tegye

NÉMETORSZÁGNAK ELEGENDŐ ÉLELMISZERE VAN

Berlinből jelentik az Avala: A birodalmi közlelmészési miniszter

Öröm lesz az élet, könnyű a tanulás, ha holland cacaóval főzik az uzsonát

KONZUM

kávé- és teabehozatal

Tulajdonos Csabai Dezső, Szubofica
Telefon 20

AMERIKAI HADIHAJÓK LÁTOGATÁSA LISSZABONBAN

Párisból jelentik: Az amerikai hajóhad több egysége, Curtney tengernagy parancsnoksága alatt rövidesen Lisszabonba érkezik. A hajók között van a 7000 tonnás Trenton cirkáló, továbbá két 1060 tonnás torpedóromboló. Ezek a hajók több napig maradnak Lisszabonban és bevárják a Dickerson és a Herbert torpedórombolók érkezését.

cikkben válaszolt Anglia kiéheztetési kísérletére. Németország minden erejét mozgósította — írja a miniszter —, hogy mezőgazdasági termelését a mai színvonalon tartsa, illetve a lehetőség szerint fokozza. Az élelmicikkek fogyasztását úgy szabályozták, hogy a takarékoság szem előtt tartásával a mostani készletek még gyenge termés esetén is nagyon hosszú időre elegendők. Mindez talán kinyitja a Németországot kiéheztetni akaró angol politikusok szemét is és látni fogják, hogy a mai Németország nem 1914 Németországa. A főelv, amely szeptember 25-től kezdve az élelmiszerek készletek beosztásánál vezet bennünket, így hangzik: Jobb ha szerényebb adagokra szorítunk és ezzel a mennyiséget hosszú időre biztosítjuk. Ez az elv lehetővé teszi Németország élelmészését. Ha ellenfeleink józan számítást végeznek, látni fogják, hogy mostani élelmiszerkészleteink sok évre elegendők.

Kiirtják a román vasgárdát

Ma temetik Calinescut

Bukarestből jelentik: A meggyilkolt Calinescu román miniszterelnök temetése ma, vasárnap lesz. A bukaresti Atheneumban tartandó gyászistentisztelet után a koporsót ágyútalpra helyezik és kiszállítják a vasúti pályaudvarra. Calinescut — mint jelentették — Curtea de Argesben temetik el.

Az Avala bukaresti jelentése szerint ugyanakkor, amikor Calinescu merénylőit kivégezték, az ország több városában is agyonlőtték a vasgárda tagjait. Holttesteiket mindenütt ott hagyták a tereken és mellettük táblákat helyeztek el ezzel a felirással: Így bűnhődnek ezentúl a gyilkosok és a hazaárulók.

Ploestiben a vasgárda számos tagját letartóztatták. Bukarestben és a vidéki városokban a középületeket katonaság őrzi. Az egész országban továbbra is nyugalom van.

Bukaresti hírek szerint a csikszeredai gyűjtőtáborban negyven, már régebben internált vasgárdistát kivégeztek.

'Narcis'

védjegyzet NOVI SAD, Kr. Petra II

25

Csokrok, koszorúk minden alkalomra!
O csó árak! — Figyelmes kiszolgálás!

Mi történik Mongóliában?

Ahol magyar hadifogoly tervezte és építette a parlamentet

A legutóbbi idők napról-napra olvashattuk a híreket a távolkeleti eseményekről: a japánok lelőttek 45 szovjet-mongol repülőgépet... lelőttek 200 repülőgépet... lelőttek 110 repülőgépet... zsákmányoltak 20 tankot... 50 tankot... 1000 halott... sebesült... fogoly... Mandzsukuóból kiszorították a mongolokat... Külső-Mongóliából kiszorították a japánokat... lelőttek 50 japán repülőgépet... a harcokból 50-et harc képtelenné tettek... 1000 halott... sebesült... fogoly.

Attól függ, melyik félnek a hivatalos jelentését olvassuk.

Mindig a másik fél a vesztes. Mindig az ellenfél veszíti a repülőgépeket, harcikocsikat, az embert.

A repülőgépek bugása és zugása erősebb, hangosabb, mint a lámák és a lámakolostorok lakóinak és zarándokainak egyhangú imája és mormogása: Om mani padme hum... Rövidítve: Om. (Kincset rejt a lótusz. Segítségkérő jelmondat védőszentjükhöz, a »Lótuszkező«-höz.) Ezt a jelmondatot mormolják reggeltől estig: ez a jelmondat látható ezer és ezer templomi lobogón, ezt darálják az örökké forgó imágépek és

ez van kivésve óriási betűkkel a Mongólia fővárosát, Ulan Bator Choto-t (azelőtt Urga) szegélyező Bogdo Ul többezer méteres hegyes oldalába.

Dzsingisz kán országa... Innen indult világhódító útjára a félelmetes mongol sereg Dzsingisz kán vezérlete alatt. Leégett városok és falvak üszkös romjai, megbecstelelt asszonyok és lányok, megcsontított férfiak és rabláncra fűzött foglyok tizezei, kirabolt templomok és kastélyok jelezték a sereg útját mindaddig, míg le nem tűntek a történelem színpadáról...

EGY JÁMBOR NÉP »BARÁTAI«

Nincs új a nap alatt... Akiknek neve említésétől Európa és Ázsia népei rettegve bujtak sziklák rejtekébe, erdők sűrűjébe, barlangok mélyébe, azoknak késő utóda most ugyanígy bujnak a repülőgépek öldöklő bombái elől csuszva és mászva, menteni az életet a modern Dzsingisz kánok korszerű hadserege elől. Reggeltől estig fohászodva a Lótuszkezőhöz: Om mani padme hum... Om... Om... Om...

Talán nincs a világon még egy nép, amely úgy vágya a béke után, mint a mongol.

Férfilakosságának nagy része kolostorban él. A többi egész életét a nagy pusztákon, állattenyésztéssel tölti, örök harcban a természettel: a nyári forró nappal, a tél fagyasztó hidegével, a viharokkal, a »szomszéd« Góbi-sivatag ezernyi veszélyt rejtő kietlenségével.

Sátorban lakik egész életén át és ezt a sátorházat, a gerte-t vándorlása közben gyorsan felállítja ott, ahol állatállományának megfelelő legelőt talál. Vendégszerető nép, a gerte-be lépő vándort vagy idegent szívesen látja, megvendégeli.

Ezt a vendégszeretetet élvezték az Ázsiát járt magyar tudósok: Vámbéry Armin, Stein Aurél, Zichy Jenő gróf, Cholnoky Jenő

és a világháború idején az orosz fogságból Mongóliába szökött sok magyar hadifogoly, akik közül kiemelkedik Geleta József neve, aki kilenc évet töltve ott, munkájával ismertté és becsültté tette a magyar nevet.

»Rossz szomszéd, török átok«

— mondja a régi közmondás. Ez az átok nehezedik erre a szorgalmas, törekvő, békeszerető népre is. Egyik oldalon a nagy Orosz Birodalom, a másik oldalon a behemot Kína, a végtelen és kietlen homoktenger: a Góbi-sivatag és Mandzsukuóból keresztül Japán, akiket gazdasági, területi és politikai ellentétek választanak el egymástól és akik

— látszólag — mind barátai Mongóliának.

Ha vele tart. Ha az ő érdekét szolgálja.

A MONGOL TEMETÉS

A sok barát-ellenség-szomszéd közt küszködik Mongólia népe...

Területének (2.750.000 km²) legnagyobb része lefolyástalan sivatag, sztyep vidék. Itt él a két és félmilliónyi mongol nép, művelve az állam tulajdonát képező földeket s tenyésztve az állatokat. Mint a szem világára, úgy vigyáz állatállományára a mongol pásztornép és

ennek a megfeszített munkának az évi eredménye

ötven millió gin marhahús (egy gin 600 gram), hetvenmillió gin birkahús, huszonhárom millió gin birka-nyúl, két és félmillió gin lószőr, három és félmillió darab marnabőr, félmillió adrab lóbőr és százhusz millió vödör tej (egy vödör kb. 13 liter).

A mongol nép dolgozik, farad és termel.

A nemzetgyűlés intézi az ország ügyeit, törvényeket hoz és képviseli a nép érdekeit. A lámák pedig vigyáznak a nép lelki üdvére, könyörögnek a Lótuszkezőhöz: On mani hadme hum... Om... Om... Om...

A repülőgépek pedig bombázzák a városokat...

Egy előkelő nizzai estélyen kifosztották a vendégeket

Pincér és a táncosnő fortélyos ötlete

Még a jelenlegi nemzetközi bizonydalmak komoly idején is felfigyelt mindenki a Cote d'Azuron történet milliódos lopásra, amelynek szenvedő hőse mindenki, aki jelenleg Nizzában és a környéken

tartózkodik és a társaság számottevő tagjának számít. A nagy feltűnést keltett lopás előzményei a következők voltak:

Pár héttel ezelőtt még Nizza nemzetközi világában is kellemes szenzációt okozott Montbelliard márkinek és feleségének megjelenése. A középkorú pár Nizza legelőkelőbb negyedében vett ki villát és rögtön a legnagyobb luxussal vették körül magukat, úgyhogy még az ottidőző amerikai és francia komoly vagyonos urai is

felfigyeltek a fejedelmi pazarlás hírére.

A márké és felesége a Cote d'Azuron uralkodó mondén életformák mellett is megőrizték tartózkodó és hűvösen előkelő magatartásukat és hetek kellettek hozzá, míg a társaság legelőkelőbb tagjai után a kevésbé előkelőek is a márkékkel személyes ismeretségbe jutottak.

Természetesen ezek után nagy örömet okozott, hogy a körülrajongott dús gazdag és előkelő házaspár estélyt adott, amelyre rengeteg meghívót küldtek szét.

Az estélyen mindenki ott volt. A meghívott asszonyokon ragyogtak az ékszerek, de mindent elhomályosított a vendéglátó háziasszony

háromsoros gyöngygyűrűjének szépsége.

A nyakék, mint a ház urnője bájos mosoly kíséretében közölte az érdeklődőkkel, egy uralkodói házból

származó herceg ajándéka és ez a körülmény külön értéket is jelent számára.

A nizzai estély a legnagyobb siker jegyében zajlott le éjjelutánig... de akkor valami történt...

A háziasszony nyakáról nyomtalanul eltűnt a nyakék

és amikor ezt a márké kissé tartózkodó hangon, de igen komolyan bejelentette az egybegyűlt vendégeknek még azt is kiemelte, hogy nem az értéke miatt, de az ajándékozó személyére való tekintettel nem nyugodhat bele a gyöngyör elvesztésébe és arra kéri a vendégeket, hogy segítsenek megkeresni a nyakékot. A vendégek készségesen kerestek, de

eredmény nem volt.

Ekkor a házigazda kijelentette, hogy számára rendkívül kínos ugyan, de a közben értesített rendőrségi intézkedésnek megfelelően, az ajtókat lezáratta. A rendőrségről egy felügyelő jött ki. Rövid ideig tanácskozott a házigazdával, majd kijelentette, hogy kénytelen a jelen voltakat átkutatni, ezért egy kis teremben egyenként személymotosz alá veszi az urakat. Egy vendég hölgyet felkér, hogy ugyanezt

a tisztán formailag szükséges kínos műveletet végezze a hölgyekkel.

És mingyárt felkért egy idős dámat erre a célra.

A kínos művelet megkezdődött. A kutatás kissé túl aprólékosnak bizonyult és a vendégek között a hangulat perceről-percre romlott. Még alig került sorra a vendégek fele, az egyik férfi felfedezte, hogy

a pénztárcája hiányzik

és az átkutatott nők pedig egyáltalán nem is mutatkoztak újra. A ven-

MAGYAR MUNKA

Egyelőre Külsőmongólia és Mandzsukuó határáról szólnak a tudósítások. Egyelőre. Ki tudja, mit hoz a jövő. A nagy mongol pusztákon még legel a ménes, a nyáj. Dolgozik a földműves. Áll még a pusztai családi sátorház, a gerte. Az iskolákban még tanítják a tanulókat. Az egyetemen még folynak az előadások. Tandíjmentesen. Nemzetiségre fajra és felekezetre való tekintet nélkül. A fővárosban még áll és működik

a villanytelep. Talán rajta van még a kis tábla is: tervezte és építette Geleta József. Még áll a parlament épülete — ahol színházi előadásokat is tartanak a parlament szünetében —, azon is rajta van még talán a kis tábla: tervezte Geleta József

— a magyar hadifogoly, a világháború Mongolországba került magyar katonája.

És ha olvassuk a távolkeleti jelentéseket a külsőmongóliai »határcincensekről«, mindig magam elé képelem a repülőgép motorjának zugásával egyidejűleg az ezernyi valóságos ajakról felhangzó monoton ima-mormolást: Om mani padme hum... Om... Om... Om...

Melyik lesz a győztes?

dégsereg gyanút fogott és minden udvariasságot félretéve, most már tisztázni akarta a ponyvaregény-témához hasonlatos ügyet. Azonban nem volt senki, akitől felvilágosítást kérhettek. Az ajtókat a rendőrfelügyelő bezáratta és a vendéglátó márké és neje is a rendőrfelügyelő engedélyével eltávozott a teremből.

Kínos percek után kiderült, hogy az átkutatott nők ékszereiktől megfosztva egy távoli szobába voltak bezárva

és a márké és neje, valamint a szelámbandához tartozó rendőrfelügyelő és az idős dáma már rég megszökött. Háromnapos hajszá után fogták el a veszedelmes társaságot: Robert Fenetre pincért, a bártnőjét, egy kis táncosnőt és két segítőársukat. A pénz és a hatalmas értéket jelentő ékszerek még nem kerültek elő.

Vigyázat, bent ijesztő látvány van!

Egy zágarebi vállalati pénztáros öngyilkossága

Zágarebból jelentik: A jugoszláv vasgyárak kereskedelmi irodájában öngyilkosság történt.

Mátics Milán 50 éves nyugalmazott őrnagy, az iroda pénztárosa íróasztala mellett felakasztotta magát és meghalt.

Mátics Milán társaságkedvelő, igen jólelkű ember volt. Az utóbbi időben anyagi természetű gondok érték és emiatt buskomorság vett rajta erőt. Ilyen állapotban elhatározta, hogy véget vet életének. Este bement az irodába és megirt három bucsulevelet. Azután egy iv papírosra ráírta:

Vigyázat, bent ijesztő látvány van!

Ezt az ivet rajzszeffel az iroda ajtajának külső felére erősítette azért, hogy reggel hivatalnoktársait figyelmeztesse, nehogy váratlanul érje őket a meglepetés.

Olaszország célja a háború elszigetelése

Ujra szabják Európa és a világ térképét — mondotta Mussolini

Rómából jelentik: Mussolini szombat délben a bolognai fasizta kerület vezetőinek ülésén, amelyet a Venezia palotában tartottak meg, beszédet mondott, amelyben többek között a következőket jelentette ki:

»Viharos órában találkoztunk, amikor nemcsak Európa, hanem az egész világ térképéről is szó van. Egészen természetes, hogy az ily nagy eseményeknek meg van a visszahatásuk Olaszországban is. Maroknyi ember megkísérelte, hogy rám vonatkozóan nevéstéges híreket terjesztett. Szerencsére ezek a hírek nem találtak nagy hatásra, amíg egészen természetes is, mert az olasz egyike a világ legintelligensebb népeinek és nem ül fel mindenféle kitalálásnak.

Válaszom ezekre a hírekre a következő:

Sohasem engedjük meg, hogy bármely formában ártsanak az olasz nép erkölcsi és fizikai egészségének. Az olasz nép tudja, hogy a hajó kapitányát senkinek sem szabad zavarni, legkevésbé akkor, ha viharban vezeti a hajót. Az olasz nép jól tudja, hogy én, ha ez szükségesnek mutatkozik, megjelenek ennek a palotának az erkélyén és tudja azt is, hogy ez azért történik, hogy ugyanolyan történelmi döntést közöljek a néppel, mint 1935 októberében, vagy 1936 május 9-én.

Most azonban erre nincs szükség. Politikánkat a szeptember 1-én kelt

nyilatkozatban ismertettük és semmi ok sincs arra, hogy ezt a politikát megváltoztassuk. Ez a politika teljesen megfelel nemzeti érdekeinknek, amelyeket kötöttünk, mint ahogy megfelel valamennyi nép kívánságának, magától értetődően tehát a német nép kívánságának is. Ez pedig az az általános kívánság, hogy a vizsályt elszigeteljük.

Ami Lengyelországot illeti, ezt a kérdést Európában felszámoltuk. Nyugaton valóban háborúban áll Európa, de a nagy katonai tömegek még nem ütköztek meg. Az ösztetüzést ki lehet kerülni, ha tudatára ébredünk annak, hogy ez nem felel meg a nemzetek természetes dinamizmusának és ha belátjuk, hogy ez az ösztetüzés voltaképpen hiábavaló. A francia és az angol kormányt mindenesetre akkor, amikor nem reagált a szovjet beavatkozásra, az a böles szándék vezette, hogy a vizsály ne terjedjen tovább, valamint a tényállás elismerése.

Ugyanakkor azonban nem hajlandók a Németország által teremtett tényeket elismerni. Ilyen helyzetben egészen természetes volt, hogy az olasz néptömegekben az a parancsá vált kívánság nyilvánult meg: katonailag felkészülni minden eshetőségre, de támogatni minden törekvést, amelynek a béke megteremtése a célja. Békében dolgozni, de résen állni, — ez a fasizta stílus és az olasz nemzet stílusa.

HÍREK

FELHŐS, ESŐS IDŐ

Tegnap Jugoszlávia egész területén esős idő uralkodott. Csak délen derült ki átmenetileg. A hőmérséklet jelentősen csökkent. A legalacsonyabb hőmérséklet Ravnopodolyen volt 5 fok, a legmagasabb Szkoplyén 29 fok.

Várható időjárás: Felhős és esős idő az egész országban. A hőmérséklet északon esőkken.

— **Eljegyzés.** Spiesz Anny és Klein István jegyesek. (Minden külön értesítés helyett).

— **Öngyilkossági kísérlet** Noviszádon. Klyajics Szpaszoje noviszádi munkás tegnapra virradó éjszaka lakásán öngyilkossági szándékkal mérget ivott. Tettét észrevették és beszállították a kórházba. Állapota súlyos. Még nem sikerült megállapítani, hogy miért indult a halálba.

— **Jégeső pusztított a Bánátban.** Szokatlanul heves eső seprert végig Csesztereg, Vujicsevó (Torda), Ban. Dvor, Ban. Dusanovác, Begejszveti-gyuragy és Karadzicsevó bánáti községeken. Az esőt jégverés kísérte, amely a még le nem szüretelt szőlőt nagyrészt tönkrevverte. Különösen Karadzicsevón okozott a jégverés igen jelentős károkat.

Spiller Irén és Dorner Karl
Beocsin Pancsevó
házasságot kötöttek.
(Minden külön értesítés helyett)

— **A megriadt lovak árokba fordították a kocsit.** Súlyos baleset érte Wertenbach Erzsébet suplyajai 56 éves gazdálkodónőt. Az idős asszony egyedül maradt odahaza és el kellett végeznie a kukoricatörést. Wertenbachné maga fuvarozta be a kukoricát. Mikor egy kocsirakomány tengerivel hazafelé hajtott, hátulról teherautó közeledett, az autó szirénájának jelzésétől a lovak megijedtek és a kocsit az árokba fordították Wertenbachné ballabát törte és zuzóási sérüléseket is szenvedett.

— **Súlyos baleset a petrovgrádi vasuti műhelyben.** Súlyos kimenetelű szerencsétlenség történt a petrovgrádi vasuti műhely negyedik osztályán. Zvékics Nikola lakatos légfűkjavítást végzett egy vasuti kocsin a föld szintől mintegy négy méteres magasságban. Munkaközben megcsuszott és lezuhant. Fejjel lefelé esett és súlyos agyrázkódást szenvedett. Azonnal kórházba szállították, ahol csak nagynehezen tudta kihallgatni a rendőrség. Zvékics elmondotta, hogy a szerencsétlenségért senkit sem okol, vigyázatlanul járt el s ezért történt a súlyos baleset.

— **Petrovgrádi hírek.** A petrovgrádi rendőrfőnökség utasította közegeit, hogy ellenőrizzék a drágaság leküzdéséről szóló törvény végrehajtását. Akit áruhalmozáson, árdrágításon érnek, vagy aki nem írja ki a közszükségleti cikkek árait, érzékenyen megbüntetik. — Petrovgrád városi képviselőtestülete folyó hó 27-én, szerdán délután 4 órakor ülést tart a Vöröskereszt otthonban. — Urzó Pál volt petrovgrádi magán-tisztviselő, aki évekig a »Neue Zeit« című azóta megszűnt német lap kiadóhivatalának alkalmazásában állott, Kovinban hosszú szenvedés után 32 éves korában pénteken meghalt.

Rádió amatőrök

batéria vásárlásnál kérjenek „SUNCE” elemet, mert tartós és megbízható
Készíti:

J. Ivković
ZAGREB,
Vodnikova ulica 4

— **TEMERINI HÍREK.** Dolovac Sztanko rendőrfőnök kerékpározás közben leesett kerékpárjáról s vállpercrepedést szenvedett. Lakásán ápolják. — Schäffer János kereskedőnél és Baráth Mihály vendéglősnél betörők jártak, a háztetejét felbontották s úgy akartak a lakásba, illetve az üzletbe behatolni. Azonban mindkét helyen észrevették őket s sikerült megzavarni további munkájukat. — Értesítik a lakosságot, hogy szigorúan tilos a katonai telefonvezeték bántani vagy megrongálni. Együttal elrendelték, hogy az összes vendéglőkben hétköznapokon este 8 órakor, vasárnap pedig este 10 órakor zárórát kell tartani. Magánszemélyek sem szolgáltathatnak ki ez idő után alkoholt. — Felhívják a kocsis tulajdonosokat, akiknek kocsijuk még nincs regisztrálva, hogy 8 napon belül regisztráltassák. — Figyelmeztetik a lakosságot, hogy a közlekedési előírásokat szigorúan tartsák be.

— **AUTÓT VEZETETT A VAK SÓFÖR.** Peoria városban két közlekedési rendőr az egyik néptelen utcán különös autót látott közeledni. Az autó nagyon régi típusú volt és kigyjzó vonalban haladt az utcán. Azt hitték, hogy a kormánykerék mellett részeg ember ül és ezért a kocsit feltartóztatták. Kiderült, hogy az autót egy Harold Swords nevű vak férfi vezette. Eljárást indítottk ellene és a tárgyaláson Swords azzal magyarázta meg szokatlan ténykedését, hogy meg akarta állapítani, tudna-e autót vezetni, annak ellenére, hogy világtalan. A rendőrbíró nem büntette meg, miután megígérte, hogy soha többé nem vezet autót.

Sóföri

és vezetői vizsgára előkészít:
PROTIĆ, Noviszád
5524 Ilija Ognjanovića 21

Ma nagyszabású egyházi hangverseny lesz Szuboticán

A szuboticei ferenczendi templom nagy orgonáját kijavították és hét új változattal kibővítették. Az orgonát ma, vasárnap szentelik fel. Ezalkalommal, mint már jelentettük, ma délután öt órai kezdettel a templomban nagyszabású egyházi hangverseny lesz, amelyet Fehér Ödön karnagy rendez a Magyar Olvasókör segítségével.

A hangversenyen közreműködik a szuboticei Cecilia, a horvát Cecilia, a noviszádi Cecilia énekkar és a magyar Olvasókör énekkara.

A noviszádi dalárdát karnagya, Léh Jakab belvárosi kántor vezényli. Az énekkaron kívül szólót énekel Csifáry Mária, Palencsár Józsefné, Kandler Nándor, Pálkás Sándor, Fekete György, Kanács Matej, Mazsgon Miroszláv, orgonán dr. Dickmann Ferenc. A műsoron többek között Liszt, Haendel, Hubay, Palestrina, Rossini és Abt szerzemények szerepelnek. Este 7 órakor bankett lesz az Olvasókörben.

Finanszirozót

keresek hadsereg szállításhoz. Ajánlatok „Mobiltöke” jelígre a kiadóba kéretnek.

Vlaskalin Milorádot belügyi segédmin szterré nevezték ki

A királyi régensség ukázával, a belügyminiszter előterjesztésére Vlaskalin Milorád belügyminisztériumi inspektort, belügyi segédminiszterré nevezték ki.

Az új belügyi segédminisztert a legfelsőbb rendőri igazgatás, az államvédelmi és közbiztonsági osztály vezetésével bízták meg.

Vlaskalin Milorád az új belügyi segédminiszter 1890-ben született a bánáti Nincsicsevón, ahol édesapja görögkeleti szerb főesperes volt. A görögkeleti szerb gimnáziumot Noviszádon végezte, mint magántanuló. A jogi tanulmányok befejeztével 1918 decemberében a volt B. B. B. belügyi osztályához nevezték ki tisztviselővé és azóta állandóan a belügyminisztériumban dolgozik, ahol fokozatosan a legmagasabb rangig jutott. Vlaskalin Milorád különösen a korrupció elleni küzdelem letörésében tevékenykedett, ezenkívül számos nemzetközi tárgyaláson is résztvett az állam megbízásából. Számos szakcikket és szakművet írt, amelyek mind sokoldalúságát igazolják.

A szociálpolitikai miniszter nyilatkozata az árdrágítás letöréséről

Budiszávlyevics Szrgyán szociálpolitikai miniszter, tegnap fogadta az újságírókat és az árdrágításról szóló rendelettel kapcsolatban nyilatkozatot adott. A miniszter kijelentette, hogy a kormány mindent megtesz az árdrágítás megakadályozására.

Az árdrágítókkal szemben a hatóságok rendkívül gyorsan és hatásosan járnak el, hogy az anyagilag gyengébben állókat megvédjék a lelketlen uzsorásoktól.

A kormány tudatában van annak, hogy az árdrágítást a legeredményesebben úgy akadályozhatja meg ha a lakosság zavartalan ellátásáról gondoskodik, ezért erre vonatkozóan megtett minden intézkedést.

A miniszter nyilatkozata végén kérte a sajtót, hogy

szabadon bírálja a rendeletet, mert csak szabad bírálat segítségével alakulhat ki a helyes intézkedés. (A. A.)

Hölgyeim!

A jó nevről ismert „Pászti” nő divatszalon átköltözött. Készíti mérték szerint a legszebb őszi ujdonságokat, párisi eredetű modellek szerint. Nagyon olcsó! Szíves partifogást kér!
PÁSZTI Beograd, Pašičeva 4-III.

Gyilkossági kísérlet miatt négyhavi szigorított fogházra ítélték egy szubotícai földművest. Szubotícaról jelentik: A szubotícai törvényszék hármastanácsa tegnap délelőtt tárgyalta Gákovics Ante 24 éves földműves legény gyilkossági kísérletének ügyét. A vádirat szerint Gákovics ez év május hó 26-án részegen ment haza, otthon rátámadt az anyjára és követelte, hogy adja elő a revolverét, mert öngyilkos akar lenni. Gákovicsné nem akarta teljesíteni fia kérését, mire az ittas fiu fejszét ragadott fel és előbb föbe, majd mellbe ütötte vele anyját, aki eszméletlenül zuhant a földre. A szerencsétlen anya hónapokon át szorult kórházi ápolásra, míg nagynehezen felgyógyult. A tegnapi tárgyaláson a vádlott ittasságával és felindultságával védekezett. Elmondta, hogy az anyja mostohaként bánt vele, emiatt nagyon elkeseredett és május 26-án véget akart vetni életének. Amikor anyja még öngyilkosságát is megakadályozta, elvesztette józan ítélőképességét és bántalmazta. A bíróság rövid tanácskozás után az enyhítő körülményekre való tekintettel 4 havi szigorított fogházra ítélték Gákovicsot, a vizsgálati fogságban töltött idővel azonban a büntetést kitöltöttnek vette és elrendelte azonnali szabadonbocsátását.

„TRIKETILEN“

Vrbászi hírek. Akiknek lovaik elmúlt vasárnap nem vizsgálhatták felül a vásártéren ma, vasárnap, szeptember 24-én tartoznak lovaikat elővezetni a községháza udvarára. Ugyanott tartoznak megjelenni lovaikkal azok is, akik eddig még nem jelentkeztek. — Rendelet értelmében a községben táborozó katonaságnak vendéglősök és magánosok nem szolgálatathatnak ki alkoholos italokat. — Mengel Frigyes 49 éves volt vendéglős anyagi gondjai és betegsége miatt felakasztotta magát. — Tábor Gyula tanyáján, melyet Hein Oszkár olajgyáros bérel, a villám felgyújtott 50 kocsira való szalmát. A tűz nem terjedt át a gazdasági épületekre. A kár, mintegy 5000 dinár. — A katonai referens értesít mindenkit, hogy minden ló és kocsieladást és vételt három napon belül, szigorú büntetés terhe mellett be kell jelenteni a katonai referensnél. — Braun Károly sztárvrbászi üvegkereskedőnél csütörtök éjjel betörték. Felbontották a padlást és a mennyezetet, az üzletből pénzt, árut, a lakásból pedig ágyneműt vittek el. — A községi előljáróság a vásártér házhelyek részére tagosítottja. Nyolcvankét szegényember jutna ily módon házhelyhez. A tagosítást akkor hajtják végre, ha a tanács határozatát a felsőbb hatóság végrehajtja s vásártér céljára megfelelő területet tud venni a község. — Hamm Pál munkás házának teteje beomlott. Emberéletben nem esett kár. — Hermann Richárd pénzügyőrségi főszemész lakásán betörést követett el Sánta Lyubica sztárvrbászi leány. A lakásból elloptott értékek közül két aranygyűrűt értékesített s ezen a nyomon jutottak el letartóztatásához.

NŐI ÉS FÉRFI RUHASZALÓN
„SLOGA“ Hladni i Nikoletté
BEOGRAD, Poenarska 1 I.

Speciális gyapjufonál üzlet
Noviszád
Kralja Petra I. 26
Telefon 31-94

NAGYBAN: Nagyban fogyasztók, kötődék, kereskedők kérjenek ajánlatot, vagy kérjék utazónk látogatását.
KICSINYBEN: raktáron tartok minden elképzelhető kézimunka fonalat, alapanyagot és kelléket.

Gyémánt a tortában

Svédország fővárosában érdekes új muzeum nyílt meg. Ennek a muzeumnak egyes, valóban ritkaságszámba menő darabjait a svéd vámhivatalnokok gyűjtészenvedélye hozta össze. A csempészek furfangjának, leleményességének sokszáz példáját láthatjuk ebben a muzeumban. Itt van annak a díszes, autómáju kremtortának a mintája, amelyet egy francia cég küldött Svédországba. A torta jegelt hűtőszekrényben érkezett a vámhivatalba, ahol csak véletlenül jöttek rá arra, hogy a tortában drágaköveket rejtettek el. Svédországban bizonyos méretű szesztilalom van. A svéd polgárok csak jegyre kaphatnak kismennyiségű alkoholt. Ez a tilalom természetesen virágzóvá tette a Svédországba irányuló alkoholempészetet. A svéd csempésmuzeumban láthatók azok a hatalmas szendarábok, melyek tulajdonképpen bádögölj vannak és spiritusszal megtöltve próbálták Svédországba be-csempészni. Az új muzeumnak sok látogatója van.

KANIZSAI HIREK. Az iskolaigazgatóság figyelmeztette a szülőket, hogy tanköteles gyermekeiket küldjék iskolába, mert ellenkező esetben megbüntetik őket. — A legutóbbi hetivásár árai: Buza 145, tengeri csöves 70, morzsolt 115, burgonya 68, borju 7, sertés 8 dinár, tojás 55 para.

FEST-TISZTIT

A noviszádi borbélyok új munkáideje. A noviszádi Ipartestület borbélyszakosztálya ezúton is közli tagjaival, hogy a borbély- és fodrászüzletek október elsejétől kezdve délelőtt 7-től 12-ig és délután 14-től 19 óráig tarthatók nyitva.
ELOLTOTT ÖRÖKMÉCSESEK. A német légvédelmi hivatal szigorú rendeletben tiltja meg, hogy a temetők sírdombjain elhelyezett mécseseket a hozzátartozók meggyújtásák. Erre a rendelkezésre az szolgáltatott okot, hogy az egyes városok elsötítésénél a repülőkről halvány fénypontokat vetnek észre és sehogysem tudtak rájönni a fényforrás helyére. Végül kiderült, hogy a halottak emlékeztére egy-egy helyen meggyújtott örökmécses fénye pisláskolt. Most a rendeletre ezeket az örökmécseseket eloltották.

KRIVACSI EMERICH
bor, pálinka és likőr lerakat **Pancevo**

Petrovoszelói hírek. A római katolikus plébániai hivatal az oltárok festésére, kőfaragó munkálataira és aranyozására pályázatot hirdet. A pályázók zárt ajánlataikat az adminisztratura címére küldjék be ahová 2 héten belül a nyilvános árlejtésre meghívót kapnak. — A hitközség a templom külső renoválásának bevégzésére, amely október 15-re feltétlenül meg lesz, egyházi ünnepélyt rendez. Az ünnepségen a szomszédos községek is képviselhetik magukat. — A mészárosok s borbélyok kérvénnyel fordultak a testnevelésügyi oktatók vezetőségéhez, hogy vasárnap a két szakma tanoncait és segédeit ne kötelezzék gyakorlatra. A vezetőség helyt adott a kérelemnek s felszólítja a mestereket, hogy vasárnap helyett nevezzenek meg egy más, alkalmasabb napot, amelyen alkalmazottak megjelenhetnek. A napot szeptember 30-ig okvetlen terjeszték be.

Női őszi-kabátok, kesztyűk, harisnyák, fűzők és melltartók szaküzlete: Fischer J. és Fia, Novi Sad, Trg Oslobođenja 2.

TOPOLAI HIREK. Több szentai uti gazdálkodó feljelentést tett a rendőrségen, hogy ismeretlen tettesek lopják a kukoricát. — Kiss Antalné tanyai asszony a hetivásáron leesett a kocsiról és jobblábát törte. — A legutóbbi hetivásár árai: Buza 140 dinár, kukorica, 60, zab 120, árpa 150, korpá 120, kövérkása és liba 9 dinár, tojás 50 para.

OLCSÓ ÁRAK

Öngyilkosság Szomborban. Szomborból jelentik: Péntek délután öngyilkosságot követett el Kovács Ottó 39 éves vasutas. Az öngyilkost a szomszédok találták meg lakásán, Lalosevics utca 4. szám alatt, a szobájában egy szegre felakasztva. Kovács már több mint 3 éve élt elválva. Bucsú sorában elmondta, hogy tettét szerelmi bánatában követte el.

Ritmikus és testképző torna-kurzusait október hó 1-én kezdi Deák Ilus Szomborban, Laze Kosztitya u. 4 szám alatti tornateremben, ugy gyermekek, mint felnőttek részére. Hygiénikus és fogyótorna, esztétikus mozgástechnika, akrobatika, speciális gyerekoktatás. Érdeklődni lehet: Trg Cara Urosa 11 szám alatt. (Telefon 11).

ITT A PÉNZ-BETEGSÉG. Des Moines, Iowa állam egyik kis városának bankpénztárosa különös kérelemmel fordult az állami munkanélküli segélybizottsághoz. Kérvényében munkanélküli segélyt kért azaz az indokolással, hogy munkahelyén a papírpénzek állandó kezelése miatt bőrbajt kapott és ennek következtében munkaképtelenné vált. Kérését orvosi bizonyítvánnyal támasztotta alá és ezért kérsét teljesítették.

„Original Tokai“ egyedül a „Kraljica vina“ cégnél, Beograd, Knez Mihajlova 19, az átjáróban kapható Ugyanott ügynökök az egész ország részére felvétetnek

KÜLFÖLDI TŐZSDEZÁRLATOK
Zürich. Páris 10.—, London 17.70, Newyork 440.75, Brüsszel 75.—, Milánó 22.50, Amszterdam 235.50, Berlin 175.—

A ROHICSI (Rogaska) ÁSVÁNYVIZ GYÓGYHATÁSA:

általános idegességnél kellemesen megnyugtató a rohicsi TEMPEL forrásvíz gyümölcszörppel keverve.

Beiratkozás a noviszádi kereskedelmi iskolába. A noviszádi kereskedelmi ifjuság egyesülete által fenntartott magasabb fokú kereskedelmi tanfolyamra a beiratásokat szeptember 25-től 30-ig eszközlik esténként 5 és 8 óra között. Az előadások október 2-án kezdődnek.

Leendő anyáknak kellő figyelmet kell fordítaniok arra, hogy emésztésük, kiváltképp azonban belműködésük rendben legyen, ami a természetes »Ferenc József« keserűvíz használata által érhető el. A Ferenc József víz könnyen bevehető, hatása pedig gyorsan és minden kellemetlenség nélkül bekövetkezik. Reg. S. br. 15485/35.

A gazdasági növények betegségei nagy károkat okoznak, amelyeknek nem kellene lenniök, ha tudjuk, hogy a betegségek megsemmisíthetők vagy korlátozhatók. A kemény vagy bűzös üszög elleni harcban kitűnő eredménnyel használják a »GERMISAN« szert azért, mert: 1. Használata gyors, olcsó és egyszerű. 2. Hatása kitűnő. 3. Nagyon jól tapad a buzaszemekre és nem hull le rólok. 4. Nem porzik és ezért a munkásokat munkaközben nem akadályozza. 5. Szagtalan. 6. A vetőgépet nem rontja. 7. Ugy a minőséget mint a mennyiséget feljavitja. Ha a »GERMISAN«-nak ennyi előnye van miért ne használna a haladó gazda gabonájának fertőtlenítésére »GERMISAN«-t? Elegendő 100 kg. buzához 150 gram, mert a »GERMISAN«-nak átfogó képessége van. Ez a mennyiség 5 percig keverendő egy készülékben és kész a dolog. Tehát csak »GERMISAN«.

Kr. Petra II. 36 Noviszád

Elveszett Noviszádon egy szegénységi bizonyítvány. Tegnap délben Noviszádon, az Adamovics telepi Kraxner-uton elveszett Schütz Terézia szegénységi bizonyítványa. A károsult kéri a becsületes megtalálót, hogy az okmányt juttassa el szerkesztőségünkbe, vagy pedig a Ciril Metod ucca 92/a számú házba.

Református egyházi hírek. A református keresztyén egyház nyugati egyházmegyéje most tartotta egyházmegyei közgyűlést Rétfalán Stadler Géza esperes, rétfalai lelkész és dr. Hettesheimer Imre szombori ügyvéd, egyházmegyei főgondnok elnökelete alatt. A közgyűlésen megjelentek: Berta Imre szuzai, Haunstaedter József vardaraci, Ládi István lászlovói, Sipos Mihály kőrogi, Varga Sándor lugji, Narancsik Pál kopácsvói, Narancsik Zoltán biljei, Kincses Zoltán hrastíni, Simonyi Béla karanaci, Röhrig Gottfried tordinci, Raragó Ferenc knezevi-vinogradii és Gyurkovics Ernő velikapiszanicai lelkészek, valamint dr. Tibor Ervin orvos és Fodor Sándor egyházmegyei tanácsbírók. Stadler Géza esperes terjedelmes esperesi jelentésében számolt be az egyházközségek helyzetéről. Résztevően emlékezett meg néhai Narancsik Zoltán hrastíni lelkész elhunytáról. A megüresedett egyházmegyei tanácsbírói tisztségre a közgyűlés egyhangulag Berta Imre szuzai lelkészt ajánlotta megválasztásra. A közgyűlés a november 10-én Debelyácsán megtartandó országos közgyűlésre képviselőül Berta Imre szuzai lelkészt és dr. Tibor Ervin szombori orvos egyházmegyei tanácsbíró jelölte ki.

BEOGRADI ÉRTEKTŐZSDE

Devizák: (kinálat — kereslet dinárokban) + 28.5% prim.

London (egy font) 177.10—173.90. Páris (100 frank) 100.15—97.85. Newyork (100 dollár) 4416.75—4356.75. Genf (100 svájci frank) 1005—955. Milánó (100 lira) 226.55—223.45. Amszterdam (100 holl. frt.) 2366.50—2328.50. Berlin (100 márká) 1758.50—1741.12. Brüsszel (100 belga fr.) 793.50—741.50. Szaloniki magánforgalom 29.85—29.15. Newyork magánkliring 55.20—54.80. Berlin magánkliring 1440—1420. — **Allampapírok:** 7 százalékos beruházási kölcson 94.50—93.50, kötés 94.25—93.50, 8 százalékos külföldi kölcson 89—88.75, kötés 89, 7 százalékos külföldi kölcson 85.50—84.50, kötés 85, 4 százalékos agrárkölcson 56—55, 2 és fél százalékos Ratna Steta 396.50—356, kötés 397.50—396, 6 százalékos bégluk 73.25—73, 6 százalékos dalmát agrár 70.75—70.50, kötés 71—70.50.

NOVISZÁDI TERMÉNYTŐZSDE

Buza 78-79 kilós, 2 százalékos bácskai, Szombor környéki, Noviszád környéki és középbácskai 157, 80 kilós, 2 százalékos felsőbácskai 159, tiszai I. uszály 165, 79-80 kilós, 2 százalékos Tisza II. uszály 163, bácskai és bánáti, dunai uszály 162, 80 kilós tiszai csatorna 159, felsőbánáti 159, 78-79 kilós, 2 százalékos délbánáti vrsaci paritásában 157, 78 kilós, 2 százalékos szerémi, Duna 158, 77-78 kilós, 2-3 százalékos szerémi, Száva 155, 78-79 kilós 2 százalékos szerémi 152, szlavóniai 152. **Rozs,** bácskai 72 kilós, 2 százalékos 127—129. **Árpa** 64—65 kilós bácskai és szerémi 140—142.50, bácskai és szerémi tavaszi 68-69 kilós 185—190, baranyai tavaszi 69-70 kilós 195—200. **Zab,** bácskai, szerémi és szlavóniai 127.50—130. **Tengeri,** bácskai 117—119, bánáti 114—116, vrsaci paritásában 115—117, indiai paritásában 117—119. **Buzaliszt,** bácskai és bánáti nullás gg és g 230—240, kettes 210—220, ötös 190—200, hatos 170—180, hetes 145—155, nyolcas 117.50—122.50, szerémi és szlavóniai nullás gg és g 227.50—237.50, kettes 207.50—217.50, ötös 187.50—197.50, hatos 167.50—177.50, hetes 142.50—152.50, nyolcas 117.50—122.50. **Buzakorpa** jutazsákokban, bácskai 105—107, szerémi 102—104, bánáti 100—102. **Fehér bab** 2 százalékos zsák nélkül, bácskai és szerémi 300—310. — **Sertészir** 25 kilós kannákban bruttó nettóért 14.50—14.60. Irányzat: változatlan. Forgalom: közepes.

SZOMBORI TERMÉNYTŐZSDE

Buza, bácskai, Szombor környéki 157, bácskai 157, szerémi 152, szlavóniai 152, felsőbácskai 159, délbánáti 157, felsőbánáti 159, Tisza, bácskai uszályból 165, II. 164, Tisza, csatorna 162, dunai, bácskai és bánáti hajórakomány 163, csatornai hajórakomány 159, begai hajórakomány 162. Kr. Alekzandar csatorna 159. **Rozs,** bácskai vasut 127.50—130, szerémi és szlavóniai 127.50—130. **Árpa,** bácskai 64—65 kgs 137.50—142.50, szerémi 64—65 kgs 137.50—142.50, bácskai tavaszi 68 kgs 185—190, baranyai tavaszi 195—200. **Tengeri,** bácskai vasut prompt 116—118. **Bab,** fehér 2 százalékos, új 250—300. **Buzaliszt,** nullás gg és g 232.50—242.50, kettes 212.50—222.50, ötös 192.50—202.50, hatos 172.50—182.50, hetes 147.50—157.50, nyolcas 112.50—117.50. **Korpa,** prompt 108—110. **Sertészir,** új nagyhorodokban 13.75—14.75, új középhorodokban 13.75—14.75, új kishorodokban 13.75—14.75, kannában bruttó nettóért 13.75—14.75. **Füstölt szalonna** 13.75—14.75, sózott szalonna pofa és hasalja nélkül 12.75—13.75. Irányzat: változatlan.

MI LESZ az életrekelt halott kétezer frankjával?

Párisból jelentik: Gray, francia városka határában tíz nappal ezelőtt férjhiullát fogtak ki a Saone folyóból. A holttestet a község halottsházába szállították és megindult az agnoszkálási eljárás. Nehéz problémának látszott, mert nem találtak semmiféle igazoló írást. A rendőrpapancsnoknak ekkor eszébe jutott: nemrégiben jelentést kapott, hogy Arc-Les-Gray községből nyomtalanul eltűnt egy Carnetti nevű, 52 éves kőműves. Hátha ennek a Carnettinek a holttestét vetették ki a Saone hullámai, gondolta a rendőrpapancsnok és nyomban beidézte Carnetti szomszédait, barátait, ismerőseit. A halottban

mindegyik felismerni vélte a titokzatos módon eltűnt olasz kőművest.

Leghatározottabb volt a felismerésében Carnetti legjobb barátja, Martini kőművesmester.

— Minden kétséget kizáróan Carnetti holtteste került elő — mondta. — Nemcsak az arcáról ismerem fel, de kék ruhájáról és bakancsáról is. Gyakran láttam ezeket szegény barátomon.

A rendőrpapancsnok örült, hogy ilyen gyorsan megoldódott a rejtély. Házkutatást tartott Carnetti elhagyott lakásában s két darab ezerfrankos bankjegyet, azonkívül több öltözet ruhát és más ruhaneműeket talált. De nem került elő semmi olyan írás, amelyből kitűnt volna, hogy Carnettinek családja, vagy rokonai lettek volna. A rendőrpapancsnok nemsokára tünődött, hogy mi történjék a hagyatékkal. Ugy gondolta, hogy egy ilyen embert, akinek kétezer frankja volt, még sem lehet a temető árkába temetni. A kétezer frankból sírhelyet vásárolt és

diszes temetést rendezett.

Carnetti összes barátai és ismerősei

elkísérték utolsó útjára. Minden ruháját és más hátrahagyott holmiját szétszortolták barátai és ismerősei között. Hadd legyen nekik egy-egy kedves emlékük szerencsétlen véget ért barátjuktól.

A Saone halottja még csak néhány órája pihent frissen hantolt sírjában, amikor valaki izgatottan kopogtatott Arc-Les-Gray polgármesteri hivatalának ajtaján. Percy polgármester maga nyitott ajtót és majd hanyattvágódott a meglepetéstől, amikor

a diszesen eltemetett Carnetti ismerte fel látogatójában.

— Ne tessék megijedni, — mondotta a váratlan látogató —, nem a temetőből jövök. Csakugyan Carnetti vagyok, de hála Istennek, nem én vagyok az az ember, aki a Saoneba fulladt...

És hogy minden kétséget eloszlasson, benyúlt a zsebébe, elővette a személyazonossági lapját. Aztán elmondotta, hogy egy szomszédos községben sürgős munkát kapott s ezért távozott hirtelen, minden bejelentés nélkül a városból. Javában dolgozott, mikor a helyi újságba pillantva,

meglepetten olvasta, hogy meghalt, sőt már el is temették.

Azonnal félbehagyta a munkát és sietett haza, hogy tisztázza a dolgokat.

A polgármestert nagy zavarba hozta a váratlan fordulat. Már az is bonyodalmas eljárás lesz, hogy Carnetti újra élőnek nyilvánítsák, de ezzel a bürokratikus kérdéssel majd csak megbirkóznak. De mi lesz a temetésre fordított kétezer frankkal és Carnetti szétszortogatott holmijaival? Carnetti semmiesetre sem fizethet rá a rendőrség tévedésére. Ugylátszik, nincs más megoldás: a község pénztárából kell majd Carnetti kártalanítani.

Tudományos könyv az ötösikrek jelleméről

Londonból jelentik: Igen nagy felűnést kelt tudományos körökben Amram Scheinfeld »You and Heredity« (Ön és az átöröklés) című műve. A könyv behatóan foglalkozik az átöröklés aránylag új tudományával. Legérdekesebb része az, amely az ötös ikrek fejlődésével foglalkozik.

— Ez az első eset a történelem során, — hangzik a tudós könyvének idevágó része — hogy sikerült ötösikreket fölnevelni. Az örökléstan művelőjének felbecsülhetetlen szolgálót tett ez az eset. Mindenekelőtt semmi kétség nem fér ahhoz, hogy a kanadai ötösikrek egyetlen sejtől fejlődtek, tehát azonosak. Amennyire emberileg elképzelhető,

azonos viszonyok között fejlődtek és jöttek a világra.

Születésük után szintén hasonló körülmények között éltek és nevelődtek fel. Ennek ellenére csodálatos módon az öt gyermek jellege

nem egyezik egymással. Mindegyiknek más és más a karaktere. Ime az öt jellemrajz:

Ivonne

Az ő szellemi és testi fejlődését lehet a legtökéletesebbnek tartani. Nagyon jó természetű gyermek, s mindig hajlandó arra, hogy alávesse magát a másik négy gyermek akaratának, vagy kezdeményezésének. A pszichológusok »matriarchának« nevezik az ilyen típusu embert.

Anette

Ez a legvadabb és a legrakoncátlanabb. Mindig megköveteli, hogy őreá figyeljenek és az ő szavát kövessék. A pszichológusok szerint az a körülmény, hogy a többiek valóban hallgatnak rá és követik a parancsait, még jobban fejleszti az agresszivitását. Mindig szüksége van arra, hogy hallgatósága legyen s hogy a hallgatósága alávesse magát neki.

Emilia
Boldogságra és megelégedettségre született gyermek. Szívesen követi mások parancsait, nem törődik azazal, ha egyedül van, mindig megelégedett és mosolygó.

Cecilia

Ismeretlen természetű. A vele foglalkozó tudósok megállapították, hogy semmit sem lehet előre megállapítani nála, hogy mit fog mondani, vagy mit fog tenni, — tökéletesen bizonytalan.

Mária

A szerence mostohagyermekének nevezték ezt a kislányt. A legügyetlenebb a testvérei között. Nem tud játszani s minimális benne a vállalkozási kedv. A körülötte levő tárgyakkal nem képes bánni. Még játszani sem tud igazán.

Mindebből nyilvánvaló, hogy hiába volt az ikrek azonossága s hiába nevelték őket fel egy és ugyanazon körülmények között,

az öt gyermek jellege ötféleképpen fejlődött.

Bizonyosra vehető, hogy minél idősebbek lesznek, annál jobban elűt majd jellemük, felfogásuk és »világ-nézetük«.

Érdekes, hogy fizikailag bizonyos azonosságot lehet közöttük észrevenni. Például, valamennyien az »O« vércsoportozhoz tartoznak. Emilia és Mária azonban különböznek a többiektől, mindketten messzelátók s mindkettő, ha valamely tárgyat meg akar fogni, a hüvelykujját a mutató és középujjá közé szorítja. A másik három lány ezt nem teszi.

A tudós szerint valószínűnek látszik, hogy az eredeti sejt kettévált, majd ez a kettő ismét szétvált s végül az egyikből megint levált egy kis darab. Így keletkeztek az ötösikrek!

5 Kérdés:

1. Hogyan hívták Petőfi öccsét?
2. Honnét ismeri ezt a számot: 4711?
3. Hol mutatták be először Verdi Aida operáját?
4. Ki volt az a kalandor, akinek nagy szerep jutott az utolsó orosz cár életében?
5. Ki volt az a magyar szlnész, aki a színpadon halt meg?

★

Válasz

regnapi kérdéseinkre

Kérdés: Mi az Ampére?
Felelet: A villamos-áram mértekegysége.

Kérdés: Hol halt meg Beresényi Miklós?

Felelet: Rodostóban.

Kérdés: Hogyan hívták a szultánt a Bölc Nánánban?

Felelet: Saladin.

Kérdés: Hogyan hívták Nansen híres hajóját?

Felelet: Fram.

Kérdés: Ki osztotta szét fokra a hőmérőt?

Felelet: André Celsius (1701—1744) svéd természettudós.

»»»»»•«««««

A KUKORICATERMÉS JOBB A TAVALYNÁL

E gazdasági hírrel kapcsolatban Csúpan csak arra vagyok most kíváncsi A termelő fog-e a fogyasztóval, Vagy azzal ez fog-e kukoricázni?

FANYAR TÓBIÁS

SZINHÁZ-FILM

Az új irányban előretörő magyar filmgyártás legújabb remekműve

Várkonyi Zoltán »Hat hét boldogság« című regényének filmváltozata, amelyet őszutóján Jugoszláviában is bemutatnak

Beszélgetés a színművész, író és újságíró Várkonyi Zoltánnal
— Saját munkatársunktól —

(Budapest, szeptember.) Magyarországon 1934 óta mérföldes léptekkel haladt előre és fejlődött minden tekintetben a magyar filmipar, valamint a vele kapcsolatos szakmák. A nyár beálltával rövid időre megakadt a vérkeringés a filmgyárakban, üresen ásitoztak a rekkenő hőségben a Hunnia és a Magyar Film Iroda műtermei, de ma már ismét lázasan mulnak a napok, a Munka új harcot viv a dicsőségért.

Ha megállunk és percere visszapillantunk az új utra tért magyar filmgyártás eddigi sikeres útjára, megállapíthatjuk, hogy a magyar filmgyártást fenyegető végveszélyt a színművészeti és üzleti tehetség megáldott

fiatalok mentették meg.

Amikor ugyanis megalakították a Film- és Színművészeti Kamarát, a megsértett TÖKE tüntetőleg elvont, kivonta magát s majdnem be is teljesedett, amit akart: a magyar filmgyártásnak már-már beláthatatlan időkig befellegzett. Istennek hála, nem így történt. A vesztély hírére egy test, egy lélekként álltak csoportba a fiatalok, kezükbe vették saját sorsuk irányítását és megalakították a Magyar Írók Filmvállalatát.

A MIF-nek nem volt ugyszólván semmije. Nem volt pénze, nem voltak összeköttetései, semmi egyebe, csak a tehetséges és határtalan lelkesedése, munkaszeretete és munkabírása. A többi maguk is mellékesnek tartották. Hítellel irt az író, hozomra játszott a színész és bizonytalan ígéretre dolgozott a műszaki személyzet. De: a MIF első filmje elkészült és

páratlan sikert aratott!

Hosszu évek után új hang, új szín, új irány tette tökéletessé, közkedvelté a magyar filmet s a MIF és az új magyar filmgyártás elérte, hogy Magyarországon ma már senki sem kíváncsi a külföld sokszor sületlen-éretlen, máskor meg a magyarhoz idegen a kulturát éppenséggel nem szolgáltató filmekre, hanem mindenütt azt keresik, ami magyar.

Az erőszakosan sztároknak megóvott, de alapjában véve nem is olyan isteni tehetségeknak ege beborult, csillagukat új, nem protezsált csillagok fénye és az objektív kritika örökre elhomályosította. Új nevek kerültek forgalomba, sztárokká lettek, akiknek régen azzá kellett volna lenniök s helyet kaptak az írók is, akiknek népszerűsége eddig is felülemelkedett a megfizetett kritikusok által magasztalt színmű- és filmírók népszerűségén. A Nemzeti Színház komoly drámai értéke, Várkonyi Zoltán író és újságíró regényének felvételei most fejeződtek be. A film címe:

»Hat hét boldogság«.

írója itt ül velünk szemben, a Nem-

zeti előtti kispadon s vérbeli újságíróhoz illően nem vár kérdéseket, cigarettát cigarettá után fogyasztva tömören beszél a magyar filmgyártásról és filmjéről.

— Ideje volt, hogy eljőjön ez az új, egészséges szellem, amely megbentti és versenyképessé teszi a magyar filmet — kezdte beszédét. — Lehetetlen akartak egyesek, amikor egy kaptafára akartak minden filmet elkészíteni s a lázadó, új, helyes utak követését követelő fiatal-ságtól azt kívánták, hogy tegyenek lakatot a szájukra vagy, ha már mindenáron akarnak beszélni, csak akkor tegyék, ha véletlenül sikerül valami és dicsérni kell. Már régen akartam filmet írni, erre meg is lett volna minden jogcímem, elvégre nem ma kezdtem írni s nálunk tradíció az írás (Várkonyi Zoltánnak Várkonyi Titusz az édesapja. — A cikkirő), de képtelen voltam megalkudni, úgy viszont, ahogy én akartam, nem akarta az az üzleti szellem, amely akkor élet és halál ura volt.

— Megérdemelt válságuk elérkezett és mi, akiket »nem-nagy-tehetségű« zembőlőknek tartottak, egymást követő filmjeink hangos sikerivel bizonyítottuk be, hogy nekünk volt igazunk.

— Miről szól a »Hat hét boldogság«?

— Szatmáry Jenővel dolgoztuk át regényemet, amely egy előrege-dett betörőről szól (Kiss Ferenc alakítja). A vén betörő a sok rossz és a raboskodások után végződni kezd a tisztességes »géri élet után, vágyait teljesíti is egy jól sikerült »fogás« és nyugdíjazza magát. Budán vásárol kis emeletes házat s arra is tellik neki, hogy ésnos leánykáját intézetbe járassa. Nagylánnyá nőtt lánya hathetes vakációra érkezik haza, ez a hat hét lesz az öreg hathetes boldogsága mert utána elcsipik. A megízelt becsületes életet nem tudja elfelejti i, s kiszabadulása után megöszülve, de megtisztul-

va, becsületes emberként tér vissza a társadalomba. Ez lenne rövid tartalma a filmnek, amelyet e hó végén már forgatni is kezdenek mozi-jainkban.

— És most elárulok kis újdonságot is önnek: a Hat hét boldogság ősz utóján Jugoszláviában is bemutatásra kerül.

Komoly ígéretet kaptam erre vonat-

kozólag, hiszen a filmemben nincs semmi politika. Nagyon örülök, ha eljut a filmem a jugoszláviai magyarokhoz, de még inkább boldog vagyok azért, mert így én is ott lehetek majd a bemutatón és megismerhetem a kedves bácskai közön-séget, melyet addig is szívélyesen üdvözlök a Reggeli Ujság útján.

Bihari Sándor

„Exnikot” SZABADALMAZOTT SINSZIPKA
könnyen szétszedhető és tisztántartható, tetszetős és olcsó. Nem török és nem ég el. Kapható minden trafikban. Vezérképviselő

„KONZUM” SZUBOTICA
Vilsonova u. 20. Tel. 20

„Azonnal leugrom, ha Josephine nem bocsát meg”

Newyorkból jelentik: A »szenzációs öngyilkosság nagy közönség jelenlétében«, amely néhány hónappal

előzött nemcsak az amerikai Egyesült Államokat, hanem az egész világot foglalkoztatta, megismétlődött. New-Jersey államban a Palisades öbölben egy magas sziklára felmászott Adolf Gamelin bankönyvelő és hangosan kiáltozni kezdett:

— Azonnal leugrom innen, ha Josephine nem igéri meg, hogy megbocsát.

A kiáltozásra hatalmas tömeg verődött össze a parton. Az odavalósiak tudták,

ha a szikláról leugrik, összetöri minden csontját, mert a szikla körül a vízben apró kiálló sziklák vannak.

Természetesen azonnal értesítették a rendőrséget is. A rendőrség a tűzoltósággal karöltve létrákon akart felmászni a sziklára, de Gamelin lekiáltott hozzájuk:

— Ha létrát támasztanak a sziklához, azonnal leugrom.

A rendőrpáncsnok attól félt, hogy Gamelin fenyegetését beváltja és ezért abbahagyta a mentést.

Közben a városban is elterjedt a hír. A közönség autókön sietett a »hecc« színhelyére. Akkor a tömeg verődött össze, hogy

már lovasrendőrségért kellett telefonálni a rend fentartása végett.

Közben Adolf szünet nélkül ordította:

— Ha Josephine nem bocsát meg, leugrom innen!

A kivonult rendőrség parancsnoka elhatározta, hogy előteremti Josephinet, ha a föld alól is. A közönség sorában volt valaki, aki ismerte a hölgyet. Josephine gépirónó volt egy nagyáruházban. Rendőrök robbantak az áruházba és előkerítették a fiatal leányt. Megmondták neki, miről van szó. Eleinte hallani sem akart a »mentésről«.

— Csak dögöljön meg az az undok, — mondotta hevesen — nem kell sem testemnek, sem lelkemnek többé.

A rendőrök kérlelni kezdték és elébe tárták, hogy mégis emberi életéről van szó, nem szabad tehát macskoskodnia. Josephine szíve megpuhult és kiment a »tett színhelyére«. Itt azután a rendőrpáncsnok könyörgésére a következőket mondta:

— Adolffám, szállj le a szikláról, mindent megbocsátok, ismét boldogok leszünk.

A szívvel-lélekkel kiejtett szavaknak megvolt a hatásuk. Gamelin le-mászott a szikláról. Boldog mosoly-lal sietett Josephine felé. De még, mielőtt odaért volna,

hat markos rendőr megragadta Adolft

és a törvény nevében letartóztatták. Az amerikai törvények ugyanis szigoruan büntetik az öngyilkosság kísérletét és ezenfelül súlyos botránykozáért is felelősségre vonják. Josephine elájult. Amikor magához tért, ajkát biggyeszítve szólott a körülötte levőkhöz:

— Én csak azért jöttem ide és bocsátottam meg Gamelinnek, hogy ne ugorják le a szikláról. De eszem-ágában sem volt, hogy igazán kibéküljek vele.

Soha! Soha!

Igy végződött a második »szenzációs öngyilkosság a nagyközönség jelenlétében«.

»»»»»★«««««

Az »Idegyere rózsám« előadása Bajmokon. A bajmoki Iparosok és Kereskedők Egyesülete szeptember 20-án működvelő előadást rendez, amely alkalommal előadják az Idegyere rózsám« című kitünő operettet. Az előadás iránt Bajmokon máris nagy az érdeklődés.

BUDAPESTEN hosszú évekig működött angol férfi- és női szabó
Obadal József, Beograd
Vuka Karadzicsa 4 — Telefon sz. 26 166
önállóan szab és mérték után készíti a legkiválóbb ösi és teli újdonságokat.

AMIKOR ÉN GAZDAG VOLTAM...

Alpár Góza verse és zenéje

A mikor én gazdag voltam, míg vagyonom, pénzem szórtam, Szerettek be-
Nem voltam én züllött ember, bűnöm az, hogy é - le - tem - ben A bolondja
csültek, De mi - óta szegény vagyok, a sok barát mind elhagyott, Ha látnak kerülnek,
voltam, El - adtam a hű szí - ve - met, o - da - adtam a lelkemet, Mindenem elszórtam
Az az asszony ki elhagyott, eskü - lözött, fogad - kozott (hogy) Koldusan is szeretne,
Nem voltam én fa - lu - rossa, el - el - jártam a templomba, Rosszat so - sem akartam,
Hogyha fényes kastélyból kiskunyhóba vinném, bárhol Csak az enyém lenne.
Megvert a jó Isten engem, szívét vesztett koldus lettem, E - gyedül ma - radtam.

KÖZGAZDASÁG

A háborús gazdasági élet Magyarországon

FOKOZOTT BANKJEGYFORGALOM — TÖBB FONTOS CUKK ELLENŐRZÉSE — NÖVEKSZIK A CUKORFOGYASZTÁS — AZ OLASZ-MAGYAR KIVITEL EMELKEDÉSE

— Magyarországi gazdasági levél —

(Budapest, szeptember 23.) A háboru harmadik hetében Európa-szerte minden ország gazdasági és pénzügyi életében visszahatások mutatkoznak. Ez alól természetesen Magyarország sem mentesül. A forgalmi lehetőségekben zavarok állottak be, a kivitelben rendelkezések vannak s amíg a gazdasági élet a háborús jelenségekhez simul, addig az átmenet bizony nehéz. Magyarországon a háborús jelek mindenekfelett a Magyar Nemzeti Bank pénzjegyforgalmának megnövekedésében nyilvánult meg. Szeptember első felében máris 15 százalékkal volt nagyobb a bankjegyforgalom, mint augusztus második felében, ami azonban

a gazdasági élet idényhónapjának fokozott szükségletét jelenti.

Magyarország pénzügyi és bankjegyforgalmi helyzetét különben sem lehet az 1938. évéhez hasonlítani. A visszacsatolt területek a magyar gazdasági élet vérkeringésébe most már tökéletesen beilleszkedtek, minden a legprecízebben halad előre, ami természetesen a hitelélet felfokozott pénzszükségletét is jelenti. Emelkedik a termelés, a fogyasztás, a kereskedelmi élet is nagyobb területen dolgozik, természetes tehát az, hogy most már Magyarország mindig nagyobb bankjegyforgalmat fog felmutatni, mint azelőtt.

A magyar kormány a háborús gazdálkodásra való áttérés következtében bizonyos fontosabb cikkek feletti rendelkezést magának tartott fenn és azok fokozottabb ellenőrzését elrendelte. Így került ellenőrzés alá

a vas, a fém, a fűtőanyagok, vegyszerek, fa, papír, textilneműek, gyapot s orvosságok.

Ezen anyagoknak ipari feldolgozását természetesen nem korlátozták. Minden üzem hetenkint annyit produkálhat belőlük, mint az utolsó békehéten, vagyis 1939 aug. 21—27 között. A bánya- és faipari cikkek árát a kormány az 1939 augusztus 26-i jegyzéknek megfelelően állapította meg. Ugyanígy szabályozta a mezőgazdasági terményeknek, nevezetesen: gabonatermékek, őrlmények, zsir és vaj, szalonna, hüvelyesek, burgonya, tej és takarmánytermékeknek árát is. A tőzsdei árfolyamokat is ezekhez az árakhoz kell simítani. Ez azonban egyáltalában nem okozott nehézséget. A magyar gazdasági élet rendithetlenségét jelenti az az örvendetes ténymegállapítás, hogy a kormány ellenőrzési joga és árszabályozó rendelkezése a piaci életet a legkevésbé sem zavarta.

Magyarországon az utóbbi években a cukorfogyasztás egyre örvendetesebben emelkedik. Ez a

gazdasági jólétnek s az ország lakossága kulturigényének emelkedésének mutatja. 1938 novemberében még alig 700.000 tonna volt a cukorfogyasztás, 1939 júliusában azonban már pontosan

egymillió mázsa cukrot fogyasztott az ország.

Ez pontosan 42 százalékos emelkedésnek felel meg. A fogyasztást elsősorban a cukor árának csökkenése segítette elő, mert hiszen 1938 novemberében például 122 pengő volt a cukor mázsája, míg most száz pengő (azaz kilonként kilenc dinár). Hozzájárul ehhez az ország területének megnagyobbodása, továbbá a rendkívül bőséges gyümölcstermés is, ami a konzerv és a gyümölcsfeldolgozóipart soha nem látott arányokig lendítette fel. A cukorfogyasztás emelkedésével szó van most arról is, hogy

az árat ismét csökkentik.

Az állam ugyanis a mai cukor árának pontosan 43 százalékát kapja adó és illetékek fejében. Ezt előreláthatólag már november elsejétől 27 százalékra mérsékli. Ezzel mázsánként 12 pengővel — vagyis 105 dinárral — csökkenti a cukorilletéket.

Az olasz—magyar külkereskedelmi egyezmény, amit Cortina d'Ampezoiban augusztus végén írtak alá, most lép érvénybe. Az árucserét mindkét szerződő állam lényegesen emeli. Így Magyarország a jövőben husz százalékkal több értékű árut hoz be Itáliából, ezzel szemben

kivitele nyolc százalékkal emelkedhet.

A behozatali kontingenst a következő cikkeknek emelték fel: citrom, müsllyem, keménysajt, gesztenyekivonat, nyers márvány, celofán, papíráru, kaucsukfélek, illanó olajok, csapágyfém, fényképészeti cikkek, főleg filmek, Marsala-bor, számológépek, rádióalkatrészek. Ezzel szemben a megnövekedett magyar kivitel elsősorban

agrártermékekre és állatokra vonatkozik

és pedig: ló, élő vad, rozs, hántolt borsó, lencse, tokaji bor, fűrészelt főlgyanyag, acélfélszitmények, Diesel-motorok, dinamók, magnet, méz és paraffin. A kiviteli engedélyrendszer mindkét fél igyekszik a legrövidebb idő alatt fokozatosan leépíteni.

THONET-székek

modern kivitelben, valamint bútor elsőrendű minőségben:

FILIP J. ADUT

BEOGRAD, Telef. 28-568

Vuka Karadžića ul. 7-a.

A „Central” üzlet mellett, a „Palace” közelében.

Jugoszlávia a háború ellenére tovább építi ki külkereskedelmét

A Görögországgal való kereskedelmi összeköttetés

Beográdból jelentik: Jugoszlávia és Görögország között szeptember 30-án jár le a kereskedelmi szerződés. A szerződés megújítására vonatkozó tárgyalásokat Szalonikiban tartották meg és három nap alatt a legteljesebb eredménytel zárultak. Egyes részletkérdések megbeszélése céljából a hét folyamán görög küldöttség érkezik Beográdba. A beográdi tárgyaláson

főleg a fizetési módokat beszélik meg,

illetve az erre vonatkozóan már kidolgozott tervet.

A jugoszláv—görög kereskedelmi szerződés meghosszabbítása ellenére is számolni kell azzal, hogy bizonyos mértékben csökkenni fog a két állam közötti külkereskedelem, mint az európai háboru miatt foganatosított görög intézkedések következménye.

MEGKEZDÖDÖTT A SERTÉSKIVITEL NÉMETORSZÁGBA

A külkereskedelmi intézet és a sertésexportőrök között teljes megállapodás jött létre a Németországba és protektorátusba szállítandó hizott sertések ügyében. A

Jug. Kurir értesülései szerint ennek megfelelően

már meg is kezdték a sertések berakását vasúti kocsikba.

Jövő hét elején a bécsi piacra 2000 hizott sertés érkezik. Ugyancsak megkezdődött a szarvasmarha export is Németországba. A heti kontingens itt 20 vagon, illetve 200 darab. A fizetési feltételek ugyanazok, amelyek szeptember 1-ig voltak.

Rendezték a Szlovákiába irányuló sertéskivitel is. Szlovákia hetenként tíz vagon sertést vesz át. Itt még nem rendezték a fizetés módjait.

ANGLIA TÖBB JUGOSZLÁVIAI PÁNYATERMÉK IRÁNT ÉRDEKLŐDIK

Az angolok az utóbbi időben nagy érdeklődést mutatnak bizonyos jugoszláviai ipari nyersanyagok irányában. A Drina mentén egy antimon bányának

összes antimon készletét megvették.

Ugyancsak sok nyers olmot is vettek. Nagy érdeklődést mutatnak az angolok a jugoszláviai magnetit iránt is.

A kereskedelmi miniszter időszerű kérdésekről nyilatkozott a beográdi újságíróknak

A hadbavonultak segélyezése

Beográdból jelentik: Dr. Andrez kereskedelmi és ipari miniszter fogadta a beográdi sajtó munkatársait és hosszabb nyilatkozatot tett előtük az időszerű kérdésekről.

Közölte a miniszter, hogy rövidesen megszervezik a külkereskedelmi igazgatóságot, amely a kivitel kérdésével kapcsolatos összes ügyeket felöleli.

Kijelentette dr. Andrez miniszter, hogy megoldási módozatot találtak arra,

miként likvidálják azokat az állami váltókat, amelyek a Phönix biztosító társaság váltótárcájában voltak.

A váltók közül 450.000 dollár értékű svájci, 965.461 dollár értékű pedig prágai bankoknál volt. Mindezek a váltók most a pénzügyminisztérium birtokában vannak. A váltók végleges kifizetésére vonatkozó javaslatot a pénzügyminiszter hozza meg a minisztertanáccsal egyetértésben.

Dr. Andrez miniszter kijelentette még, hogy a legfontosabb kérdés, amit most rendezni kell, a gyáriparnak nyersanyaggal való ellátása. Az összes államokban már megalakult az a bizottság, amely ellenőrzi a külföldről bejött nyersanyag felosztását. Jugoszláviában is alakul koordinációs bizottság, amely a gyáripar nyersanyaggal történő ellátásának kérdését rendezi.

Közölte még a miniszter, hogy a horvát munkásszövetség az ipartörvény 221. szakaszának megvál-

toztatását követeli. A szakasz értelmében a katonai gyakorlatra bevonultak négy hétig kapják meg fizetésüket. A horvát munkásszövetség viszont azt kéri, hogy

a behívás egész idejére kapják meg fizetésüket a munkások, még pedig nemcsak az állandó alkalmaztatásban levők, hanem az idénymunkások is.

Ez a kérdés jelenleg tanulmányozás alatt áll — fejezte be nyilatkozatát Andrez dr. kereskedelmi miniszter.

AZ ÁRMENTESÍTETT PANCSEVÓI RÉT 25.000 HOLDJÁT DOBROVOLJÁCOK KÖZÖTT OSZTJÁK SZÉT

Dr. Csubrilovic Bránko földművelésügyi miniszter közölte az újságírókkal, hogy az ármentesített pancsevói rét 25.000 holdját

dobrovoljácok között osztják szét.

Először 15.000 hold föld kerül szétosztásra, majd követi ezt a többi 10.000 hold felosztása is.

A minisztertanács ezenkívül rendeletet adott ki, hogy azok a dobrovoljácok, akik nem kapnak földet,

4%-os állami kötelezvényeket kapnak.

Ezeknek a kötelezvényeknek a nyomtatását rövidesen megkezdik. A pancsevói rét szétosztásával és a 4%-os kötelezvények kiadásával végleges megoldást nyer a dobrovoljácok kérdése is.

Amit az adózónak tudnia kell

A kereseti adókövetés elleni felebbezés elintézése

Az adókövetéseknél megállapított 1938 évi adóalapok felvétele (amelyet a zadofelszámolási bizottság előadója eszközölt) ellen beadott felebbezéseket a beográdi közigazgatási bizottság most intézte el. A közigazgatási bíróság által megküldött ítéletekben megindokolják a jóváhagyást, vagy az ítélet megsemmisítését. Az ítélet ellen az érdekelt adózó felebbezhet az államtanácshoz. A felebbezést két példányban kell elkészíteni, egyikre 200 dináros okmánybélyeg ragasztandó, a másik bélyegmentes. Az államtanács ezekre az újabb felebbezésekre a nagy anyagtorlódásra való tekintettel

csak másfél év múlva hoz döntést.

Az adózó fél nem l panaszjogával, akkor a közigazgatási bíróságnak az adókövetésre vonatkozó megsemmisítő végzése alapján az adófelszámolási bizottság újabb tárgyalást tart. Erre körülbelül decemberben kerül sor. Erre a tárgyalásra a felet hivatalból meghívják. Az érdekelt fél jól teszi, ha még a tárgyalás előtti napokban betekintenek az adókövetési iratokba és előre elké-

sztik indokolásukat, védekezésüket. Tanácsos ezt a védekezést a tárgyalási napon írásba foglaltan bélyegmentesen átadni a felszámolási bizottság elnökének.

Az adóbizottsági előadók a közigazgatási bíróságokhoz felebbeztek azokban az esetekben, ha a bizottság az előadó által javasolt adóalapot több, mint husz százalékkal csökkentette. Ezeket a felebbezéseket az előadók most adták be. Ezekre a felebbezésekre a felek az illetékes adóhivatalokhoz bélyegmentes írásbeli észrevételt adhatnak be. A felek jól teszik, ha az adótörvény 133. szakasza értelmében betekintenek az adóhivatalnál lévő kivetési iratokba és azoknak az adatoknak az esetleges helyreigazításával vagy pótlásával szerkesztik meg írásbeli észrevételeiket. Az észrevételben

a fél okvetlenül kérje, hogy a tárgyalásra hívják meg,

mert ha ezt elmulasztja, úgy nem kap idézést. Az írásbeli észrevételt tizennégy napon belül kell beadni az adóhivatalban az adófelszámolási bizottság (Reklamacioni Odbor) címére.

A BRODI VAGONGYARBAN KÉSZÜLT MOZDONYOK A BEOGRAD-SZUBOTICA VONALON KÖZLEKEDNEK

Néhány nap óta szokatlan külsejű mozdonyokat látni a noviszádi állomáson. A mozdonyok felírása elárulja, hogy a brodi vagongyárban készültek. Eddig

tíz ilyen mozdonyt készített a brodi vagongyár

és még huszonkettőt rendelt az államvasutak vezérigazgatósága. A mozdonyok a Beograd-Szubotica vonalon, illetve mellékvonalain közlekednek és tároló állomásuk Noviszád.

A brodi vagongyár ezenkívül nemzetközi gyorsvonati kocsikat is gyártott, amelyek közül az első kettő most készült el. Az új kocsikat meleg levegővel fűtik, nyáron pedig hűteni is lehet. Az új kocsikat a Brod-Beograd vonalon próbálták ki és úgy a fűtő, mint a hűtőberendezés is

jól bevált,

ugyhogya az államvasutak a brodi vagongyárban megrendelt összes vasúti személyszállító kocsijait ilyen fűtő és hűtőberendezéssel fogja ellátni.

* »KONZUM« néven e hó 15-én új speciális kávé és tea szaküzlet nyílt Noviszádon. Az új üzlet már egy heti fennállás után is nagy népszerűsége tett szert a kávé és tea inyencek körében, ami érthető is, mert különösen kávéban olyan választékot, olyan remek fajokat tart raktáron, hogy azok csakugyan inycsiklandóaknak nevezhetők. A kávé és teán kívül még igen sok kiválóan finom csemege cikket vezet a »Konzum«, melynek nagyvárosi eleganciával berendezett üzlete egyébként a Kr. Petra II. 2. szám alatti Adamovics palotában van.

Bélyeg

A NOVISZADI FILATELISTA EGYLET KÖZLEMÉNYEI

Heinrich Dunant

neve a most dúló véres harcokban újra megemlékezésre méltó lett. Az egész világon nincs talán ország, ahol a Vöröskereszt intézménye ki nem fejlesztette volna áldásos működését. Jugoszláviában minden évben szeptember harmadik hete a Vöröskereszt szolgálatában mindennél gyűjtéssel mulik el. Más országokban szintén hasonlóan adakoznak annak az intézménynek, amelyiknek alapvetője Heinrich Dunant. 1859-ben a solferinói ütközetben csaknem 40.000 sebesült pusztult el betegszállító és Vöröskereszt intézmény hiányában. A néhány szamaritanos nem győzte a sebesültek szállítását és az ütközet után beállott hosszas záporosó a még el nem vérzett sebesültek sorsát is megpecsételte. Ily körülmények hatása alatt jelent meg könyve »Un Sonve nir dir Solferino« és nem sokára kezdeményezésére megalakult a Vöröskereszt intézmény (1863), a genfi konvenció alapján 1864. augusztus 22-én. Ennek alapján a beteg és sebesült hatónákat elszállítják a csatatérről és minél előbb kórházi ápolásban részesítik őket.

A Vöröskereszt működését idővel kibővítették. Nemcsak a háborúban, hanem béke idején is kifejtették áldásos tevékenységüket. Minden segítségére szorulókat ápolták, utbaigazítottak, segítettek. Háboruk idején a küzdőfelek hozzátartozóit segítették, békében nagy elemi csapásoknál a Vöröskereszt mindig kivette a részét. Az intézménynek ily irányú fejlődését és tevékenységét az angol miss Florence Nightingale-nek köszönhetjük. Női érzékkel helyes uton járt, amikor azt mondta, hogy a háborúban a hátramaradottak is

Nem minden hajlítót szemüveg Punktal-üveg

A „Punktal” szó a Zeiss művek törvényileg védett jelölése a pontoszerűen leképező Zeiss minőségű szemüvegeknek. A Punktal-üveg ára nem magasabb, mint sok más hajlítót üvegé. A valódiság ismertetőjéül minden Zeiss üveg a Z jelet viseli. Ügyeljen erre!

ZEISS-PUNKTAL

A TÖKELETES SZEMÜVEG

Zeiss táblája a kirakatban megmutatják az optikai szakszerveket, amelyek Zeiss készítményeket vezetnek. Felvilágosító nyomtatványt „Punktal” díjmentesen küld CARL ZEISS, JENA vagy a jugoszláviai képviselő: M. Pavlović, Beograd, Mil. Draškovića 9

türnek és szenvednek. Tehát ezeken is kell segíteni. 1910-ben, mint a betegápolónők királynéja halt meg. Mindkét Vöröskereszt uttörő képe látható a belga vöröskereszt bélyegeken. Jugoszláviában a Vöröskereszt megalapítása dr. Djordjevic nevéhez fűződik. 1937-ben különkiadásban (50 p. barna) látható a képe. Az idén, a tavalyihoz hasonlóan, a »Koszovói leány« bélyeget használták az egész hét folyamán. Az összes vöröskeresztrel rendelkező államokban szebbnél-szebb kivitelű bélyegek jelentek meg. A vöröskereszt átnyomás: francia, monacói s. b. bélyegeken; betegápolás: román, görög, jugoszláv, eszt, Kolumbia, portugál stb. bélyegeken; különféle képek, allegoriák: finn, holland, amerikai, Oroszország kiadásain: híres emberek és Vöröskereszt alapítók képei láthatók: ausztriai danzig (híres orvosok). Cuba: dr. Finley, Franciaország: Pasteur, Panama: Dr. Gorges, Salvador: Dr. Palomo és dr. Aranjó, Lengyelország: prof. Moscicki bélyegeken. Svájc a 75 éves alapítási évfordulóra 20 c vöröskereszt bélyeget adott ki Genf képével. Mindezekből látható, hogy a bélyegyűjtők ily fontos intézmény támogatásában derekasan kiveszik a részüket.

* KÜLÖNFÉLE: Németország a nemrég megtartott pártértekezlet alkalmára a május elsején kiadott barna Hitler-bélyeget 6+19 pf. apróbetűvel »Reichsparteitag 1939« átnyomva adta ki. — Deutsches Reich — Danzig ist frei« felírással egy 6 és egy 12 pf.-es levélbélyeg jelent meg. Danzig hozzacsatolásával két levelezőlapot hoztak forra. — A königsbergi vásár alkalomra 6+4 pf. rénszarvas, 15+5 pf. lófej. E lapok rövid ideig lesznek forgalomban.

Az Angolországban tervezett világiállítást 1940-ben valószínűleg semleges országban rendezik. Annál is inkább, hogy az egyes ellenséges országoknak is lehetőséget nyújtsanak a kiállításra. — Az új 5 sillges bélyeg VI. György király képével és az angol címmel 30-34 mm nagyságban megjelent; szín: vörös.

A frocde katalogus jubileumi kiadása megközelítően netto márka árakkal megjelent.

Az idei Vöröskereszt-hét alkalmával a tavalyi »Koszovói leány« Vöröskereszt-bélyeget használták.

A Jugoszláv Filatelista Szövetség keretein belül működő egyesületek tagjainak száma 1937-ben 1183; 1938-ban 1228 volt.

A szombori filatelista egyesület jól sikerült bélyegkiállítást rendezett szeptember 9-től 17-ig. A kiállított anyag méltóan bizonyítja az ottani klub tevékenységét. A kiállítás propagálására azonban sajnos túl rövid volt az idő.

FILATELISTÁK FIGYELMÉBE!
Európa minden államának bélyegeiből küldünk megtekintés céljából egyes bélyegeket vagy egész sorozatokat. Mankolást készítnék: „Universal” bélyegkereskedés, ZAGREB, Zrinjski trg br. 14.

Az 1880. évi szerb bélyegből viszsamaradt mennyiség 5 parás 173.076 drb., 10 p. 232.384 drb., 20 p. 107.183 drb., 757.076 darab 25 parás, 195.673 drb. 1 dináros és 290.043 drb. 50 parás. Ez a nagymennyiségű bélyeg 1891. évi április hóban nyilvános árverésen elkel.

A celyei Filatelista Egyesület július 30.-tól augusztus 6.-ig tagjai által rendezett kiállítását több mint 1200-an látogatták. Az 52 vitrinre terjedő anyag változatos volt és szép elrendezést nyert.

Oroszország: Ubevcsenko költő 125. évi emlékbélyegei 15, 30, 60 kop. megjelentek. A mezőgazdasági kiállítások 9 értékből álló alkalmi sorozat 10 kop.—1 rubelig jelent meg. Augusztus 18.-án a repülőnap alkalmával a forgalomban lévő repülő bélyegek új színben nyomtatva, kerültek kibocsátásra.

A bélyeg feltalálója: Rowland Hill, avagy James Chalmers, mindkettő angol. Éppen ugy vitás vajjon Heinrich Stephan, a német postaiügyi minisztérium titkára, avagy dr. E. Hermann bécsi tanár-e a postai levelező lap feltalálója.

A »Sárga Szalag« a filatelia németországi legmagasabb kitüntetésé, mint vándordíj az Infla-Berlin bélyeg klubnak jutott az idén.

Dr. G.

SPORT

**Teljes első ligacsapatával
érkezik ma Noviszádra a BSK**

Noviszádi sportkörökben már régóta várt dátum szeptember 24. A Vojvodina, amelynek a NAK-kal egyforma nagy szurkoló tábora van, ma játszik saját pályáján először „komolyan» a Beogradzski SK csapatával. A két csapatnak volt már a múltban találkozója Noviszádon is, de akkor barátságos mérkőzésről volt szó, nem pedig ligáról. A Vojvodina minden egyes játékos tudatában van annak, hogy ezt a mérkő-

zést, ha emberfeletti erőfeszítést igényel is, eldöntetlenre vagy 1-2 gólos veszteségre kell kiharcolni.

A BSK nincs elbizakodva.

Teljes elsőosztályú csapatával áll ma ki a noviszádi győpre, a felállítás a következő: Mrkusics — Belleszlin, Dubac — Manola, Dragicsevic, Lehner — Glisovics, Vujadinovics, Bozsovic, Nikolic és Pansanski.

**A németek német, a magyarok magyar
győzelemre számítanak**

A mai magyar-német válogatott futballmérkőzés második félidőjét közvetíti a magyar rádió

A német válogatott Jakob — Janes, Schmaus — Kupfer, Goldbrunner, Kitzinger — Lehner, Szepan, Gellesch, Schön és Pesser felállításban tegnap megérkezett Budapestre, ahol ma délután fél 4 órai kezdettel tartják meg a magyar-német válogatott mérkőzést. A magyar tizenegy a következő felállításban veszi fel a küzdelmet: Tóth — Pákozdi, Bíró — Szalay I, Sárosi III, Szalay II. — Kincses, Sárosi I, Zsengellér, Dudás, Gyetvay. Játékvezető Dattilo olasz bíró.

A mérkőzés elé mind magyar, mind német sportkörökben bizalommal tekintenek: a magyarok magyar, a németek német győzelemre számítanak, így bíznak a játékosok is. A magyar fiuknak sokkal több esélyük van a győzelemre, mint a németeknek, az ed-

dig lejátszott 13 válogatott mérkőzés során ugyanis Németország labdarúgói Budapesten még egyetlen egyszer sem bírtak győzni a magyar csapat felett, ezzel szemben a német válogatott már szenvedett vereséget német földön is. A mérkőzés heves iramú, de mindenestre mindvégig udvarias és sportszerű lesz, ezt szolgálja külön is az MLSz-nek a közönséghez intézett felhívása, amelyben hivatkozik a világszerte példaként emlegetett magyar lovagiasságra, amely az ellenféllel szemben sem fukarkodik tetszésével és elismerésével és csak tiszta fegyverekkel kivívott győzelemre tart számot.

A mérkőzés második félidőjét 4 óra 15 perces kezdettel a magyar rádió is közvetíti majd

Rövid sport hírek

A NAK asztali teniszéői részt vesznek a palicsi Sport Klub rendezésében ma tartandó Torricelli vándorserlegért folyó mérkőzéseken.

A szarajevói Szláviát palesztinai portyára hívták meg, amit a Szlávia el is fogadott. Ugy volt, hogy a csapat Palesztinából visszatérőben Törökországban is több mérkőzést játszik. A zilált nemzetközi helyzetre való tekintettel azonban a Szlávia vezetősége úgy határozott, hogy a csapat nem hagyja el Jugoszlávia területét.

A horvát liga góllövőinek ranglistáján Lesnik vezet 9 góllal. A második helyet Lokosek foglalja el 6, a harmadikat Matosics és Vilakovics 4-4 góllal.

A borovói Batát mai beográdi mérkőzésére több, mint 700 szurkoló kíséri el. A Jugoszlávia győzelemre bízik, általános vélemény szerint azonban ma eldöntetlen eredmény lesz Beogradban.

Lovrics Lyubomir, a Jugoszlávia kitűnő kapusa sérülés következtében több hónapig nem játszhatott. Lovrics néhány nappal ezelőtt teljesen felgyógyult, edzéseit azonnal megkezdte és az október elsejei Jugoszlávia-BSK derbi már ő védi csapata kapuját.

A noviszádi Református Olvasó Kör atlétikai csoportja ma, szeptember 24-én és jövő vasárnap, október elsején rendezi ezévi őszi háziversenyét. A versenyek mindkét nap délután pont 2 órakor kezdődnek, vendégeket szívesen látnak.

A szpliti Jadran legutóbbi, 20. rendezévi közgyűlésén a vezetőség egyhangulag elhatározta, hogy az egyesület nevét »Jadran, horvát uszó egyesület«-re változtatja.

**Mai
sport-tükör**

**SZEPTEMBER
24
VASÁRNAP**

NOVISZÁD: Vojvodina-BSK, Trgovacski-Szlóvácski, NFK-Konkordia, Karagyorgye-ZsSK, Textil —Juda Makkabi, Livnicsár-Szlávia, Livnicsár-Szlávia, Rapid-Futogi SK.

Egyéb mérkőzések a noviszádi alszövetségben:

I. OSZTÁLY:

Gragyanszki-NAK, Zselyeznicsár —Isztra, Szloga-Radnicski, Mácsva —Cement SK.

II. OSZTÁLYU MÉRKŐZÉSEK:

Janosik-Obilics, Hajduk-TSK, Táttra-Gvozsgvár, Sajkás-Jugoszlávia, Borac-Jugovics, Gragyanszki-Bácska.

B) Szerémségi csoport:

Stefanik-Szlávia, Jelasics-Szrémac, Fruskogorac-Radnicski, ISK —Sztrazsilovo, Zvezda-LSK, Trgovacski-MSK Radnicski, Rudár-Radnicski (S), Zanatlija-Zanatlija (M).

Ifjúsági bajnokság:

Isztra-Rapid, Szlávia-NAK, Vojvodina-Textil, Trgovacski-Radnicski, Makkabi-NFK.

SZUBOTICAI ALSZÖVETSEG:

Szubotikai II. osztály: TANK-Szloga.

Vidéki I. osztály:

Gragyanszki-Apatini SK, SzAK —Szlávia, OSC-Dulcisz, JSK-JAK, Bezdáni SE—Szombori Sport.

Tiszai csoport:

Adai SK—Adai Radnicski, Szloga —Radnicski, Jedinstvo—Bácskogradi AK.

Középbácskai csoport:

Cervenkaik SC—Hajduk, Gragyanszki—Bela Zvezda, Szobrani SK —Sziváci SK, Krivaja—VSC.

Dunai csoport:

ZsAK—Szrpszkimileticsi SK, Bajmoki AK—Csonoplyai SK, Szloga—Szombori AK, Szvetozarmileticsi SK —Kudegyár.

II. osztály, középbácskai csoport:

Torzsaik AND—Spárta, Vatrogaszna Omladina—Ruszin.

Dunai csoport: Elektro—Rigyicai SK, Krnyaja SK—Radnicski.

Tiszai csoport: Granicsár—Szlávia Borac—Jugoszlávia.

PETROVGRÁDI ALSZÖVETSEG:

Petrovgrádi I. osztály: ZsSK—Jedinstvo, Obilics—ZsAK, Szloga—Radnicski, Dusan Szilni—Borac, Jugoszlávia—Vojvodina.

Kikindai csoport: Vojvodina—Zvezda.

Pancevoí csoport: Bánát—Rapid, Szlávia—Jadran.

Vrsaci csoport: Jupiter—Vojvodina.

JNSz LIGA:

Beograd: Jugoszlávia—Bata SK Szkoplye: Gragyanszki—BASzK Szubotica: ZsAK—Zemun

HNSz LIGA:

Zágreb: HASK—Hajduk Szplit: Szpliti SK—Gragyanszki Szarajevó: SzASK—Szlávia Szubotica: Bácska—Konkordia **NEMZETKÖZI MÉRKŐZÉS:** Budapest: Magyarország—Németország

ODZSACIN ma folytatják a díjazásos tekeversenyt.

Bácskatopola: A szuboticaí Motor Klub motorkerékpáros versenye.

Palics: A palicsi Vigadó nagytermében a helybeli Sport Klub ma rendezt asztali tenisz versenyét a Toricelli vándorserlegért, amelynek jelenleg még a szombori Sport Klub a védője.

Beograd: A Jugoszlávia SK pályáján ma délután 2 órai kezdettel Beograd-Borovo női könnyűatlétkai viadal lesz, amelynek keretében a Jugoszlávia és a Bata SK női labdarúgócsapatai is megmérkőznek.

Lyublyana: Lyublyanában ma fejeződik be a jugoszláviai szokolistalányok versenye Ófelsége Mária királynő vándorzászlajáért. A versenyen Lyublyana, Beograd, Noviszád, Krany és Celye csapatai vesznek részt.

**MEGALAKULT A HORVÁT
ATLÉTIKAI SZÖVETSEG**

Pénteken délelőtt tartotta alakuló közgyűlését a Horvát Atlétikai Szövetség. Az alakuló közgyűlésen 25 egyesület kiküldöttei vettek részt. A HASz elnökévé Hellebrant mérnököt, alelnökéivé Tartaglia szpliti gyógyszerészt (Hajduk), Kratkít (Maraton) és Nürnberget (osizjeki Gragyanszki) választották. Titkárok lettek Tkalec (Konkordia) és Knezevics (Maraton), pénztárosok Bach és Lukesch (mindketten Zselyeznicsár) a műszaki referens Krjacics (Maraton) lett. A bizottságokba minden egyesület kiküldötteiből beválasztottak.

A Bécs—Budapest válogatottra, amelyet, mint megirtuk, október elsején játszanak le Bécsben, az osztrák futball vezetője, Janisch kapitány még nem jelölte ki a bécsi csapatot. A válogatott valószínű összeállítására bécsi futballszakértők szerint Platzer vagy Raftl — Schmaus, Marischka — Skoumal (Hanreiter), Hofsidter, Wagner — Zischek, Binder, Epp, Reitermayer és Pesser lesz majd.

Az asszony beleszó!

Nehéz a játékvezető helyzete. Mindenképpen igyekeznek befolyásolni ítéletében a mérkőzés vezetőjét. Hol az egyik csapat intőzője, hol pedig a szurkolók kiabálása zavarja meg a játékvezetőt.

Az egyik mérkőzésen feltűnt, hogy a játékvezető igen gyakran a partvonal felé tekint, ahol egy természetes hölgy áll. A hölgy gyakran intett a fejével és a játékvezető ehhez szabta ítéleteit is.

— Ki lehet ez a hölgy? — kérdezték egymástól a nézők.

A feleletet hamar megkapták. A második félidő vége felé az egyik hátvéd igen durva beugrással szerelte az ellenfél csatárát. A játékvezető odarohant:

— Figyelmeztetem...

Ebben a pillanatban női hang sivített be:

— Állítsd ki rögtön azt a csirkefogót!

A hátvéd máris indult le a pályáról.

A hölgy — mint később kiderült — a játékvezető felesége volt.

Beszélgetés Bicsérdy Bélával, aki még hatszáz évig akar dolgozni rendszerén

(Pestszenterzsébet, szeptember) Néhány nappal ezelőtt nagy feltűnést okozott az a közlésünk, hogy dr. Benesóczky István karcagi ügyvéd hatszázévi részletr megvásárolta Bicsérdy Béla egyik festményét. A cikkből kitűnt az is, hogy Benesóczky, aki a nyerskosztévésben tanítványa Bicsérdynek, a hat évszázadot jó egészségben kívánja megélni, hogy adósságát letérleszthesse. Ebben a nem mindennapi ügyben felkerestük csinos, kertes, pestszenterzsébeti otthonában Bicsérdy Bélát, a táplálkozási reformismert apostolát, aki a világtól elvonultan munkálkodik rendszerén.

A ház egybenyitott három szobája hatalmas könyvtárnak felel meg,

hatezer kötet van összehalmozva benne.

A falakon nyolc-tíz szép plenér, Színyeivel rokonszellemű tájkép függ. Bicsérdy festményei. A földön két hatalmas vasgolyóval felszerelt súlyzó fekszik, megemlíni nem lehet.

súlya 480 kilogram.

Ezzel végzi Bicsérdy Béla a tornagyakorlatait.

— Már negyvenöt évvel ezelőtt a világ legerősebb emberei közé tartoztam, — mondja Bicsérdy — pedig hol volt az akkori testi erőm a mostani mögött! Akkor a balkarommal mindössze 94 kilót, a jobb karommal 104 kilót, a kettőtől együttesen mindössze 160 kilót tudtam kinyomni.

Az egyik könyvespolcra kötött folyóiratcsomót vesz le, fellapozza. az illusztrált Deutsche Athletenzeitung 1900 augusztus 19-i müncheni számának első oldalán ott látható a 29 éves Bicsérdy félaktos sportportréja ezzel az aláírással: »Béla Bicsérdy, der bedeutendste Athlet in Siebenbürgen«.

— Most hány éves, kérem?

— Hatvannyolc éves vagyok. — mondja a negyvenévesnek látszó, szuggesztív modoru és tekintetű, atlétateremtű Bicsérdy Béla. — Szervezetem folyton fejlődik, izomzatom és erőm háromszorosa a husz évvel ezelőttié. De hiszen

hatvannyolc év, az nem életkor!...

Átszól a másik szobába, fiatal titkárnőjének, aki két kötetet hoz be.

— Ezt nézze meg. Ez a faóriás 10.000 éves. Ez a platán 4000 éves. De sétáljon ki akár a Margitszigetre. A gyönyörű, hibátlan platán 450 esztendő.

— Mióta él ön az anyaországban?

— Ezenkilencszázharminc óta. A románok kellemetlenkedtek, meguntam és eljöttem.

— Nem is nagyon tudja a magyar közönség, hogy itt él. Miért vonult vissza ennyire?

— Gondolatrendszeremet Erdélyben az összes városokban előadásokon ismerttettem. Kevés ember értette meg. Gondoljon Fultonra, aki a gőzhajóját a kiválóan értelmes Napoleon előtt ismertette, de Napoleon nem látta meg a nagy újítás jelentőségét. Mi lett volna háborúinak a sorsa, ha épített hadigőzhajókat?! Amit itt bicsérdizmus néven ismernek és emlegetnek az

csak nagyon kis része az én rendszeremnek.

Nem mondom, annak is van jelentősége az egyénre nézve, ha emésztését és egészsége a nyers növény táplálékok evésével rendbehozza. De ahhoz, hogy valaki a tanítványom lehessen, hogy a vezetésem mellett az egyén tisztába jöhessen saját életműködésével, ahhoz sok megértés és munka kell.

— Hány tanítványa van?

— Harminc évvel ezelőtt, 1909-ben váltam mesterré. Azóta

mindössze három igazi tanítványom van,

három pedig nekilendülőben vannak. Tehát ez, harminc év alatt, mindössze hat igazi tanítvány. Aki a tanítványom akar lenni, annak alaposan ismernie kell három alapvető munkámat. Első könyvem címe »Az élet művészete« volt.

Az asztalon fekszik két hatalmas kötet, az egyiknek ez a címe: »A halál legyőzése — Az életnek évszázadokig terjedhető meghosszabbítása«. A másik kötet címe: »Az élet könyve és a gondolaterek hatalma«. Az egyik könyv Budapest, a másik Erdélyben jelent meg.

— Rendszeresen teljes feldolgozása körülbelül száz kötetre fog terjedni; átlag négy-ötvenként készülök el egy kötettel. Az igazi tanítványnak, aki mellettem akar állni,

600 esztendő kell mellettem át-küzdnie,

hogy igazi eredményt érhesen el. Rendszerem alapja az, hogy lehetséges folytonos életre és fejlődésre szabályozni az egyén életműködését. Ez az én irányom, ez van s ez lesz a könyveimben és ezeket a könyveimet magyarázom az igazi tanítványaimnak.

— Mikor jött rá a nagy életfortélyra?

— Apám Erdélyben, Fogarason lakott, tanár volt, festőművész, osztrólgus, nagyon tanulmánygő ember volt s az eddigi legtekélyesebb embernek Leonardo da Vinci-t tartotta. Én voltaképpen 7 éves korom óta kutató voltam s megértettem az evangélium tanítását, amely szerint »újja kell születnetek!« s ami annyit jelent, hogy az embereknek az alsófokú tulajdonságaiktól kell megszabadulniok, enélkül nem juthatnak semmire.

A hus nyolefele veszedelmes mérget tartalmaz,

a kávé és a nikotin visszavezeti az egyént a fejlődés útjáról. Ezelőtt 40-45 évvel még napi 1500 gram kenyérré volt szükségem, mint atlétának, ezt a mennyiséget 1907-ig 375 gramra csökkentettem, de így is degenerációs tüneteket okozott, hajam kihullott, megöszültem. Harminc évvel ezelőtt azonban teljes felismerésre jutottam, a táplálkozásban eljutottam a dinnéhez, a citromhoz, a salátához, a mézhez, rendszeremben mester lettem, szellemi és testi erőm folyton növekszik.

hajam és bajuszom kinőtt és többé nem ösz...

A mester igazat mond. Haja, bajusza dus, fiatalos, vörösbarna, egyetlen ősz hajszála sincs. Nagy szuggesztivitással folytatja előadását:

BAJERLE JOVAN

szőrmeüzlete és szücsműhelye
Noviszád, Pasiceva 21.

Ajánlja dúsan felszerelt szőrmeraktárát. Válassza női- és férfibundák készítését, alakítását, javítását és minden más szücsmunka végzését.
Szolid árak! - Figyelmes kiszolgálás!

Konzum kávé

legyen mindennapi italod!

Noviszád, Kr. Petra II. 2

Készítünk

sírookra lámpákat és díszeket minden alakban nagyságban és menységben. — Kívánatra díjmentesen küldjük katalógusunkat árjegyzékkel

„LIMORAD” — Josip Ciglencečki
ZAGREB, Ilica 19. — Telefon 96-90

— Soha senkit nem gyógyítottam, ezt a hajsztát indító román orvosok is elismerték, akik először sarlatánsággal vádoltak. Én csak egy tudományos igazságot rejesztek és eljön az idő, amikor az orvosok is ettől az igazságtól fognak meggyógyulni. Az embernek lábra kell állnia, hogy az élet-törvényeket megismerje és élete működését tökéletesse tegye. Ezzel a folytonos tökéletesedéssel irányítójává válhatik a saját életének. Ehhez a munkához azonban továbbra is

biztonságerzet és védelem kell, alkotmányos államforma, fokozatos fejlődés, parlament.

Az én rendszeremben nem a betegségek gyógyításáról van szó, hanem annak a tudásnak a megszerzéséről, amelynek révén az egyén rendbentartja egészségét, folyton tökéletesíti magát és azt a legfinomabb erőt, a gondolat-erőt, amely folyton fokozza az ember hatalmát, önmagát s az élet felett.

Gondolkodik egy pillanatig, majd így folytatja:

— Elvégre az anyag uralombavételére hozta létre a természet a vezetőfajt: az embert!

— Mennyit dolgozik ön, mester?

— Naponta 22 órát.

Odáig tökéletesedtem, hogy napi 2 órai alvás, folytonos tökéletesedésem mellett is, elegendő részemre.

— És miből él?

— A festményeim és könyveim eladásából, megjegyezve, hogy könyveim könyvtársi forgalomban egyáltalán nincsenek. De mi kell nekünk a megélhetésre? Titkárnőmmel együtt a háztartási kiadásunk naponta összesen 30 fillér. Ha 30 fillért költünk, az már rendkívüli nap!...

Kenessey Péter

RILKE

hírneves THERMOS hordozható tartóségő kályháink noviszádi lerakata:

LUTZ ADAM

Masarikova ul. 11 sz.

vállal minden e szakmába vágó munkát, alakítást, samolirozást stb.

Vidéki érdeklődőknek prospektust, költségvetést ad a készítő

RILKE KARL
NOVIBRÁSZ, Geteova ulica 98 sz.

Varrógépet 10 évi

garanciával, hosszú részletfizetésre legolcsóbban Dudás Pál varrógép-szaküzletben. Saját érdekében kérjen ajánlatot. Régi varrógépet legmagasabb áron becsérem. Javításokat szakszerűen és olcsón végzek

DUDÁS PÁL

mehánikus, SZUBOTICA, Jelacsicseva 9

Legnagyobb választék függönyökben

valamint kretonokban, vásznakban, selymekben paplanok készítésére kapható az **ujjonnan megnyitott üzletben:**

STORA

BEOGRAD
Djorić i Lazić Cika Ljubina ulica 18

100%-al

emelí a hölgy szépségét a jólsikerült egyéni frizura!

PASKA

művészi frizurái mindig megfelelnek a hölgy egyéniségének.

Noviszád, Kralja Petra II. ul. 56

Szüksége van Önnek

akkor forduljon azonnal a most megnyitott Fotocinkográfia

»IDEAL« NOVISAD-Sokolska 3.

Partiárút,

mindenféle kézműárút, divatcikkeket és cipőket minden mennyiségben veszünk készpénzért. Hívásra házhoz megyünk.

Robni Magazin, Beograd

Prestolonaslednikov trg 5 — Terazija 9. 1.

Az ismert SALVAT TEA epekövek és epehólyag megbetegedések ellen kapható a főképviseletnél: **Apoteka Sv. Ivana, Zagreb, Kapitul 17.** Ismertetőt a gyógyítás módjáról ingyen küldünk. O. r. S. Br. 27870/1936 Rn. 3487

Beogradban - Zemunban

házat, telket, földet legutányosabban általam vesz. Befektetett pénze 12-15% jóvedelmez

ILIC LAZAR ügynök, ZEMUN

Pasićev trg 5.

Sajátkészítményű **ERNYÖK** nagy választékban. Ernyők javítása és újra borítása a legprecízebben. Ugyanott **hordócsapok** kaphatók és azok javítását végzik. **Özv. Gerber Jakabné** Szubotica, B. Szudarevicseva 32. 377

Automata és Kazambol BILLIÁRD ASZTALOK DÁKOK - GOLYÓK

Csörendi munka! Szolid árak! **GOMBAR** TEMERIN

„ALAT” gép- és szerszám-készítő vállalat

BEOGRAD, VLAJKOVIĆEVA 4.

Allandó nagy raktár villamos gépekben szövetek vagasához és szabásai. Készít mindennemű pléh-nyomó szerzámot stb. 5085

HIRDETÉSEKET A MÁSNAPI LAPRA DELUTÁN 3 ÓRAIG, SZOMBATON DÉLI 12 ÓRAIG VESZÜNK FEL. A HIRDETÉSI ADÓ A HIRDETŐT TERHELI.

Apróhirdetések

UGY HÉTKÖZNAP, MINT VASÁRNAP EGY SZÓ 1.- DINÁR, VASTAG BETŰS 2.- DINÁR, A LEGKISEBB APRÓHIRDETÉS ÁRA 12.- DINÁR.

URANIA MOZI, Noviszád

Ma 3, 5, 7-15 és 9-15 órákor

Kostalija Kapitány hőstettei (Liebe geht seltsame Wege)

Karl Ludwig Diehl, Olga Čehova, Karin Hardt

Növények élő ereje a

„Növényhatmat“

nem varázslat, hát ZÖLD Üvegét épp ezért sohase nélkülözze házat!

ALLAST KERES

GYÓGYSZERÉSZ, sok évi baccsal, praxissal helyettesítést, kisegítést vállal. Cím a kiadóban. 6420

FOGTECHNIKUS segéd több évi gyakorlattal, az összes munkákban járatos, állást keres azonnali belépésre, esetleg kisegítést is vállal. Cím a kiadóban. 6421

Ha megíztát a köhögés, osszerázza testedet. Hasznáij Pentit és bajodnak minden gondját elveted.

Kapható gyógyszerárakban és kereskedésekben.

„D“ gyógyszeréj extract ára üvegenként 12 Dinár.

ELADÓ

KÉT HÁZ, valamint egy házhely eladó. Érdeklődni a tulajdonosnál, Noviszád, Kraljevica Marka 18. 6416

JÖMENETELŰ fűszer és csemegeüzlet Noviszád központjában, bevonulás végett eladó. Szükséges tőke oca 60.000.— dinár. Ajánlatokat »Egri szajencia« jellegén a kiadó továbbítja. 6441

TEGLAGYÁR a legmodernebb berendezéssel évi 5 millió darab produkcióval Noviszád közelében eladó. Ára: 1.500.000.— dinár. Ingatlanforgalmi Iroda, Noviszád, Zselyezniciska 1. 6454

FORD-AUTÓ 4 cilinderes CABRIOLETT nagyon jó állapotban eladó. Megtekinthető: Krohn Johann, garázs, Noviszád. 6455

SAROKHÁZ a városban 18.000 dinár jövedelemmel 160.000 dinárért eladó.

BÉRHÁZ új emeletes, komfortos lakásokkal 8% hozadékkal 520.000 dinárért eladó.

BÉRHÁZ új emeletes netto 8% jövedelemmel 565.000 dinárért eladó.

BÉRHÁZ új emeletes 10% hozadékkal, komfortos lakásokkal 530.000 dinárért eladó.

INGATLANFORGALMI IRODA, Noviszád, Zselyezniciska 1. Telefon 21-51 és 40-56. 6499

ÚJ SAROKHÁZ Noviszád szép részében 5 lakással, 1400.— dinár havi jövedelemmel 160.000.— dinárért eladó.

HÁZ a Termerini uccában nagy telekkel, 22 méter uccal fronttal, 80 méter mély építésre alkalmas 140.000.— dinárért eladó.

JÖVEDELMEZŐ HÁZ Noviszád központjában: 3 parkettás szoba 5x5 méter, fürdőszoba, komfort, az udvarban még egy különálló lakással, nagy parkirozott udvar 130.000.— készpénzért és 60.000.— dináros kölcsönrel átvethető. Eladja: MIJATOVIC STEVAN közvetítő iroda, Noviszád, Milieticeva ul. 12. Tel. 23-23. 6517

ÚJ DIÓ prima 50 kg. 250 dinár. Nagyszemű aszalt szilva 10 kg. 60 dinár, nagyszemű aszalt szilva 50 kg. 215 dinár, házhöz szállítva küld: G. Drechsler, Tuzla. 6514

KÉT HÁLÓSZOBA-butor eladó. Ilm Szyllvia, Noviszád, Carinszka 15. 6522

PALOTA 10 lakással, 100.000.— dinár évi lakbérrel 1.350.000.— dinárért eladó.

BÉRHÁZ 70.000.— dinár évi jövedelemmel 700.000.— dinárért eladó.

7 PARCELLA telek, villamos megállónál 37.000.— dinárért darabja eladó

AGENCIJA MIRKOV, Noviszád, Kralya Petra I. 3. 6523

KIS CSALÁDI ház a Telepen olcsón eladó. Noviszád, Jelina u. 4. 6524

UTAZÓ URAK!

Újonnan megnyílt modern szálló **Hotel „UNION-PALAS“**

Beograd, Kosovska 11. Tel. 28-849

Lakosztályok, szobák fürdőszobával és telefonnal. — Mérsékelt árak! Az éttermet Sreier vezeti!

IGNYAT PETROVIC szállodás, a Szarpski Kraly szálló éveken át volt portása.

MODERN háromszobás, fürdőszobás, kertés villa 800 dinárért kiadó Nagy-limánon, Gavra Polzovicza 9, autóbuss megállónál. Érdeklődni Turner tanító-nőnél, Titelen. 6486

NOVEMBER 1-re kiadó 4 komplett kétszobás lakás mellékhelyiségekkel a Mérnöki Kamara új épületében, Noviszád, Cara Nikolaja uccában. Bővebb felvilágosítással szolgál: Inzsenyarszka Komora, Noviszád, Bulevard Kralyice Marije 9. sz. naponta a délelőtti órákban. 6504

ASZTALOS MŰHELY teljes berendezéssel együtt fő utvonalon kiadó. Esetleg a gyalupadok, szerszámok külön eladók. Megtekinthető: Noviszád, Kralya Petra II. 121. 6498

MAGÁNYOS HÁZ a Telepen, nagy kerttel felesnek kiadó. Érdeklődni: Flamann, Noviszád, Kolodvorszki Pro-laz 1., a hentesüzletben. 6509

Ruhák, fehérneműk, kalapok, cipők, harisnyák, nyakkenedők, esernyők

Legujabb mintákban
Legnagyobb választékban
Legjobb minőségben
És legalacsonyabb árban
Legnagyobb hazai áruház Jugoszláviában!

CSAK Stennecki

CELJE 65

ÁRJEGYZÉK INGYEN

JÓHÁZBÓL való flamát tanoncnak adnám mehanikus, géplakatos vagy vasasztergályos szakmába. Cimeket a kiadóba kérek. 6497

PERFEKT gépirőző, szerb, német, magyar nyelvtudással 3 évi ügyvédi gyakorlattal állást keres. Cím a kiadóban. 6507

LAKATOS és szerelő többévi gyakorlattal házmesternek ajánlkozik október 15-re modernebb házba, némi jövedelemmel. Bővebbet: Noviszád, Illije Ognjanovicza 16, a házmesternél. 6503

Automobilisták, figyelem!

Javitóműhely minden nagyságu autogumik javítására és kikopott gumik betöltésére. Leggyorsabb kiszolgálás, szolid árak, a javításért felelősséget vállalok.

I. SEMO
vulkanizátor, BEOGRAD, Kr. Aleksandra 10. Telef. 26-473

Érmekek, jelvények, zászlószegek, pecsétek, présmin-ták, mindennemű vésnöki munkák készítése: Havas Geaverski Zavod Szubotica, Harambasiceva 29.

FÉL HÁLÓSZOBA-BUTOR tolettel olcsón eladó. Noviszád, Sumadijszki trg 14. 6492

ÁTHELYEZÉS MIATT nagyon olcsón eladó a régi irigi uton szülő 410 □-ös, új házzal együtt. Érdeklődni: Mira cipőüzlet, Noviszád. 6494

ELADÓ új ház a Futaki-uti villamos végállomástól 15 percre. Bankkölcsön átvethető. Ugyanott 60 darab kanagyi madár eladó. Noviszád, Paunova u. 24. 6501

HÁZHELY a kis limánon gyümölcsös kerttel 110.000 dinárért. Bérház 5 komfortos lakással 500.000 dinárért. Új kisebb családi ház 115.000 dinárért eladók. »Imobilia« közvetítő iroda utján, Noviszád, katolicska porta. 6525

KISEBB új családi ház eladó. Noviszád, Veternicska u. 8. 6516

MOTORBICIKLI 120 ccm. jókarban lévő eladó. Primorszka 47, Noviszád. 6518

ELADÓ 5 házhely az Ibarszka és Dalmatinszka uccák sarkán, Noviszád. 6513

ALIG HASZNÁLT élelmiszer üzletberendezés és egy jégsekreny olcsón eladó. Ungár, Noviszád, Usztavszka 40. 6526

ELADÓ KOMPLETT ebédő és különböző butor. Megtekinthető Kralya Petra I. 9. szám alatt az emeleten. 6521

ELADÓ ABLAK és ajtó. Noviszád, Hilendarszka 7. 6519

KIADÓ

CSENDÉS tiszta udvarban kiadó október 1-től szoba, konyha, speizből álló lakás egyedülálló személynek vagy gyermektelen házaspárnak, Noviszád, Bttolyszka (Deakova) u. 8. 6398

CSALÁDI HÁZ sürgősen és olcsón eladó. Áll: 2 szoba, előszoba, konyha, speiz és több mellékhelyiségből. Érdeklődni: Noviszád, Rakovacska u. 21 6402

SZOBA, KONYHA és speizből álló lakás azonnalra kiadó. Noviszád, Rakovacska 39. 6438

Vadászterület

1180 kat. hold Rudics Ignác és Társai donyi-kovilji birtokán hosszabb időre azonnal haszonbérbe kiadó. Érdeklődni lehet Rudics Ignácnál, Senta. 6469

ÖSSZKOMFORTOS kétszobás lakható előszobás lakás és egy összkomfortos garzonlakás kiadó. Noviszád, Sumadijszki trg 16. 6474

SZÉP KÉTSZOBÁS, fürdőszobás garzonlakás október 1-re kiadó. Noviszád, Kralya Petra II. 121. 6502

CSALÁDI HÁZ kiadó a nagylimánon, 3 szoba mellékhelyiségekkel. Érdeklődni: »Universal-Reklam«, Noviszád, Zselyezniciska 36. 6515

N. S. U., D. K. W., PUCH

motorok, márkás kerékpárok rendkívül olcsón

Kollárnál Bajmofon
(STEYER-autó képviselet)

hordók

25-7000 literig új és használt kaphatók

KRIX LAJOS kádármesternél Szubotica
V. Mažuranićeva u. 10. Blaskó keresztmél

KERESLET

JÖLBEVEZETETT, szépen berendezett műhelyem részére keresek 30-40.000.— dinárral rendelkező társat, aki esetleges bevonulásom után az üzemet tovább vezetné. A befektetett tőke biztosítva. Szép kereset. Ajánlatokat: »1.000« jellegre a kiadóhivatalba kérek. 6453

GYERMEKTELEN, lehetőleg fiatal házaspárt keresek. Az asszony lakás és fizetés ellenében takarítást köteles végezni. Jelentkezni Bratya Ribnikara 16. 6461

KERESEK kétszobás butorozott lakást lehetőleg földszinten konyha felszereléssel. Cimeket a kiadóba kérek. 6461

JÓMUNKÁS nőfodrászt vagy fodrászot azonnal belépésre felvesz Tasnádi János, fodrász, Debelyacsa. 6488

KÉMENYSEPRŐSEGÉDET október 1-re keres Szabó Ferenc, kéményseprőmester, Bácska Topola. 6490

FIU BORBÉLYINASNAK azonnal felvétetik. Török Pál, Noviszád, Njegoseva 2. 6460

KERESEK kisasszonyt 7 és 9 éves fiúgyermekem mellé délutánra. Jelentkezni vasárnap délután 2-4 óra között: A. Weltner, Noviszád, Jovana Djordjevicza 7. II. emelet. 6493

KERESEK egészséges szolid cselédet kisebb házimunkára és kislányom mellé. Noviszád, Kralya Alekszandra 3-I. 6495

HENTESINAST azonnalra felvesz Flamann hentes, Noviszád, Kolodvorszki Prolaz 1. 6510

KERESEK bejárónőt délelőttre. Noviszád, Generala Vasicsa u. 12, földszint balra. 6506

JÓMUNKÁS papucsos segédet varrott munkára felveszek. Fizetés 7 dinár és lakás. Kovács Lajos, papucsos, Noviszád, Haltér 6. bódé. 6493

TANULÓLÁNYT jobb családból felvesz női divatszalon. Priboy, Noviszád, Vojvoda Misicsa 7. 6520

ESZTERGÁLYOST azonnal felvesz »Elektrodinamika« Beograd, Venizelsova u. 24. 6511

BEJÁRÓNÓT, vagy mindenféle leányt keresek. Sztrelyacska 3. (Futaki uti földvölénél.)

SZOLGÁT, aki Noviszádot jól ismeri és saját kerékpárral rendelkezik, azonnal felvesz Dornstädter cukrászda, Noviszád. 6527

6 dinár postabélyeg ellenében mindenkinek megküldöm a gyógyóvényletekről szóló legújabb könyvet:
„VIBIKO” Beograd,
Kovacska 1. III.

Mély fájdalommal, de Isten akaratában megnyugodva tudatjuk, hogy felejtetetlen áldott lelkű férjem és apám

Józsa Lajos

1939. szeptember 19-én, életének 44-ik évében elhunyt. Kedves halottunk földi maradványait 21-én délután 3 órakor helyezték a rom. kat. egyház szertartással szerinti a külvárosi temetőben örök nyugalomra.
Az engesztelő szentmisét szeptember 21-én tartottuk.

Aldás és béke lengjen napjai felett!

Egyben mindazon rokonoknak, jóbarátoknak és ismerősöknek, akik felejtetetlen halottunk temetésén megjelentek ezúton mondunk hálás köszönetet.
Sztari Becsej, 1939. szeptember 23.

Özp. Józsa Lajosné és fia Laci

Egész éven át MUSTOT valamint más állandóan készíthet szőlőből gyümölcsnedvet minden készültk nélkül szaktudás nélkül a **NIPAKOMBIN A. II.** segítségével. A mai tudomány elsőrendű találmánya! - Egyszerű! - Olcsó! Higiénikus! A földművelésügyi minisztérium által engedélyezett. Felvilágosításokat és árajánlatot ingyen küld: **RADIOSAN ZAGREB, Dušijaninova 1**

Ing. Jovanović Predrag
többszörösen kitüntetett
HARANG ÖNTŐDÉJE

NOVI SZAD - DJURE JAKŠIĆA 16 - TELEFON 29-30

Jugoszlávlából való elköltözés miatt sürgősen eladóak szállások Bánátban

800.000 - 2.500.000 dinárig illetve 80 - 200 holdig Bánát legszebb részében, gazdasági felszereléssel és élő leltárral. Ezenkívül legkedvezőbb feltételek mellett eladóak

Paloták, házak és telkek Beogradban a „ZAGREB” ingatlanközvetítő iroda után

TERAZIJE 36 (Prestolonaslednikov trg), amely kizárólag minden értékű rentábilis házak, pa'otak, telkek alkalmi v telvel és eladásival foglalkozik

Székeink ilyen tartósak !!

és egyéb bútoraink, melyek csak a speciális hajlítt bútorgyárunkban készültek

THONET-MUNDUS D. D. Varaždin

Kávéházak, vendéglők, szállodák, teraszok, mozgóképszínházak, irodák, iskolák és magánlakások részére

Minden bútortípusban keresse speciális hajlítt bútoreinket!

Eredeti „THONET” - székek!

Utazó urak!

Beogradban az állomás közelében megnyílt **Grand Hotel Beograd** szálloda. Az összes minisztériumok közelében, a Balkanska és Nemanjina utcák sarkán - A szállodaberendezés a legmodernebb, fürdőszoba. Szencziós olcsó árak! Elsőrendű étterem, kávéház. 5072 Tulajdonos: **Majić Filip**

„Hotel Beograd” - Pančevo
Utazó urak! Legjobb bácskai konyha, tiszta olcsó szobák. Tulajdonos: **Jesina Mihály**

KÜLÖNFÉLE

FEHÉRNEMŰ-SZALON MEGNYITÁS! Sonenberg Ruzsa ismert »Herson« nevű szalonját Noviszádon, Njegoseva ucca 2. alatt megnyitotta. Készít női és férfi kelengyét, ágyneműt a legújabb modellek szerint jutányos áron. Varró és tanulólányok felvételtnek. 6512

Dr. FILIPON CRÈME a legjobb és legkedveltebb nappali krém. Ara helyben és vidéken 14.— dinár. Apoteka Kuchler, Vrsac. 2474

SULYOK fest, tisztít. Száraz és vegyi tisztítás. Borkabátok, bőrbutorok festése minden színben. Olcsó árak. Noviszád, Postanszka 14. 7045

Utazótáskát

női kiegészítőket, mintatáskákat aktatáskát öveket, stb. elsőrendű kivételben raktáron tart vagy rendelésre készített, javít Tóth bördődös, Noviszád, Kr. Petra II. 42. 4688

FESTÉKEK, lakkok, padlóviasz, benzín, olaj. Vezet: Ivan Rogulja. Trifkovics trg 2 Kr. Petra II 5. 4904

ASZTALOSOK

minden munkájukhoz használjanak: »Aceta« fényezőfolyadékot, »Aceta« hidegnyvet, »Furnit« enyvpiótlót, »Atol«-t keményfacsapoláshoz, plasztikus fát kitteléshez. Mintázott ajánlatot szívesen küld »Aceta« vegyszeti gyár, Ing Burghardt Dániel, Noviszád, Szuvoborszka 20. Tel. 31-94. 5293

SZENZÁCIÓ! 100%-os biztonsággal szigeteltek minden nedves, még vízben álló falat is. A szigetelést kívánságra telepemen bemutatom. Óvári János, Szenta. 5737

»MUZIKA«

Noviszád, Kralya Petra II. 47. Hegedűk, gitárok, Hohner, Rauner stb. harmonikák. Javítások. Hangolása az összes hangszerre. — Olcsó árak. Pontos kiszolgálás. 5883

MINDEN nyelvű használt könyvek, egész könyvtárakat vásárol J. Papo antikvárium, Noviszád. 6158

Legelőre

olcsó díjazás mellett azonnal elfogad lovat, marhát, juhot stb. Rudics Ignác és társai donyi-kovilji birtoka kitűnő őszi legelőre. Jelentkezni lehet az ottani megbízottnál: Csernik Sándornál, Donji-Kovily »Hrljak-pusztá«. 6468

SZEPLŐT, pattanást, hámlást, orrvörösséget és más arctisztatlanságot pár végely használata után biztosan eltüntethet DARUVARI krém minden szakületben kapható. Háromsarkos nagy doboz 15.—, kis doboz 7.50 dinár. Postán küldi: BLUM gyógyszerár, Szubotica.

EBERHARDT »Vaddisznó« eke, PRACNER vetőgép kapható SZENES vasületben.

VILAGHIRU Molnár Moser kölni vizet különféle illatokban és nagyságu original üvegekben kaphatók. Jugoszláviai fölerakat »Jugo Diana« Szubotica Karadzitsyeva ul. 12. Bárányszálló mellett. Minden szakületben kapható.

NYILTTÉR

Irodahelyiségünket szeptember 23-tól kezdődőleg Kralja Alekszandra 24. sz. a. (Krausz-féle ház) helyeztük át. **ROSIJA-FONSIER** biztosító és viszontbiztosító társaság főügynöksége.

A TUNDERORSZÁG NYEREMENYEI:

Egy negyed tucat finom pipereszappant ad a **PRVA JUGOSZLOVENSZKA KEMICSNA TVORNICA NOVISZÁD**, gyártja a legjobb cipókrémet, az **ADOLT** és a híres **KLEIN ÉS FIA**-fele pipereszappantokat

1/4 kg. édes kétszersültet ad **GIRIC JOVÁN** a diabetikus kenyerek, péksütemények, kétszersütek stb legkedveltebb üzlete

Jugoszláv Répes Katalógus 1700 Réppel csak 2— dinár. HAJDIOV, Beograd postja 877.

Mindenféle magyaka veszek és eladok az új helyiségbe költözöt üzletemben:

Sollmann József,
Pančevo, Vojvode Putnika 17

Motordefektjét és generáljavítását Bácskatolán teljes megelégedésére a **„ZADRUGA GARÁZS”** végzi, amely közvetlenül a nemzetközi ut mentén, — a katolikus templommal szemben van. Ugyanott mezőgazdasági gépek nagy javítóműhelye, mindennemű épület és vasszerkezeti munkák készítése. Jó munka, szolid árak!

Grafológus
Tudományos alapon készít pontos és lelkiismeretes horoszkopot, szak-szerű és megbízható adatokat nyújt a házasságban, szerelemben, kereskedelemben, sorsjátékban valamint az élet sikereiben, egészségi helyzetekben, utazásban, életben történő változásokban. Küldje be még ma sajátkezüle írt kézirását és születésének évét, havát, napját és 30 din. horoszkopiának költségére a köv. címre: **Grafološki ured DANIČIĆ** Zagreb, Berislavićeva 16

Paloták Házak Telkek
Beogradban, legkedvezőbb feltételek mellett vásárolhatók **Zadruga „SAVA”** Beograd, Kolarčeva ul. 31.

Partiőrút veszek készpénzért. Házhoz is megyek azonnal. Ajánlatokat k.: **Simić Petar,** Beograd - Sara, evska 31 Telefon 21 - 542

HEINRICH URSCHEL

Nagy választék! - Szolid munka! - Olcsó árak!
Noviszád, Kralja Petra II. 11

„KUNA”

SZŐRMEUZLET SZÜCSMŰHELY

A kemény ősögg elleni harcban

„GERMISAN”

használata.

„GERMISAN” por a kemény vagy búzós ősöggöt biztosan megsemmisíti.

A „GERMISAN” használata

gyors, egyszerű és olcsó.

Azért a haladó gazda 100 kg búzához 150 gramm „GERMISAN” port használ, anélkül teljesen megsemmisíti úgy a kemény ősöggöt mint a gabonaneműek más betegségeit, amelyek vegyi úton megsemmisíthetők.

Előállítja, FAHLBERG-LIST r. t. kémiai vegyszergyár Magdeburg.

Vezérképviselet:

IVAN KILLER

kémiai i farmaceutski proizvodi i preparati

ZAGREB 15

Mažuranićev trg br. 5

Postafiók 3
Telefon 52—44

37 KOLO KOLO APKARHO KAKOHA AYTPHJA DRŽAVNA KLASHA LITRIKA 14 I I 37

№ 050281

Allami osztálysorsjegyek 39-ik játéka

I. oszt. húzása október 14-én

Össznyeremények: D 1,347.000

Pontos és diszkrét kiszolgálás a főelárúsfőnél:

M. K. LEPEDAT, Szubotica

Paloták Házak Telkek

10 - 16% jövedelműek, Beograd központjában és minden részében

100.000 - 3.000.000 dinárig nagy választékban:

„SEKULIĆ” POSREDNIČKI BIRO
Beograd, Pašićeva ul. 6. Mezanin.

FIAT D.K.W. - WANDERER, AUDI-HORCH

gépkocsi képviselet **AUGUST KUTALEK**

NOVISZÁD, KRALJA PETRA II UCCA 64 - TELEFON 31-06

Palota

többszintes Beograd központjában, új, olyan lakásokkal melyeket legjobban keresnek, ideális beosztás, világos. Elsőrendű, valóságosan fényűző építkezés, a bejárat gipszmunkából és márványkőből, a kapu antikorodából, amely nem okszidálódik. Ritka alkalmi vétel. Tisztán 10%-ot jövedelmez. Csak 1.500.000 dinár szükséges készpénzben, kedvező jelzálog-kölcsön átvehető.

Palota

Beograd központjában, a Nemzeti Színház mellett 450.000 dinár készpénzért és 6%-os kedvező jelzálog kölcsönrel átvehető. Évi jövedelme 123.000 dinár. Az eladása sürgős.

Ház

Beograd kellős központjában, a Ratinckski Dom alatt, 700.000 dinár készpénzért kedvező 6%-os jelzálogkölcsönrel átvehető. Évi jövedelme 143.000 dinár. A vevő részére 5 szobás összkomfortos lakás áll rendelkezésre. Az uccáról még egy nagy telek van, mely alkalmas egy másik palota építésére. A hagyaték elosztása végett az eladás nagyon sürgős. Elsőrendű alkalom.

Ház

Beogradban az Aleksandrova ucca sarkán lévő palota mellett, földszint és két emelet villa-stílusban épült, hat 1—2—3 szobás legmodernebb komforttal ellátott lakással, parketta, cserépkályha, beton-bekerítés, garázs két autó részére, a bejárat gipszmunkából és márványból. Ára: 400.000 készpénz és 230.000 dinár jelzálog-kölcsön. Évi jövedelme 67.000 dinár. A ház telekkönyvileg azonnal átírható.

Villa

200.000 dinárért, a beogradí Vozdovac legszebb helyén, legmodernebb 5 szobás összkomfortos lakásokkal, szép nagy kert, szép és sok gyümölcsfával beültetve. — HÁZ 110.000 dinár, évi jövedelme 11.000 dinár. Az eladás sürgős, f. hó 25-ig. A fenti ingatlanokat eladja:

Ingtanforgalmi és házfelügyelői szövetkezet:

„DOBRICSICS”

Beograd, Kralja Alberta 6/L Knezsev Szpomenik.

„Orthopäd” cipőket

minden fájós lábára, a legújabb módszerek szerint garanciával készít

Gál István, Szubotica Žrnjinski tér 2

Reggeli Ujság

Uredništvo i administracija
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Noviszád, Kr. Petra II. (Futoski put) 50
Telefon: 21—37, éjjel 20—58
Felelős kiadó: **André Dezső**
A kiadóhivatal: (elős vezetője) **Blazsek Ferenc**
Pretpiata — Előfizetés:
Egy óra . . . . . 28— dinár (kihordó útján 30 din.)
Három óra . . . . . 80— dinár (kihordó útján 86 din.)
Félévre . . . . . 160— dinár (kihordó útján 172 din.)
Zlazi svakodnevno - Megjelenik naponta
Pošt. čekovni račun — Postacsekkszámla: Zagreb, 46.692

LIBAPÁSZTOR

Írta: Szalay László

Pannit is a gólya hozta; csakugy, mint a többi gyereket. Őrzse néni, a szakácsnének volt a mamája, aki egykenyéren élt Mihály bácsi, öreg Szuhayval...

Panni — a konyhaajtóval szemben — a nagyeperfa alatt nevelkedett; melynek törzséhez, jó bőre eresztett ruhaszárító kötéllel, kispányválták, mióta egyszer nagy riadalmat keltve a zombékosban eltévelygett.

Az árnyas eperfa alatt — később fölmszva az ágak közé is — Panni addig nevelkedett, míg egyszer csak rájött, hogyan kell elszánt rántással kioldani a »bukorra kötött« ruhaszárító kötelet, amely tudománya aztán további neveltetésének és rabságának is végét vetett...

Rákövetkező tavaszon már szerződött libapásztor lón Panniból. Elvállalta vagy hatvan sárgapelyhes kislibának a legeltetését, gondozását és felnevelését a tanyakörül madárdalos, virágos mezőkön, réteken.

Szép dolog a libapásztorokodás, kiváltképpen így, eleje-tavaszon... Mikor a kesztyűnyi sárgapelyhes kislibákkal még nem sok a vesződség. Mert alig lépegetnek párat, máris kifáradnak szörnyen, s lecsücsögnek sorba a pásztor szoknyájára, a gyenge kislibák, akik nem tudnak még se szállni, se szaladni, se ravaszkodni, se pásztort rikatni, mert még csak mint az öklöm, valamennyi akkorikák. De ahogy gyarapodnak testben, s kezdenek sárga pihe helyett tokosodni; ahogy mulik felettük az idő s kezdenek mindig étkeesebbek lenni, úgy nő a huncutságuk, sőt a gonoszságuk is...

A liba természetrajzában első helyen áll a makacs butaság, a tolvajság és a kártevés jellemvonása. S minél öregebb a lud, annál megrogzottabbak benne ezek a tulajdonságok!

A márciusban kelt liba június, júliusban már kész tolvaj, akinek gyatra esze még álmában is azon jár, hogy mikor, hol és mit lopjon...

Viselkedésének lélektani magyarázata ez:

Minél inkább mulik a tavasz és a nyár, minél fejlettebb lesz a lud, s így minél több táplálékot igényel, annál kevesebb lesz a legelője. A zöldfü úgyanis megvénül, eltöredezik és megsárgul...

Az éhezni kezdő lud kezdetben a répa-, káposzta- és a hereföldekre, majd ha csak teheti, az éró kalászosokra és a zsendülő szőlőkre igyekezik vetni magát...

A farka — már korán reggel — mikor a pásztor kifelé hajtogatja, a napégette, »semminek se hívják«, szamártövisek, kopár legelőre, izgatott gágogás és ingerült láрма közepette, egymást uszítva összeküszköszt.

Amint kiérnek a tarlóra, egy se legel, hanem valamennyi csak trombitál, rikoltozik, nyújtja a nyakát és fenyegetőzik. A kis libapásztorlány hosszu fűzfavesszőre

kötött zsebkendőjével, megállás nélkül szaladgál. A ludfarka, mint a háborgó, viharos tenger, ingerülten ide-oda hullámzik. Majd az eleje, majd a vége, hol a jobb, hol meg a baloldala kezd el kitörni. A kis libapásztor kétségbeesett kiabálással rohan oda, s visszakergeti őket, de a másik szempillantásban, a másik oldalon a játék előlről kezdődik.

Egyszer csak a gunár goromba tülökhangjára, s a kis libapásztor hangos, kétségbeesett cincogó sírása mellett az egész Sisera-had nagy szárnycsattogások közt a levegőbe emelkedik. Aztán irány a

szőlő, s Panni szaladhat sirva utánuk...

Másnap reggel Panni kijelenti, hogy nem hajt ki akkor se, ha agyonverik. Mert nem tud parancsolni többé a libáknak.

Anyám, meg az édesanyja jóindulatu mosolygással néznek össze s fölmentik Pannit a kihajtás alól; s ettől kezdve a libákat zsákból etetik...

Panni pár évig libát, kisbárányt őrzött; majd meg szobalány volt nálunk. Mignem egyszer csak a bimbóból kinyílt a virág, Panniból erőteljes szép eladó leány lett...

Szereti az anekdotát?

Az „önző“ jókal

Jókai Mór erdélyi utja alkalmával ki nem kerülhetette a tordaiak lakomáját. Megvendégelték nagy dáridóval.

Jókai egyszerien szolt a szivekhez, mialatt dus, gesztenyeszinü fürtjeit meg-megsimogatta. Beszéde meghatotta az egész ünneplő sokaságot. Könnyektől csillogó szemekkel figyeltek a következőkre az emberek s Jókai ezzel fejezte be pohárköszöntőjét:

— Éltetem szivemből Torda városának szives vendéglátó hölgyeit. Éljenek addig, amíg én megszükrülök...

Ez a jókívánság nem tette meg a hatást, sőt az addigit is lerontotta.

— Ej — gondolták a hölgyek —, milyen önző és milyen udvariatlan ez a Jókai.

Az »éljen« szóra a költő felállott. Köszönetképpen levette fejéről és meglóbálta a levegőben parókáját, mondván:

— Az én hajam nem szükrül meg soha...

A pohárköszöntőnek így frenetikus hatása volt. A hölgyek azonban mind elszomorodtak és halkán felsóhajtottak:

— Szegény Jókai!

Az irigylésreméltó vendég

Tolsztoj Leó gróf orosz író gyakran fogadott látogatókat és idejének jó részét szívesen fordította különböző emberekkel való meghitt beszélgetésekre. Amikor először adták »A felvilágosítás gyümölcsei« című vigjátékát, egy gazdag moszkvai kereskedő látogatta meg Tolsztojt. Ez az ember szerette adni a mecénást, a viszonyai megengedték ezt neki. Irónak is tartotta magát, jóllehet irodalmi tevékenysége abból állt, hogy egy moszkvai boulevard-lapba művészeti és báli tudósításokat írt.

Tolsztoj szokott szeretetreméltóságával fogadta vendégét s végighallgatta a kritikát, melyet vigjátéka fölött gyakorolt. A látogató hivatalos kritikusként érezte magát, hevesen gesztikulált és jó egy óra hosszáig beszélt. Végre egy kis szünetet tartott, ezt Tolsztoj nyomban felhasználta és udvariasan megkérdezte vendégétől:

— Bocsásson meg, kérem, de félek, hogy elrablom az idejét. Ön maga mondta, hogy író. Következésképp az ön ideje nem egyedül az öné, hanem az olvasóié is.

— Oh nem, Nikolajevics! Leó, én teljesen szabad vagyok. Csak akkor írok, ha akarok. Etekintetben semmiképpen sem vagyok megkötve mert én nem azért írok, hogy pénzt keressék általa.

— Persze, persze — felelte Tolsztoj —, de én mégis irigylem önt.

— Miért nem tesz ön is úgy, mint én?

— Most éppen nem tehetem ezt. Látja, ha például a szavaim untatják önt, ön egyszerűen venné a kalapját és elmenne haza. Én azonban nem mehetek innen sehová.

— Miért nem? — kérdezte meglepődve a mecénás kritikus.

— Egyszerűen azért nem, mert itthon vagyok. Csak nem fogom itt hagyni a saját házat.

— A bőbeszédű vendég csak most értette meg a finom gunyt és sürgősen távozott.

A választófal

Alekszander Pope angol költő egy alkalommal meglátogatta egy tudóst, ki éppen könyveiben elmerülve, egyedül volt otthon. Mivel pedig az első kopogásra nem nyitottak ajtót, Pope türelmetlenül kezdett dörömbölni. Erre kiszaladt a tudós és még mielőtt érdeklődött volna, hogy ki kopog, a zárt ajtó mögül kiszólt:

— Kendet semmi sem választja el egy szamártól.

— Az igaz — felelte Pope, — csak ez az ajtó.

Pista, a parádés kocsi, egy jóra való, jobb módu, egyetlen gyerek kezdett legyeskedni Panni körül, aki inkább csak »pakszióból« szolgált bennünket, s aki ha megnősül és megunja a parádés kocsiát, a feleségével együtt bármikor hazamehet a szüleihez.

Kézenfeküdt hát Panni szerencséje, csak ki kellett staffirozni a lelkemet.

Szuhay szegény volt, mint ama hordóba csuszott Diogenes, csak a tekintélye volt fényes. Egyébként kivénhedt béresgazdánk volt, öreg, megrokkant, hűséges...

— Én adok a fiataloknak egy borjas tehenet, — mondotta apám öreg Szuhaynak — egyebet nem tehetek.

Édesanyám a tollat ígérte meg, meg még egyet-mást, amint majd látni fogja, hogy szükséges...

Szuhay köszönte szépen, aztán átballagott a nagyapám tanyájába, aki tőzsomszedságunkban lakott. Itt is elmondta sorban, hogy a Panni férjhezmegy ésatöbbi, aztán hagyta zsuroriságáról híres nagyapát a válasszal vergődni.

Mielőtt azonban támogatását megtagadhatta volna, Szuhay az utolsó pillanatban bravurosan kikapta szájából a szót s ő maga folytatta, előadván, hogy apám a fiataloknak borjas tehenet, anyám pedig ágyneműt s miegymást ígért s ő a nagyapámtól nem kér egyebet, mint hogy adja ki neki a rét halászati jogát egy évre azért az árendáért, amennyit most az akasztóiak fizetnek érte.

Nagyapám szeretett volna nagyot rikkantani örömeiben, hogy ilyen szörmentén szabadulhat Szuhaytól.

— Jól van, Mihály, — harsogta kegyesen — legyen a rét egy esztendőre a tied, ha — ide vigyázz, Mihály: ha az árendát egy évre előre fizeted.

— Fizetem, fizetem... előre fizetem...

A rét lehetett vagy hatvan hold, kétszer olyan hosszú, mint amilyen széles, zombékos, kákás, náderdős, szittyós kigyófészek.

Nyáron rendszeren kiszáradt; legelőnek használták s olyankor a halak, a csupkák, csikok, kárászok, durbintsok beásták magukat a nád, meg a kákatorzsák közé az iszapba, s ha nem jött meg hamarosan az őszi eső, megfulladtak, elpusztultak a kővé keményedett sárban. Kivételt csak a csikok, ezek az óriási giliszták képeztek, melyek, ha a szükség úgy hozta magával, a föld alá, két-három-négy méterre is befurakodtak.

A réti hal hihetetlenül bűdös valami. Olyan mocsárszaga van, hogy disztíngváló gyomor képtelen megtűrni. Kora tavasszal, jégtörő Mátyás után pár hétig, az elszántabak még csak meg tudják enni, de ahogy a rét vize a nap hévétől meglangyosul, bizony csak a nem látogatók, avas szalonához, do-

hos füstölthushoz, fokhagymához szokott, egészséges paraszt gyomor képes bevenni.

Még a kis kárászok a legtűrhetőbbek; ha tepsin teljesen ropogósra sütik őket, elveszítik mozsárszagukat.

Ősz volt... Nyárutó... A lelegeltetett, legázolt, kiszáradt hosszú rét úgy hevert a síkon, mint egy lassan oszladozó, bomladozó, rettenetes hulla...

Szuhay tiz napszámot hozott a faluból, s azokkal a hosszant nyuló, száraz rét derekán, ott, ahol az a legkeskenyebb és a legmélyebb volt, egy-két méter széles és egy méter mély, mintegy nyolcvan méter hosszú árkot ásott, egyik parttól a másikig. Mikor készen volt, a napszámok elmentek és nem történt semmi.

Aztán jött az ősz. Jöttek az esők. A rét kezdett vízzel megtelni s az árok eltűnt a víz alatt. És jött a tavasz. A rét helyén óriási tó hullámozott. Nem láttál egy szálnádat, egyetlen zombékot, mindenütt csak harsogó, háborogva nyargaló vizet.

Aztán elkezdett a víz is csillapodni. Csöndesedni. Apadni. Mint az özönvíz után... Kibújtak a zombékok, a fekete kutuk, a hegyes és zöld gyöngénádak.

Mikor fog már Suhay halászni?

Őszbe csavarodott a természet. A rétből rohamosan fogyott a víz. Nagyrészt már a jószág legelt; az törte, zuzta, gázolta...

Szuhay sehoh...
Már nincs is víz!... A lelegeltetett, legázolt, kiszáradt hosszú rét úgy hever a síkon, mint egy lassan oszladozó, bomladozó, rettenetes hulla...

Most jött Suhay...

Három szekér avas nádat hozott s a szekerek megálltak amaz őszszel ásott, hosszú árok szélén.

Az árok színig van zavaros, opálszínű, halaktól hemszegő, sűrű vízzel. Benne vergődik, nyugtalankodik, rohanás az ósrét valamennyi hala.

Szuhay lehányatja az avas nádkévé, betakargatja vele végig az árkot, hogy nap ne érje.

És másnap reggel — és minden áldott nap, majd csak két héten át — Suhay egy-egy nagy hordó halat visz a halra mindig éhes, szomszédos községekbe...

Szentmihályi kiskőrösi vásáron, megkezdve az ágyakon, kakukos órán és folytatva a gyolcsont, amit csak a szemé-szája kívánt, mindent összevásárolt a szép menyasszonynak Suhay.

Azóta se mulattam olyan jól, mint a kis libapásztorunk lakodalman.

A nagyapámnak ugyanis folyton a réte járt az eszébe, ahonnan a legutolsó kis ebihalat is kibolházta Suhay; s látszott rajta, hogy mennyire átérzi, hogy itt evés-ivás, nevetés, cincogás, minden az ő kárára lukad ki.

De meg is táncoltatta a szép menyasszonyt, úgyhogy busult gerjedezésében lerugdosta mindkét ezüstös sarkantyuját a csizmákról.

Aki megtalálta, legyen boldog vele, úgy használja holta napjáig.

Fakéregből ruhaszövet

Raoul Francé, a világhírű magyar tudós nyilatkozata

Néhány esztendővel ezelőtt Dubrovnik környékén német filmársaság szállott partra azzal, hogy a vadregényes környezetben filmre veszik Robinson Crouse történetét. Sátorbort vertek és este az egész napi munka után nagy tüzet gyújtottak, hogy majd vacsorát főznek. A tűz körül foglalatokdók egyszer csak nagy sziszegésre lettek figyelmesek és rémülten látták, hogy a tábor tüzet kígyók selege vette körül. A hozzáértők nyomában felismerték a támadókat: viperák voltak, amelyeket sziklafészükkel előcsalt a tábor tüze melege és fénye. A filmársaság hanyattholok menekült a viperasegrel elől, visszahagyták a sátrakat, a konzervraktárt, csak a drága felvívőgépeket mentették a hajóra. Dubrovnik fölött, a viperajárt hegy tetején épült tetszetős, villaszerű házban lakik egy két méter magas, jól megtermett, vállas, napbarnított arcú ur. Jót nevetett, amikor meghallotta a filmek futását.

— Ugy kell nekik! Ha hozzám jönnek, én megmondottam volna nekik, hogy hol kapnak Robinson történetéhez illő, kígyómentes tájat...

Ez az ur úgy ismeri a föld minden táját, emberét, vidékét, fűvét, fáját, virágját, mint a tenyerét. Két és félszer bejárta már a világot, jogosan mondotta, hogy az ő tanácsával többre mentek volna, hiszen nemcsak magántársaságok, hanem kormányok is igénybeveszik világ-szerte ismert és méltányolt tudását és tapasztalatait. Raoul Francé-ról van szó, a híres tudósról, aki magyar származású. Annak ellenére, hogy külföldön él évtizedek óta, Göttingenben volt egyetem tanár, járt kínaiak, japánok, néger, patagónok, indusok, indiánok, eszkimók között, több mint egy tucat nyelven beszél, még ma: 65 éves korában is tökéletesen ír és beszél magyarul. Felesége, Annie Harrar társaságában folytatja tudományos kutatásait, könyvei — amelyeknek jó részét még ma is előbb magyarul írja, azután fordítja le a megkívánt kultúrnyelvre — hárommillió példányban forognak kulturemberek között közkezen. A társadalomtudománytól kezdve az állatok, de főleg a növények világáig minden érdekli. Legujabban az Európában még ismeretlen, vagy alig ismert délszaki növények meghonosításán fáradozik. Bejárta a világ minden táját, hogy felkutassa a nálunk jól hasznosítható növényeket és utja nagyszerű eredményt hozott.

A mai önállós világban — az önállós azt jelenti, hogy a nemzetek minden szükségletüket önmaguk teremtik elő és így egyre jobban függetlenítik magukat a behozataltól, amely már egy másik állam kényekedvőtől, a nemzetközi helyzet változásaitól is függ — a legtöbb nemzet igyekszik a behozatalt csökkenteni. A német nemzet jár az első között ezen a téren és a német kormány ismerve Raoul Francé felmérhetetlenül széleskörű tudását és tapasztalatait, megbízást adott a világhírű biológusnak a mérsékelt égöv alatt megélő és hasznosítható ismeretlen távoli hasznónö-

vények felkutatására és az európai föld- és éghajlati viszonyokhoz való átidomítására. Világjáró utja során Raoul Francé rövid tartózkodásra hazaérkezett Magyarországra és rövid beszélgetés során elmondotta legujabb kutatómunkájának eredményét:

— Valóban a német kormány megbízása alapján végeztem kutatómunkát a mérsékelt európai égöv alatt eddig nem ismert, de kitűnően aklimatizálható és hasznosítható kultúr növényekről és tapasztalataimról most új könyvet írok. Egész sereg olyan, nálunk még meg nem honosított növény van, amely a mérsékelt égöv hődifferenciáit, ingadozásait elbirja, csak éppen — nem ismertük.

— Elsőnek itt van a ricinus, amely ma már mérsékeltégövi kultúr növénynek számít, pedig a tópusokról való. Ott hat-hét méter magas fává nő, nálunk bokor marad, de magja, amely az annyira értékes ricinusolajat tartalmazza — ez az olaj a gyógyászatban, iparban, motorkerékben ma már nélkülözhetetlen — tökéletesen beír. 120 napsütéses nap kell ahhoz, hogy az elvetett magból új mag teremjen, ennyi napsütéses napot nálunk is kap, csak éppen hozzá kellett szoktatni a mi éghajlatunkhoz. Ugyan-ugy vagyunk a rizzsel és a szójababbal is, amelyekkel eredményes termelési kísérleteket folytatnak már nemcsak Magyarországon, hanem Romániában is. A romániai szójatermés nagy részét Németország vásárolja meg.

— Kutatásaim során igen sok, ezekhez mérhetően hasznos más növényekkel is találkoztam. Az egész világon csodálják a szinte pergamenszerűen erős, évszázadokat kibíró japán rizspapírt. Nos, ezt a rizspapírt a déli japán szigeteken élő broussonetia nevű, a fűgével rokonságban lévő fa leveléből és kérgéből állítják elő. A fűgéhez hasonló gyümölcse miatt természetik. Európai neve még nincsen, egy francia orvos nevére emlegetik. A broussonetia-fa kérgéből és leveleiből nemcsak papírt, hanem jómínőségű szövetet is elő lehet állítani és a fa meghonosítható nálunk is. Néhány példány ideát van már, de eddig csak ritka diszfának ismertük. Képzeld: valamelyik nap felsétálunk a feleségemmel Gülbaba sirjához, milyen nagy volt az örömünk, amikor a sir mellett találunk egy ilyen papírszövetfát.

— Nem ismerik nálunk az Észak-Kínában tenyésző tung-fát sem, amelynek terméséből kitűnő minőségű ipari olajat és motorkerék olajat nyerhetünk. Észak-Kínában sok helyen láttam ezt az értékes olajtermő fát a mi teleinkhez hasonló havas, jeges, zuzmaráz hidegekben. A tung-fa is áthozható ide.

— Ugyancsak kitűnő eredményel lehet meghonosítani nálunk a feviját is, amelyet Jávában láttam. Ennek a fának rendkívül érdekes, narancsszerű gyümölcse van. A fevijagyümölcs kitűnő ízű, rendkívül tápláló. Illata és aromája, íze hasonlatos az ananászéhoz.

Raoul Francé körutat tesz Magyarországon, tanulmányozza, hogy

az általa megvizsgált egzotikus kultúr növényeket az ország mely tájain lehet legeredményesebben meghonosítani és természetien. Pécs környékét, főleg a Mecseket, a déli megyéket, majd a Hortobágyot, az egész Hajduságot, utána Békés megye egy részét járta be.

De más oka is van annak, hogy a világhírű tudós hazajött. Világjárása közben sokhelyt nélkülöznie kellett a kényelmet, sok törődésen, viszontagságon ment keresztül, kinzó reumát kapott.

— Reumát pedig — mondja a világ egyik legkitűnőbb ismerője — Budapesten kell gyógyítani. Két héten keresztül vettem az előírásos meleg fürdőket és — egészséges vagyok.

Raoul Francé azzal bucsuzik, hogy szívesen végzi a rengeteg fáradsággal járó munkát. Bár 65 éves, eszé ágában sincs nyugalomba menni.

— Higgye el nekem, szórakozás ez a munka, főleg azért szeretem, mert mindig hasznosat tudok cselekedni.

Ha ideje lesz, bizonyára ír majd egy népszerű tudományos könyvet a reumagyógyításról és orvosságnak Budapest gyógyfürdőit ajánlja.

Raczkó Lajos

Lily Pons

a világhírű operaénekesnő, aki esztendőnk óta Amerikában él, még régebben Norwalkban vásárolt magának házat. Ide vonul vissza pihenni, valahányszor egy kis szabadságot kap. A ház kapuján nemrégiben becsöngetett egy idegen férfi és a szobalánynak azt mondta, hogy sürgős és fontos ügyben akar beszélni a művésznővel. Bevezették a szalonba, ahol Lily Pons édesanyja fogadta. Az idegen bemutatkozott, azt mondta, hogy Arthur Casper a neve, nagy tisztelője a művésznőnek és ezért látni szeretné őt. Lily Pons anyja megmondta a látogatónak, hogy az énekesnő New-Yorkban tartózkodik, ahonnan csak négy hét múlva fog visszatérni.

— Nem baj, akkor várok rá! — mondotta a látogató, leült a legkényelmesebb székre, cigarettára gyújtott és keresztbe vetette a lábát.

Az énekesnő anyja meghökkenett, majd magyarázni kezdte a látogatónak, hogy négy hétig mégsem várhat a háznál. Casper azonban kijelentette, hogy ő hajlandó még tovább is várni.

Végül rendőrt hívtak, aki a legközelebbi őrszobára szállította a tolatkodót. Mielőtt elvitték volna, ezt kiáltotta vissza: »Feltétlenül mondják meg Lilynek, nagyon sajnálom, hogy nem találtam itthon!«

GONDOS HÁZIASSZONY

Ciberek vendégeket várnak. Ciberek kimegy a konyhába.

— Ilyen kevés kirántott húst csinálsz, amikor nyolc vendég lesz?

— Ne félj Töhötöm, ehetetlen lesz...

A technika csodálatos világa

Amerika új viharalagútja

Ahol a sztratoszférarepülés titkait kutadják

Van-e valaki e sorok olvasói között, aki úgy tizenöt-husz esztendővel ezelőtt, akár csak hírét hallotta volna a sztratoszférának? Aligha. Ne is restelje. Tudományos légkörtani munkákon kívül nem nagyon lehetett másutt olvasni ezt a szót. S azokban is csak vajmi kevés magyarázatot fűztek hozzá. Nem csoda. Akkoriban még csak ember nélkül felbocsátott, apró műszeres léggömbök hoztak hírt a levegőóceán 10—12.000 méternél magasabb rétegeiről és a hírek szórványosak voltak és rejtélyesen hangzottak. Tudtuk, hogy ebben a szörnyű magasságban dermesztő a hideg, tudtuk, hogy sokkalta ritkább a levegő, mint idelelni és hogy az ember, segédeszközök nélkül, egy pillanatig sem élhetne benne. Tudtunk, vagy helyesebben sejtettünk valamit az ott uralkodó rejtélyes villamos erőkről, melyek a rádióhullámok és talán az időjárás menetét is irányítják. A szinképelemző készülék a sarki fények tündérlátékából a sztratoszférára magasabb részeinek összetételére is próbált következtetni és ezzel nagyjából meg is szűnt a tudományunk arról, ami 10—12 kilométer magasságban kezdődik a fejünk felett. Ugy éltünk, mint a mélytengeri élőlények az óceán fenekén, melyek számára a párszáz méternyi magasságban elterülő tengerreteg már ismeretlen, titokzatos világ.

Aztán nyolc esztendővel ezelőtt váratlan fordulat következett be. Piccard tanár, a bátor belga-svájci fizikus hatalmas léggömbbel áttörte a lehetetlenségek határát és merészén felhatolt a légkör embernem-járta tartományába. A bátorság példaadó. Egész sereg követője támadt és a sztratoszférára vonatkozó ismereteink rohamosan bővültek. Ma pedig ott tartunk, hogy a tudósok komoly fontolóra veszik a rendszeres sztratoszférá-légiközlekedés tervét. Ahol annyira ritka és tiszta a levegő, mint odafenn, ott a légiforgalom szempontjából is eszményi viszonyoknak kell uralkodniok. Egy-két napos távolságok néhány órányira zsugorodnak össze a sztratoszférában száguldó szárnyai alatt és nem kell félnie attól, hogy eltéved a ködben, felhők között, a zivatarban. Amerikai gyárak már tervezik is az első »stratoliner«-eket, sztratoszféraközlekedésre alkalmas repülőgépeket.

Néhány évig azonban még alighanem várnunk kell, amíg ez az új fajta légiforgalom megindul. Mert akármennyire is kibővültek a legfelsőbb légrétegekre vonatkozó ismereteink, még mindig nem tudunk róluk annyit, amennyi a biztonságos repülőközlekedéshez szükséges. Hogyan viselkedik majd a gépmadár meg a motor, amikor az alsó, sűrűbb levegőből felkaptat a hig sztratoszférába?

De hogyan kísérletezhetünk a sztratoszférában, ha nincsenek még hozzá alkalmas légijárműveink? Az amerikaiak, mint mindenütt, itt is nagyvonalú tudományos intézetükben, a massachusettsi »Institute of Technology«-n megépítették a világ leghatalmasabb kutatóműhelyét, ahol mesterségesen is előállíthatók

és tanulmányozhatók azok a különleges körülmények, melyek között a jövő sztratoszférá-gépmadarainak majd működniök kell.

A telep egyik lényeges része egy négyszög alakban futó, hatalmas, alagutszerű acélső, melyben villanyerővel forgatott szélkerék vihar-szerű légáramlatot kelt. A csőbe helyezett, kicsinyített repülőminta ugyanolyan erős és heves légáramlatba kerül, mint amilyennel az iga-

zi gép találkozna odafenn, a sztratoszférában. Ilyesféle, ugynevezett »szélalagutat« már nem is egyet építettek Amerikában és Európában. de ez az első, amely kizárólag a sztratoszféraközlekedés tanulmányozására szolgál.

Házmagasságu óriási acélsatornát építettek. Ennek baloldalán van a tulajdonképpeni kísérletező műhely, ahonnan közvetlen bejárás nyílik a

A kis kakas

(Egy solymári éjszaka emlékére)

A boldog író, aki egy budakörnyéki falucskában nyaralt, találkozik az ideges írival, akit a főváros egyik legfülledebb uccájában kerülgetett a hóguta.

— Tudod mit, komám, — mondja a boldog író ideges írónak. — Gyere ki hozzánk egy-két napra abba a szép kis falucskába. Olyan áldott, olyan mérhetetlenül nagy nálunk a csönd, hogy idegzeted egyetlen éjszakán megpihen.

— És az ideges író ki-megy.

— És a falucskában árnyékokat talál, hős délutánt, szellős napidőzást és egy álmosan merengő kis parasztházat, amelynek mályvarózsás kiskertjében a csönd dalol.

— Boldog vagy, komám! — sóhajt az ideges író.

— Na, gyerünk aludni! — mondja a boldog házigazda.

— És elvezeti komáját egy, az ámbitusról nyíló kis parasztszobába, ahol megszámlaltja vele a sarkokat, elbucszuk tőle, jóéjszakát kíván neki és ahol az ideges író — ó áldott csönd és áldott falu! — öt perc múlva alszik, mint a tej.

— Alszik, alszik, alszik...

Mikor legjobban alszik, odaáll az ablak alá egy pajkos kis kakas. És a pajkos kis kakas kinyújtja a nyakát a derengő nap felé és vékonyan élesen, mint egy hullámzó cérnaszáll a levegőben, kukorékolni kezd.

Hát nem drága ilyen kis kakas! Odaáll az ember ablaka alá, mint-ha tudná, hogy odabent a falusi idillek litterátus rajongója szunnyadoz, egyet kukorékol a kis betyár és kész a novellai hangulat. Boldog falu...

De ni! Már másodszer kukorékol a kis lókötő. És az ötödik szomszéd-ból egy másik kakas már felel is neki. Na, majd elhallgatnak.

Hm. És milyen idétlenül kukorékol az a kis kakas. Talán nem is kakas. Csak kappan a piszok. És legalább a hangja lenne valamivel mélyebb.

Na, és muszáj ennek a taknyosnak pont az ablak alá állni? Jobb helyet nem talál? Ötvenhatszor kukorékol már az ablak alatt. Most jön az ötvenhetedik. Hogy be nem reked? És ni, milyen idétlenül. Az ember szinte látja, amint az erőlködéstől kidagad a szeme. Hallatlan. Már a kilencvenhatodikat válaszolja neki

azok a vén számár kakasok. Hogy ezekben a meglett, vén számár kakasokban semmi komolyság sincs...

Itt nem marad más hátra, ezt a kappant agyon kell ütni. Most kukorékolja a száztizediket! Hallatlan. De nincs irgalom. A százhuszadiknál meghal! Bűdös. Gazember. Bestia. Hóhér.

Na, hála Istennek, úgy látszik, berekedt. Jaj, de jó ez a csönd...

Ez a drága csönd. Ez a boldog csönd be jó... De ha még egyet kukorékol, nincs mentség, meg fog halni!

Jaj, be jó ez a csönd...

Odakint ezalatt felkel a nap és derült ragyogással emelkedik a házak fölé. Rásüt a fákra, rásüt az ideges író szobájátjára, melyet nagy, kövér, zöldhátú, gusztusos legyek ülnek tele.

— És a legyeket meglátja a kis kakas. És a kis kakas odasétál az ajtóhoz, oldalra fordítja a fejét, válogat. Aztán villámgyorsan odavág, bekap egy legyet.

— Kopp... — Szabad! — hangzik bévülről egy álmos férfihang.

A kis kakas végigdefilroz az ámbituson, visszatér. És mire visszatér, a megriadt legyek már megint ott ülnek az ajtón. A kis kakas most megint oldalra fordítja a fejét, válogat.

— Kopp... — Szabad! — hangzik bévülről egy élkeseredett férfihang.

— És így megy ez sokáig. Azzal a különbséggel, hogy később már egy-egy zöldhátú légy elhalálzására a szobában olyan zaj keletkezik, mint mikor valaki meztől végigtrappol a padlón, amikor is kinyílik az ajtó és a nyíláson megjelenik egy fel-dult, bozontos férfiarc.

...Telik-mulik az idő, a kis kakas táplálkozik. Aztán jön a kilenc óra, jön a tíz óra, lassan már a tizenegy is elérkezik: a házigazda aggodni kezd. Mi van ezzel az ember-cel? Elaludt?Vagy rosszul lett talán? Csak nem?...

Meg kell nézni. Odamegy az ideges író ajtajához, halkán kopog.

A következő pillanatban az ajtó nagy robbal kiszakad, egy parapi meg hatalmasan fejbubon üti:

— Meg vagy gazember!...

Szilárd János

viharalagutba. Itt helyezik el a tudósok a csatornában a vizsgálatra szánt mintákat és kötik össze különböző érzékeny műszerekkel, melyek a széláramlat és a nyomás hatását figyelik meg. Kétezer lóerejű váltóáramu villanymotor, amely a vihart előidézi, közel tíz tonnát nyom. A központi kapcsolótáblán négy gomb lenyomásával különböző sebességekre lehet kapcsolni a motort. Lenyomván az elsőt, a hatalmas csavar meglódul és percenkint 443 fordulattal forog. Ez már olyan szilet támaszt, hogy az embernek ugyancsak meg kell vetnie a lábát, hogy állva maradhasson. A második és harmadik gomb mind nagyobb és nagyobb lenyomásával a szélkerék 1180-at fordul percenként. Hanem ekkorra a tudósok már légmentesen záródó és nyomásálló üveglablakok mögül figyelik az alagutba helyezett repülőgépmintát, mert a csatorna belsejében most óránként 640 kilométeres sebességű pusztító orkán száguld, mely nemcsak az embert, hanem még nagy épületeket is cigarettapapirosként sodorna el.

Új műszer a rádium felkutatására

Az egyik losangelesi klinikáról el-tűnt egy kis fémcsövecske s benne 10.000 dollár értékű rádium. Az el-tűnt kincset mindenféle lehető és lehetetlen helyen kutatták, de nem sikerült a nyomára bukkanni. Etre az egyik orvos egy furcsa detektív-szerszámot ajánlott, t. i. az ugynevezett elektroszkópot. Ez az eszköz alapjában véve két vékony arany-lemezkekből áll, amelyeket, ha villanyáramot bocsátanak beléjük, kitérnek egymástól. De ha rádióaktív tárgy-hez kerülnek közel, akkor villamos töltésük kiszűs a két lemezre egymásra hull. Ennek a műszernek a segítségével már most pontosan nyomon lehetett követni az elve-szett rádiumkapszula utját. Ez az ut egy szeméttégető kemencén keresztül az ott termelt hamuval együtt kive-zetett egy mezőre. Itt aztán meg is lelték a kis csövet s így sikerült a klinikát egy meglehetősen súlyos károsodástól megmenteni.

Házak szalmából

Egy svéd mérnöknek tizennégy évi kísérletezés után sikerült feltalálni a szalmából készülő tökéletes házépítő anyagot. A mérnök különleges gépek segítségével a 150 fokos meleg gőzzel és vegyi anyagokkal átitatott szalmát deszkalap-szerű táblákká préseli. Az új anyag tökéletesen helyettesíti az építkezések ed-dig legfontosabb anyagát, a téglát. A szalmából préselt lapok tűzállóak és a nedvesség sem tesz kárt bennük. A préselt lapokat könnyen lehet szállítani és egy földszintes kis nyaraló felépítésére negyedrészes any-nyi idő kell, mint a téglaház építé-séhez. A préselt szalmalapokból ké-szült ház nyáron kellemesen hős, télen pedig nem engedi a lakásba a hideget. Valószínű, hogy ennyi nagy-szerű tulajdonság mellett az új anyag feltalálója hamarosan meg-gazdagodik.

LANT ÉS TOLL

A MAGYAR KÖLTÉSZET REMEKEI

153

Endrődi Sándor

Vihar után

Kidühöngte magát
S most habjaival a parthoz ütődve
Halkan mormol a tenger,
Tombolt éj — napon át —
Most álmatagon
Bugják hullámai: »Béke!«
Béke! susogja a szárnya-szegett szél
És fenn, a kizajlott
Fellegek sűrű sötétjén,
Csillagtűz gyullad az éjben,
Behinti sugárral a parti fenyéret,
Fénycsókkal a zord vizek árját
S mosolyogva hirdeti: Béke!

Lángolhatsz égi szövétnek!
Ti könyörtelen istenek ott fenn,
Gondatlan dőlhettek pihenőre!
Szunnyadhatsz lelketlen erőd
Tömegével, vad természet!
Nekem e béke: hazugság!
— Im partra vetődtem,
Kisodort, mint pelyhet, az orkán,
És nincs örömöm benne, hogy élek,
Sem érdemem, hogy a vézből
Partra jutottam.
Vak véletlened üzött,
Az paskolt a törésig
S hogy itt vagyok, létezem újra —
Nem az én bűnöm: a te szeszélyed.
Enyém csak a dac,
A lelkes, a néma harag, mely
Megveti gögöd
S átkozza hatalmad uralmát.

Zsarnok vagy s kidühöngve magad:
Most mimelgeted
A nagylelkűt, a jót, a kegyest
Arcod boruján — csillag a felhőn —
Áttör a részvét nyájas mosolya,
Látszata szinte való,
De valója — hazugság!
Mit neked, mit az emberi sors,
Balvégzet könnyűi, gyásza!
Ha rontó viharod tovaugott:
Kitűzöd az égi tetőkre
Fénylő csillagodat
S azután — törődöl is azzal,
Hogy lenn valahol, nyomorultán,
Élete rongyát szedvegetve
Bolyong egy hallgatag ember az éjben
És csillagod sugaránál
Nézi reményei temetőjét:
A zsongó óceán sima tükrét,
És csillagod sugaránál
Látja hajója silány roncsát,
Melyen a vész ide lökte!...

Felgyújthatod egedet
A legszebb hajnal bitorával,
A legégőbb nap lángözönével:
Akkor sem lesz béke szivemben,
Akkor sem láthatok én más
Csak amit — vesztettem;
Csak a mindörökre letört
Gallyakat itt körülöttem;
Csak a lombok magasából
Porba bukott, kedves, kicsi fészek
Dult fonadékát;
Csak hangtalan emléket
Az egykori dalnak:
Szállongó, röpke pihéket...

Sárosi Gyula

Születésem napján

Midőn anyám keblén viselt még,
Ezer reménnyel volt tele:
S gondolva szive magzatára
Örömtől duzzadt kebele.
Lehull a fájdalom gyümölcse,
De a gyümölcsből haj! mi lett?
Szegény anyám ha tudta volna,
Dehogy szült volna engemet!

Fagy volt, midőn világra jöttem.
Majd hogy meg nem vett a hideg!
Attól csak jó anyám szerelme
Melengetőleg óva meg.
A könny, mely reszketett szememben,
Velem egy percben született...
Szegény anyám, ha tudta volna,
Dehogy szült volna engemet!

Alacsony volt bár bürtönajtóm,
Nem léptem abba szomorun,
Tudván: hogy az, ha meghajoltam,
Le nem horzsolja koszorom,
Egy jobb hit olvasóba fűzött
Könyimből minden gyöngyszemet.
Szegény anyám, ha tudta volna,
Dehogy szült volna engemet!

Nem e világ volt a világom,
Mit én először láthaték;
Ha van sötétebb a sötétnél,
Az egy behullt siromladék.
S hogy nincs apám! szivem, szemem-
Legelső látománya lett... [nek
Szegény anyám, ha tudta volna,
Dehogy szült volna engemet!

Eltűnt az ifjúkor fölöttem
Valosulatlan álmaival,
Az álmok gondra vetkeződték
A tette vágyott férfival.
És jött a vész és elragadta
Magával izzó lelkemet;
Szegény anyám, ha tudta volna,
Dehogy szült volna engemet!

Dicső anyám! mégis ha látnád,
Mi böles tüdővé tett a hit; —
Dicső anyám, ha élvezhetnéd
nézeted fennálmaid.
Ha tudnád, mi hiven betöltém
A vészben hosszú tisztemet!
Nem tartanád te fájdalomnak
Még egyszer szülni engemet!

ÉRDEKES EZ A VILÁG

Furcsaságok heti gyűjteménye

A holland repülőársaság előírja, hogy a légi stewardesek, a repülőgépeken szolgálatot teljesítő kiszolgálóknak hogyan viselkedjenek és öltözködjének. A szabályok szerint a kiszolgálónők nem használhatnak ajakruzszt, nem festhetik pirosra a körmüket és pudert is csak kis mennyiségben dörzsölhetnek az arcukra. Ha festik is a körmüket, el kell kerülniük a feltűnő színű, zöld, kék és vörösvörös körömlakkok használatát. Frizurájuk is csak egyszerű lehet és általában arra kell törekedniük, hogy szerény, dolgozó nő benyomását keltsék.

A különböző gyártási eljárásoknál adódó selejtanyagok még nemrégiben is óriási gondokat okoztak az illető gyáraknak: hová tegyék a nagymennyiségű hulladékokat, amelynek elszállítása néha ugyancsak megdrágította a kész árut. Ma persze már az üzemek legtöbbször a hulladék értékesítése révén sikerült magának a főterméknek eladási árát is leszállítani. Régebben pl. a petroleumdesztillálás után maradt melléktermékek okoztak nagy gondot a kőolajvállalatoknak. Ma ezekből készítenek nemcsak a kenésre szolgáló nehézlajákat, hanem a benzint is. A repácukortermelet és a sörfőzdék melléktermékei ma már az állattenyésztés legfontosabb táplálékává lettek, a nádcukor készítésénél fellépő hulladékból pedig valódi rumot készítenek. A nagy gőzkazánoknál fellépő szén-sav régebben megmérgezte egész városok levegőjét; ma a füstgázok adják a gyárpar egyik legfontosabb termékét. Sőt még a kazánok hűtésére használt víz is, a benne felraktározott hőegységek folytán, kitűnő szolgálatot teljesít mint a melegvízfűtés alapanyaga. Említsük meg a műtrágyának használt Thomas-lisztet, amelyet úgy nyernek, hogy amikor a gyöngye minőségű, mert erősen foszfortartalmú nyersvasból acélt gyártanak, akkor az így fennmaradó sajakot lisztté őrlik s ebből készül a kitűnő foszforos műtrágya.

A varrottú gyártása nem egészen egyszerű feladat, igen jó gépeken kívül nagyon bedolgozott és tapasztalt technikusokra és munkásokra is van szükség ennél az üzemnél. A kiindulási anyag a gyártásnál egy 0.8—1.2 mm vastagságú drót, amelyet karikaformára feltekerve a vágógép elé tolnak. Ez a gép egy harapófogóval lehúzza belőle olyan nagy darabot, amely két tü hosszának felel meg, ezt levágja, aztán újabb darabot húz le stb. Ez a munka olyan gyors ütemben folyik, hogy pár órán belül kb. 100.000 duplatü-tömb fekszik levágva. Ezek a tömbök egyelőre persze még karikagörbék s előbb ki kell őket egyenesíteni, ami úgy történik, hogy vörösré izzítják őket és hengerek közé tolatják, amelyek olyan berendezések, hogy egyszerre 10—30.000 dupla tü-tömböt egyenesítenek ki. Ezután a tü-tömb két végét kihegyezik, még pedig köszörűvel, száraz uton, hogy így a munka további folyamata alatt elkerüljék a tü-tömbök rozsdásodását. A dupla tü-tömbök most

lyukasztógépekbe kerülnek, amelyek a dróttömbök középetáján két lyukat fúrnak a drótból, majd a két lyuk között kettévágják a tömböt. Ilyenformán most már kész a nyers tü — minden egyes tömbből két-két tü készült el, — de egyelőre még puhák, úgyhogy nem lehetne velük dolgozni. Ezért épügy, mint bármely más szerszámot, előbb meg kell őket edzeni. Ennek elvégezte után átvándorolnak a tisztogatógépbe, amely leszedi róluk a fölös fémananyagot. A munka utolsó részét, a fényezést gyorsan keringő fényezőkorongokhoz való nekifeszítéssel érik el. Egy géptétellel naponta 50—100.000 varrottüt lehet elkészíteni.

Az angliai Fakenham városka lakói előtt a teniszsport nagy népszerűségnek örvend. A kisvárosban 8 teniszegyesület működik és ezekből az egyesületekből már számos nagyhírű játékos került ki. A fakenhami teniszversenyek minden esztendőben szépen fellendülnek a város idegenforgalmát és ezekre a versenyekre érdemes ellátogatni, mert az üző fiatal művészei nemcsak egyszerű sportemberek, akik izgalmasan érdekes mérkőzésekkel szolgálnak a közönségnek, hanem gondoskodnak a vidámságról is. Legutóbb például megrendezték a Fakenham helyi bajnokságáért folyó mérkőzéseket, de a nagy viadalon nem teniszütőkkel, hanem palacsintásütő serpenyőkkel harcoltak. Ezek a háztartási eszközök zengve-bongva továbbították a pálya felett röpködő gumilabdákat. Többször megessett, hogy a labda a közönséget kereste fel, mert a felhajló szélű serpenyőknél nem lehetett az ütést pontosan kiszámítani. A nézők a játékosokkal együtt kitűnően mulattak a különös mérkőzésen, amelyhez hasonló eddig nem nagyon látott a közönség.

Az ügyes ember a jég hátán is megél, tartja a közmondás. Nos, ilyen ügyes ember az amerikai Jack Holley gyárimunkás is, aki másfél-hónapos munkanélküliség után elhatározta, hogy nem várja tovább a sültgalambot és ha más nem hajlandó munkájáért pénzt adni, hát csinál pénzt saját magának. A pénzcsinálás a következő ötleten alapult. Az amerikai ember szereti a versenyzést, a fogadásokat. Ennek bizonyítéka, hogy például Sacramentóban két ló-, egy agár- és nyolc másféle versenypálya virágzik. Halley nővérének volt egy kis farmja Sacramento mellett. A farm udvarán seregni kacsák hápogott az annivalóért. Amikor a gazdasszony az etetővályuba beöntötte a kacsák eledelét, a lármás szárnyasok viharos versenyzéssel igyekeztek minél előbb elérni a vályut. Halley elvitte a kacsákat és néhány nap múlva egy üres telken belépődijak mellett megrendezte a világ első kacsaversenyét. Az ötlet remekül bevált. Ma már divat Sacramentóban Halley kacsáira fogadni. A volt munkanélküli gyári munkás annyit keres ötletes kacsaversenyével, hogy nemrég autót és családi házat vásárolhatott magának.

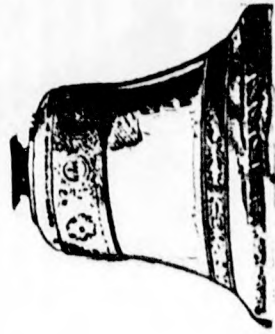
A REGGELI UJSÁG VASÁRNAPI INGYEN MELLÉKLETE — Szerkeszti: DEZSÓ BÁCSI

Szólj csak, zengj csak...

Szólj csak, zengj csak, kis harang!
Nem szólj csak, kis harang!
Kipihenten, kis harang!
Piros arccal, nevetővel
Megyünk iskolába.

Szólj csak, zengj csak, kis harang!
Nagy itt ma a láрма.
Ki mit művelt, ki mit látott,
Ki hol nyaralt, ki mit játszott,
Mind azt magyarázza.

Szólj csak, zengj csak, kis harang!
Kelljen imánk szárnyra:
Legyen üdvös minden óra,
Szálljon áldás tanítónkra
S minden jó diákra!

A festmény és rejtvényt megjelölt beüdvözölt között több jutalmat sorolunk ki.

...essétek ki a répetizlések szerinti. A festményi azután büdijétek el a Tündérország szerkesztőségébe.

A ...dó neve és címe

TÜNDEORSZÁG

Szomoruan távoztam. A másik kirakatba még volt kis emléke a nyárnak. De alig vártam pár percig, már is jött az alkalmazottak zöme s leszedték a bábuk testéről a különféle fűdtörköket. A másik percben már matrózruhákban és iskolatáskával álltak katonás rendben. Így ment ez tovább. Szinte már bántólag hatott, ha valamelyik kirakatban a tankönyvtengerparti fénykép vagy képeslap.

Befordulok egy kis utcába. Az iskola előtt megyek el. Gyerekek tódulnak ki rajta. Maján van az első iskolai nap. Egy kis elemista, nyilván szünidei élményeit meséli társainak. A harmadik utcába elhallatszik a hangja. Az utca másik felén rikkancs közeleg. Veszek egy újságot. Gyorsan átlapozom, egyszercsak azonban megakad a szemem a következő hirdetésen: »A legfinomabb fa és szén kapható«. Gyorsan jegyzem fel a címet, éppen olyan gyorsan, mint alig három hónap előtt szintén egy hirdetés: »Hotel Riviera. Közvetlen a víz mellett, szép és hűvös szobák«.

Igaz, hogy saját tapasztalatom szerint legálább 1 óra sietős gyaloglás után érhető el a víz és a bizonyos szép és hűvös szobák olyan kicsik és melegek, hogy vagy megfő a vendég, vagy fennmarad 1 óráig és hallgatja az utólag heletlen hamisan játszó jazzt, ami az ablak alatt nyikorog és nem hagyja aludni.

De amikor az ember hazaér szép, hűvös otthonába, mégis mindent megbocsájt és kelleszen emlékszik vissza a nyárra.

Calkó Annus, Laci és Karolina. Köszönöm a sok jókívánságot, egészséges vagyok, amit néktek is tisztá szívvel kívánok. Továbbá tudatom veletek, hogy Laci ha inas is, bátran tagja lehet a Tündérországban, mert nálunk az inastól kezdve a mesterig mindenki tag lehet, sőt még a nagyobb urak is. Szeretettel várom további irásokatokat.

Bakator Évi és Tercsi. Nagy meglepődéssel olvastam, hogy ketten maradtatok, mert kihugod a nagymamához ment lakni, s ott jár iskolába. Azt azonban nem irátok meg, hogy melyik városban lakik a nagyanyátok. Rejtvényeket megkaptam, sorra is kerülnek, csak türelmet kérek, mert sok rejtvényt vár leközlésre, s a sorrendet be kell tartani!

Vas Emmi, Gabarics Jucika, Steiner Katica, Bódy Géza, Bicók László, Szabó Ilona, Berger József, Magyar Iduska, Janika és Annuska, Fejfar Rudika, Geller Mancika, Tóth Marigfi, Erdős Peti, Feri és Jani, Volkorc Marika, Oláh Miklós, Dubinyi Eszti és Inci, Dobrinyi Eszti és Incike, Ur Juszti, Vida Karsci.

Szeretettel üdvözöllek benneteket a Tündérország táborában. Aki közlötök eddig elmasztotta, írja meg pontos címét és hogy hány esztendő...

Dezso bácsi postája

Szeidel Elly. Örülök, hogy nagyobbacska létedre is hű maradsz a Tündérországhoz. Nem függ az életkortól, hogy kinek mi a kedvtelése. Jól tudjuk, hogy a felnőttek is szeretnek játszani, ha sokan közülök tagadják is. Talán hallottad már azt a viccet, hogy a gyerekjátékok kirakata előtt sok felnőtt tolongott, s véletlenül egy kisfiú is odafurakodott, hogy gyönyörködjen a játékokban. A felnőttek haragosan félrelétek ezekkel a szavakkal:

— Ne tolakodj, te még kicsi vagy...
Kedves levelednek egyik kitétele nagyon elkedvetlenit. Mégpedig az, hogy — mint írod — kérésztendővel ezelőtt könyvet nyertél a Tündérországban, de a jutalomkönyv máig sem érkezett meg hozzád. Figyelmeztetlek és kérek nemcsak téged, de valamennyitöket, akik ezt az üzenetet olvassátok hogy közöljétek velem, ha valamilyen jutalom nem érkezik meg hozzátok. A Tündérország minden vidékre szóló jutalmat postán megküld a nyertesnek és ha nem érkezik meg, úgy csakis a postán veszhet el. De ezt mi nem tudhatjuk meg, ha ti nem értesítétek bennünket arról, hogy a nyertményt nem kaptátok meg.

Kérésztendő után természetesen már nem kereshetjük a postán az elkallódott könyvet. Egyetlen reményünk csak az lehet, hogy rövidesen újabb reád mosolyog a szerencse s akkor jobban ügyelj arra, hogy idejében értesíts a jutalom esetleges elmaradásáról.

Andréc Ilonka. Nagy meglepődéssel olvastam dolgozatodban, hogy a közelmúltban Magyarországon jártál. Erről mit sem tudok, pedig — ha nem tévedek — nincs olyan nap, hogy ne találkoznánk. Elmékedésed az őszről, egyébként a következőképpen hangzik:

ŐSZ

Tegnap végigmentem a korzón. Utamat létrák és festékes dobozok állítják meg. Hamarjában nem jutott eszembe mi történt. Majdnem megkérdeztem egy inasfiút, gondolván, hogy legalább is a hercegrímás látogatója meg szerény városunkat, arra készülnek így — mikor a szemem egy letépett reklámra vetődött s a felírásra: »A legfinomabb fagyilalt és parféé kapható«. Ekkor jutott eszembe, hogy hisz már ősz van és se hercegrímás, se valami különös ünnepe, csak a plakátokat cserélik. Bent a kirakatban már ez a felírás diszelgett: »Fórró tea kapható, minden szerdán és pénteken tea délután, belépődij 1 pengő«.

Oszkár, Vargai János, Fehér Gusztó, Schade Mariska, Grieser Péterke, Geller Mancika, Fodor Bözsike és Gizike, Magyar Iluska, Janika és Annuska, Weiss Lacika, Fejér Rudika, Papp László, Molnár Károly, Zsuhár Irénke, Rapcsó Eszti, Csernák Jenőke, Kurucz Lajcsika, Vécs Márta, Szabó Ilona, Pompola Kelemen Károly, Kaszás Olga és Ócsike, Erdős Pétó, Feri és Jani, Györi Bözsike és Lacika, Tikmajer testvérek, Lázár Jolán, Bencz Klárka, Bakator Évi, Cseh Vicuska, Kroselj Ottó, Szieber Károly, Évi és Hilda, Uhlarik Iván, Madacki Elek, Kopasz Janika, Puskás Mariska, Kéki Kató, Ihász Mátild, Ritze Ida, Bezzeg testvérek, Sebők Lajos.

A sorshúzásnál Goldmann Henriettének (F. Misicsa 13) kedvezett a szerencse, a Wahl-féle dessert cukorkára szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át. Pompola Karola (Kr. Petra II.) a Hering Studio fényképre szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át. Weimhardt Ilonka (Szlovácska 68) a Mignon cukrászda öt süteményre szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át. Hadnagy Bözsike (Mornárszka 19) a Gólyabazár ajándékára szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át. Lackó Mihály (Leptirova 31) az Ifjúság képes folyóiratot egy évig ingyen kapja. Regőcs Irénke a petrovgrádi Papyrus üzlet ajándékára szóló utalványt az oitani szerkesztőségben vegye át. Kuruc Lajcsika (Hádzsi Ruvina 13) a Schade Bácsi ajándékára szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át. Speth Trude (Petra Zrnyszkog 58) a Hoschek Bácsi ajándékára szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át. Ciglyecki Veronka (A. Santics 11) az Unio cukorka üzlet csokoládéjára szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át. Kremer Gabi (A. Santicsa 74) a Párisi-áruház ajándékára szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át. Laszák Kató (Szlovácska 42) az Uri Bácsi ajándékára szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át. Vig Magdika (Kr. Petra II. 32) a Klippel Bácsi ajándékára szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át. Király Juliska (Kr. Petra II. 31) a Giricz Bácsi ajándékára szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át.

A kifestés nyertese Toma Lacika (Szlavujevca 31) a Mignon cukrászda öt süteményre szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át. Kerekés Olga (Kr. Petra II. 2) az Osnovics Foto fényképre szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át. Fuchs testvérek (Laze Telecskog 18) a Martin Bácsi ajándékára szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át. Kovács Rózsa (Nyegoseva 24) a Richter Bácsi ajándékára szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át. Kilián Pipi (Kamberova 23) a Menahem Bácsi ajándékára szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át. Paraker Ilonka (Zsák ucca 29) a Varga Bácsi ajándékára szóló utalványt a szer-

kesztőségben vegye át. Tóth Margit (Kat. Porta 4) a Misics Bácsi ajándékára szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át. Prováznik Imre (Mileticeva 57) a Prva Jug. kemicsna fabrika ajándékára szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át. Nádudvari testv. (Laza Telecskog 17) az Albus szappan-gyár ajándékára szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át. Stegl testvérek (Rumenaoska 31) a Klippel Bácsi ajándékára szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át. Benc Klárkának a Goblein kézimunka üzlet ajándékát postán küldjük el B. Grana distére. Krug Imre (Tone Hadzi 4) az Irsay Bácsi ajándékára szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át. Romházi Mariska (Mileticeva 63) a Peropatics Bácsi ajándékára szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át. Vida akrcsi (Mil. Dimitrijeva 9) a Gorocz Bácsi ajándékára szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át. Berényi Boriska (Al. Santicsa 102) a Zora parfüméria szappanára szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át. Filipán Feri (Laza Telecskog 17) a Truppel Bácsi ajándékára szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át. Vig Ferike (Kamberova 23) a Volga-cég ajándékára szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át.

Gyerekek ügyeljenek, hogy a nyerevény-szelvényt legkésőbb péntek estig vigyék el, mert különben érvényét veszti.

OSZLOPREJTÉVÉNY

Közlő: Fehér Kató

Cukorka	
Folyó és hegylanc	
Dallos madár	
Kis község Sztrémben	
Lvszak	
Erre építenek	
Ülőhely	
Női név	
Jugoszláv folyó	
Cipőkrém	

A vastagon rajzolt sor, híres magyar cigány.

BETÜREJTÉVÉNYEK

- 1. Lalyk Julianna
- 2. Antal Eszter

ZSNGILR' Z P

Az elszalasztott szerencse

Jégországon jóval innen, ahol tegnap soha sincsen, élt, éledélt két emberpár: Kósza Péter és Kender Pál. Mindkettőnek nagy családja, az egyiknek kilenc fia, a másiknak kilenc leánya.

Kender Pál és Kósza Péter küzködött a szegénységgel. Kegyetlen sors szakadt rájuk: tökmag volt a vacsorájuk. Hogy így éltek, nem is csuda: itt is, ott is kilenc gyerek, kilenc cipő, kilenc ruha! Házukról is ritt a bánat! Tetőről a fedőnádát cibálták a bőjti szelek. Odébb hagyták a verebek. Asított a pince, kamara. S a szobának öreg fala hámlott, vedlett napról napra.

A két szomszéd egy szép napon összesugott-bugott nagyon. S tett követte a beszédet: Összehívták a háznépet s úgy döntöttek, hírül verik, hogy eladó mind a két ház. Akár még ma megvehetik!

Meg is vették potom pénzben. Ők nem sirtak azért mégsem. Elindultak messzementek, nekivágtak dombnak, hegynek. A hátukon motyókájuk. S amint mentek, menedégéltek, a jó Isten figyelt rájuk.

Harmadnapnak hajnalára megérkeztek valahára olcsó határ megyéjére s ott vettek egy földet bérbé. Kerítettlen, gondozatlan; talán még gye struccmadár is eltűnt volna a nagy gazban.

Nem csüggedtek! Nektállták s párkadatlól estig ástak. Nyögött a föld, fogyott a gaz, senki ajkán nem kell panas. Rágyújtottak egy-egy dalra s nótaszóval, szorgalmasan elkészültek hetednapra. Testvérmódon elfelezték. De hogy hiba mégse essék: közösen a nagy teleknek nebánstvívragot ültettek. A virágsor azt jelezte, hogy ami tul esik azon, annak ne bánítsd is a nevel!

Mit fogadtak, meg is tették: sohse lépték át a megyét. Ha valami mégis kellett, megálltak a vonal mellett, át-átszóltak s málnát, retek atnyújtottak kölcsönösen kóstolónak. A két szomszéd így élt szépen, éppenugy, mint a mesében, mindaddig, míg egy hajnalon malacsírás, riadalom a két házat fel nem verte. A kis malac nem birt menni, csak visított egyre-egyre.

Kósza Péter esze mozdult! S hogy a szájatátókhöz fordult, ezt mondotta lelkesülve: — A malacot Isten küldte!

— Ugy van, ugy van! — hagyták helybe a többiek, — és húzódtak a malachoz közelebbre.

Ekkor vették már csak észre, a malacot mi baj érte! A hátulsó lába vézrik!... Segítség kell, mind így érzik. Letérdeltek mellé tüstént

s ügyel-bajjal kihuzgálták lábából az akác-tüskét.

A kis malac elhallgatott, megkösözönte a balzsamot és hosszában kinyújtózva meg se moccant, mint a pózna. Csak a szemét pislogatta szembeöltő huncutsággal néha jobbra, néha balra.

Ez még csak nem volt nagy hiba. Ott kezdődött a galiba, hogy a malac ott nyujtozott, hol a nebánstvívrag nyilott: a felező megyén éppen. S megindult a találgatás: a kis jószág kié legyen?

Kósza család legkisebbje nagy huncutul észrevette, hogy a malac pörge farka átvétődik éppen balra, az ő földjük tört rögére. Övéké hát a kis malac! S hogy áhuzza, nyult is érte. Kenderéknek több es kellett, fokozták a harci kedvet. Ingerülten vitatkoztak, helet-havart összehoztak. Veszélybe került a békel Emitt furkós, amott fűtykös emelkedett fel a kézbe. De Kender Pál esze mozdult csatázókra réamordult. Ezt mondotta felhevülve:

— A malacot Isten küldte! ne vesszünk hát rajta össze, hanem inkább barátságunk erősítse, összebékösse!

A beszédre észrekapta, fűtykóst, furkóst földhözcscaptak s úgy döntöttek, hogy még aznap építenek a malacnak egy-egy ólat mindkét telken, hogy a jószág itt is, ott is barátságos othont leljen. Még azon is megosztóságot, hogy a malac enni hol kap: csütörtökön, hétfőn, szerdán mindenkor a Kósza-portán. Többi három hétköznapon Kender Péter látja majd el. S mind a két ház ünneppnapon.

A malacnak jól ment dolga. Babusgatta vagy husz szolga. Meghálálta a jó módot: témérdek sok zsir rakódott a hasára, a hátára. Két arasznyit is hizott tán két hétben a szalonnáján! Hizott egyre, hizott szépen, éppenugy, mint a mesében.

Hanem egyszer gyomra ütze s nagyon rossz fát tett a tüzre! Kert végében turni kezdett s olyan gödröt turt ökelme, bevált volna jégveremnek.

Kósza Julius vette észre s hivta apját segítségre. Kósza Péter gyan husánggal odarohant pár ugrással.

— Agyonütöm a hitványt! — kiabálta nagy dühösen, s emelte fel a husángját. De a karja lehanyatlott, nem bántotta a malacot. A husángját meszelökte és lemászott a gödörbe. Amult-bámult nagy szájtáta: gödör mélyén ott csillogott egy hatalmas kincseláda!

Szárnnyon szálott a nagy csoda! Hanyatt-homlok futott oda a két háznak vénje, ifja: a lármának mi a titka? A nagy ládát körülállták s a gödörbül egykettőre a föld színére kibáltak. Kitérült a kincseláda! Majd megvakult, aki látta a sok gyöngyöt, kincset benne. Lidit még a láb is lelte! Aranyóra tuatszám-

ra... Fülönfüggők, gyémántgyűrűk káprázatos
garnadabai

Most Kószáné esze mozdult. S hogy a száj-
tatókhoz fordult, ezt mondotta lelkesülve:

— E nagy kincset Isten küldte!

— Ugy van, ugy van! — hagyták helybe
a többiek és húzódtak a ládához közelebbre.

— Hallgassák a szavam kentei! Osztozkod-
junk becsülettel. Édes uram, te felezd el! Ami
nem való legénynek: fülönfüggő, fejdísz, nyak-
lánc: azt kapják majd az enyémek!

Kószánénak ez nem tetszett:

— hallják, kentei, mondok egyet: ami
aranyból van benne. — Gyu gondolnám, —
mienk lenne. Ami pedig gyémántból van, ken-
teke lesz, Kender asszony. Így is maguk járnak
jobbani!

— Dehogy, dehogy! — pattog Péter, — így
osztomni még is szégyen! Hát a malac tegnap
éjjel kinek kerjét turtá széjjel? Minket sok-
kal több kincs illet, mert a malac itt minálunk
turtá elő a sok kincset!

Kószáné még meg is toldja:

— Nem leszünk szomszéd bolondjai! Arany
ide? Gyémánt oda? Nem lesz bizony az úgy
sohal Hát a ládát kinek szánták? Az arany is
meg gyémánt is! Nézzék csak a zsirját, pánt-
yáti!

Kender Pál se turté némán, ajtóit nyitott
a szándékán: Turtóztette a haragot, beszéd
előtt nyelt egy nagyot.

— Mondjátok csak! — a malacot ki etette
ma, meg tegnap? Bizony enni tótunk kapott!

Amig így a kincsek sorát sok beszéddel
meglátolták, a kis malac odébb állott. Urva,
amit hallott, látott. Kámforrá vált? A föld
nyelte? Hogy-hogyan nem, eltűnt bizony a
nagy vita közepettel!

Ezalatt a láda mellett tovább, tovább per-
lekedtek. Lehurrogtak minden teret. Így men-
volt jó, ugy nem kellett. Veszélybe került a
békét! Emitt furkós, amott fűtykös emelkedett
fel a kézbe.

Amig így a kincsek sorát fűtykösre meg-
botra fogták s éjig nőt a zsivaly, lárnák: ki-
gyulladt a kincses ládát Egét, mint a száraz
malom. Egy pillantás, — s hamuvá vált az
arany — és gyémántmalom. Se malac, se kin-
cesládát! Sirtak, rittak is utána... A nagy gó-
dör megrejt könnnyel. Nem is száradt az ki-
könnnyeni! De nem csak a szemük könnnye pa-
takozt! Ami az eset a szívüket is összetörte.
Érezték, hogy nem jól tettek, szép szó helyett
pörflekedtek. S mert harag volt a vezérük, nagy
csalódás lett a bérük. Futni hagyták a szeren-
csét s a sonka meg kolbász helyett nem esz-
nek kacs babot, lencsét.

Mondjam-e a mese végét? A kilenc leányt
mind megérték! Kenderkének kilenc lánya.

lakziba megy nemsokára. Készül már a szép
ajuk. A boldogság, meg az öröm adogátja
fel majd rájuk.

Hogy ki lesz a vőlegényük? Azt igazán ne-
is kérjétek! Kósa Péter kilenc fia is elkészül
a lakzibai!

Mert a malac-estet óta kibékültek s mind-
azóia a két házat Isten óvja. Békesség van
boldogság van a szomszédos két kis házban.
Mégfogadták, meg is tartják: egymást soha
nem hagyják, jobban, rosszban egymást véd
szóban, tetteben egymást érik...

Kivánjunk szép lakziti nékiki!

Aranyos Marci

Volt egyszer, hol nem volt, tul a havas
magas aranyhegyeken is, volt egy arany kakas
Az az arany kakas kipirgált-kapargált, hát
egyszer csak talált egy szép arany kirajcárt.
Gyönyörű kirajcár volt, nem görbe, nem kajja,
még az arany nap si hanyattesett rajta.

Örömben háromat kukorékolat rája, fel is
ébredt erre a kakas gazdája. S így szólt a ka-
kashoz:

— Hát te ilyen nagyon miért kukorékolasz,
lelkem kis kakasom?

— Se egyért, se másért, — szólt a kakas
nyomban, — kukorékolhatnék kapar a torkom-
ban. Meg aztán lelem egy fenyves arany kiraj-
cárt, mikor a két lábam kipirgált-kapargált. Ide-
nézz, hogy kacag a kacagó napon, édes kicsi
gazdám, nesze, nekéd adom.

Aranyos Marci szépen megköszönte, az-
tán gondolkodni leült a kúszóba. Azon gon-
dolkozott aranyos Marci, mi mindent lehet-
ne a kirajcárt kapni. Vásárol egy kastélyt,
hozza egy nagy kerítet, amelyikben szőlő ba-
rackok teremnek. Öreg anyjának lesz legalább
hajléka, a kis kunyhó helyett gyönyörű kaste-
lya. Vagy inkább vásárol cukrosboltot, szépét,
elállja sok jóval a sík gyereknevet.

Hát ahogy így topreg, tündök hallgatva,
öreg koldusszony lép be az udvarra. Megállt
az udvaron rongyosan, remegve, háát az alá-
zat hétrét görnyesztette. Kinyújtotta kezét és
így szólt:

— Adjatok a szegénynek abból, amit Isten
adott.

Marci mellett az arany szivecskét át-
járta valami jobogó melegség. És az aranytolla

kis kakas-kapartia fényes arany kirajcárt a kol-
dusnak adta.

Hát Uram, Teremtőm, mi is történt, mi
nem, az a koldusszony eltűnt egyszeriben. He-
lyette ott állt egy szép tündér, lágy-selyem,
aranyos ruhájú csillogott fényesen.

Aranyos Marci bámulta a tündért, aki
így szólt hozzá:

— Jót várt jó tetteidért. Itt egy arany fo-
rint, költheted, válthatod, ez az arany forint
elfogy ni sohse fog. Velelrsz rajta kastélyt, ve-
lelrsz rajta boltot, amiben árulnak fűtyűt meg
cukrot. Nem fogy el sohase ez a te aranyad,
de csak akkor, Marci, ha szived jó marad. Má-
radj ilyen, Marci, szeresd az árvákat, meg a
szegényeket s nem ér téged bánat.

És eltűnt a tündér, eltűnt, mint a pára.
Marciak gyu maradt a szája is látva. Meg-
csipile a karját, azt hitte, álmodott. Ám az
arany forint markában villogott. Gyönyörű fo-
rint volt, nem görbe, nem kajja, még az arany
nap is hanyatt esett rajta.

Az arany kakaska, amikor meglátta, ke-
mény sarkantyúját a szemébe vágta. S öro-
mében hosszú, nagyot kukorintott, nem látott
soha gém ilyen szép forintot.

Rejtvenyek,

játékok, mókák és egyéb humoristák

Me elések a Tündérország muliheti számából

- Betűrejtvenyek. 1. Tenger. 2. Temerin. 3. Mentó. 4. Ellenőr.
- Oszloprejtveny. 1. Duna. 2. Eger. 3. Lila. 4. Ilka. 5. Béla. 6. Ádám. 7. Baba. A vastagon rajzolt sor: Délbáb.
- Rácsrejtveny: 1. Kalap. 2. Sanyi. 3. Oltár.
- 4. Olasz. A vízszintes 1: Koszovó.
- Kockarejtveny. 1. Lira. 2. Ilus. 3. Ruha. 4. A salk.
- Téglalaprejtveny. Lassan járj tovább érse.
- Fogyórejtveny. 1. Tabor. 2. Áron. 3. Bor. 4. Ok. 5. R.
- Névgyerejtveny. Zárda.
- Keresztrejtveny. Vízszintes sorok: 1. Feb-ruár. 6. Gaz. 7. Cuz. 9. Albus. 12. En. 14. Ut.

- 15. NN. 16. Rosszaság. 17. TT. 18. TOZ. 19. Lo. 20. Kaloz. 22. Aki. 24. Ufa. 26. Paraszt. — Függőleges sorok: 1. Fa. 2. Eza. 3. Rabszojga. 4. Acs. 5. Ur. 6. Gyertya. 8. Zongora. 10. Lusta. 11. Utazó. 13. Not. 15. Nál. 20. Ki a. 21. Zuz. 23. KP. 25. FT.

A HIBAKERESŐ PALYAZAT MEGFEJTÉSE

A Tündérország meseiben több száz kézakarva fordítva nyomunk s a gyarmekok lelajara, hogy kikeressek a fordítva nyomtatott szavakat. A hibákat hibákat azután beírják a „Megfejtés” szelvényébe, a szelvényt aláírva beküldik U-zs-ó ú-esinak postán, vagy bedobják a Tündérország postaszekrényébe a szerkesztőség folyosóján szerda estig, legkésőbb csütörtök reggelig. A hibakereső pályázat megfűjdi, továbbá a rejtvenyit és fastményt beküldők között jutalmakat sorolunk ki

A multhet Tündérországban a következő hibák fordultak elő: gyi, men, za, gyoh, kacs, gyoh, men, gyi, ha. A hibakeresőpályázat nyertes Pál Iluska, könyvtulalmát postán küldjük el Novapazovára.

A REJTVÉNYEKET EGESZBEN, VAGY RÉSZBEN MEGFEJTETTEK, SZÉP FESTMÉNYT KÜLDTEK BE:

- Görresz Mariska, Balog Irénke és Enuska, Schönau Klárka, Kardos Irén, Kardos Margit, Glázer Grete és Elza, Speth Trude, Gál Ilonka és Ferike, Deák Péterke, Varga Pistike, Dezső Janika, Tóth Ilonka, Gójnics Mira, Manz Wali, Walter és Pacl, Varnyu Irénke, Dubinyi Eszterke és Inci, Varga Laiczka és Mikike, Cseh Józseke és Irénke, Oroszi Veronka, Stark Edit, Tényi Rózsika, Szécsel Elyi, Wagner Lacl és Gizi, Sejpes Miklós, Weiss Magdika, Jager Rudika, Bálint Olgaica és Karszika, Ferber Juliska, Cigijecki Veronka, Antal Eszter, Uri Jusztika, Kremer Gabi, Kovács István, Ócsi és Tibi, Vida Karcsi, Horit Ocsike és Lacl, Milic Katka, Drenyák Erzsike, Munka Katka, Tóth Margit, Moskovics Iván, Rechnitzer Olga, Molnár Katka, Baesa Laiczka és Bózsike, Fülöp Gizke és Jenőke, Sárközi Magdi, Rajda Laiczka, Szeidel Elyi, Kocsis Szürke Misi, Balás Rudi és Albin, Rácz Gizi, Kuszi testvérek, Marsall József, Nagy Juliska és Margitka, Volkoc Marika, Girc Ilonka, Galbó Lacl, Lina és Annuska, Sári Stefike és Ilonka, Tóth Rózsika, Lacló Mihály, Balog Juliska, Lacló Gyula, Schingl Maca és Franci, Knebl Béla, Török Irénke és Kató, Huff Mariska, Török Zsike, Albert Rózsika, Mondovics Iluska, Mondovics Erzsike, Bolfik Imre, Koszics Saanyika, Vágh Miklós, Hanfeld Cecilia, Bódy Géza, Weinhardt Ilonka, Toma László, Görresz Mariska, Vadas Lacl, Bicok László, Fehér Kató, Berger József, Szalai Ilonka, Barla Viktória, Mészáros Magdika, Hadnagy Bózsike, Novaszal Józsi és Ilonka, Vastag Irénke, Fodor József, Munka

A REGGELI UJSÁG HETI RÁDIÓMŰSORA

BEOGRAD 6.30: Induló, torna, hírek, hang-
lemek, éternd. • 11.50: Hivatalos vizálla-
sítás. • 11.59: Pontos időjelzés. • 12.00: Ha-
rangzó a görögkeleti székesegyházból. Utána
kiszlofonhangverseny. • 12.35: Reklámok. Utá-
na a rádiózenekar hangversenye. • Szünetben
13.00: és 13.10: között rádiónapló. • 13.40: Pon-
tos időjelzés, hírek. • 13.50: Puccini: Bohémek,
rövidített opera hanglemezek. Előadják a
millánói Scala művészei. • 14.30: Szórakoztató
hangverseny. • 17.40: Pontos időjelzés, műsor-
közlés. • 17.45: Népzene. • 18.00: Terzin Gyu-
ra előadása. • 18.15: Szavaltatok. • 18.20: A
hallgatók kívánságai (Operadárak), zongoramű-
vek és hangosfilmadatok. • 19.00: Reklámok.
• 19.05: Néprádiózenekar. • 19.30: Rádiónap-
ló. • 19.40: Nemzeti óra. Herzl B. előadása a
rossz szokások elhagyásáról. • 20.00: Bányász
est. Közreműködik Milicevics-Lyubics Alek-
szandar, Peirusevics Vojislav és Matijevics
Vojislav, valamint a néprádió zenekar. • 21.30:
A nagy rádiózenekar szórakoztató hangverse-
nye, vezényel Szelinszki. • 22.00: Pontos idő-
jelzés, hírek, rádiónapló. • 22.15: Az Iparos
otthon étermből tánczene közvetítése. • 23.00:
Tánczene.

LYUBLYANA 18.00: Rádiózenekar. • 20.30:
Tarka est. • 22.15: Rádiózenekar.
ZÁGREB 20.00: Stauduar Lola zongorázik.
• 20.30: Mandolinzenekar. • 21.00: Szórakoz-
tató zene. • 22.00: Hírek. • 22.20: Tánczene.
BUDAPEST I. 6.45: Torna. Hírek. Közlemé-
nyek. Hanglemezek. Utána: Éternd. • 10: Hírek
• 10.15f Ifjúsági rádió. Hol jártunk a szünidő-
ben gyerekek? II. A munkácsi várban. Kilián
Zoltán beszélgetése két gyermekszereplővel.
10.45: Mit nézzünk meg? A kőbányai régi kápol-
nát ismerteti Mesterházi Jenő. • 11.10: Nemzet-
közi vízjelzőszolgálat. • 12: Harangzó. Himmusz.
Időjárásjelentés. • 12.10: Christian Lilly énekel
zongorakísérettel. • 1. Haendel: Xerxes — ariá. • 2.
Scarlatti: Meddig tart a kínos élet. • 3. Pergolese:
Telhetetlen. • 4. a) Jensen: Légyzavvu lenge illat-
mánn; Való-e vagy álom? • 5. a) Tamay Alajos:
Csz utója; b) Kacsóh Pongrác: Egy rózsaszál; c)
Lavotta Rezső: Honnan jó a fény • 12.40: Hírek
• 12.55: Kermács Pál begedül zongorakísérettel
• 13.20: Időjelzés, időjárás- és vizállaállítás •
13.30: Hanglemezek. 1. Flotuv: Alessandro Stra-
della — nyitány (Berlini filharmonikusok). 2. Loe-
we: Verselő Tamás — ballada (Slezák). 3. Mo-
zar: Német táncok (Bécsi filharmonikusok, vez.
Bruno Walter). 4. Rubinstein: Perza szereimi dal
(Sallapin). 5. Brahms: Jó éjt — dal (Regensbur-
gi Domspatzen énekkar, vez. Schrems). 6. Brahms
E-moll scherzo (zongora: Wilhelm Backhaus). 7.
Ippolitov-Ivanov: A hegyvöröshobban — részlet a
Kaukázusi víziatokrak c. szvitből (Berlini filhar-
monikusok, vez. Bunde). 8. Massenet: Festői jele-

netek — Fete boheme (Londoni Palladium zene-
kar). 9. Lalo: Intermezzo a d-moll concertoból
(gordonka: Guilhaermina Suggia). 10. Abt: Szer-
nád (Doni kozák kórus, vez. Szergej Jarov). 11.
Wagner: Lohengrin a III. felv. előjátéka (New-
yorki filharmonikusok, vez. Toscanini) • 14.30:
Hírek • 14.45: Műsorismertetés • 15: Arfolyam-
hírek, piaci árak, élelmiszerek • 16.15: Majlábé
nyí György meséi: 1. Szarka koma pórujárta. 2.
Kvíznosi királykisasszony • 16.45: Időjelzés,
időjárásjelentés, hírek • 17: Hírek szlovák és
magyar-országi nyelven • 17.15: A rádió postája
• 17.40: A Magyarországi Munkásdalogyletek
Szövetsége képviseletében az Elelmezési Munká-
sok Országos Szövetségének dalárdája. Vezényel
Vándor Sándor. 1. Palestrina: Már bucsumat ve-
szem, 2. Palmgreen: a) A tengerész a szénégetők
között; b) Nád, nád susog; 3. Páczius: Finn dal,
4. a) Kodály: Kit kéne elvinni; b) Bartók: Bo-
lyongás. 5. Muszorgszkij: Himmusz a naphoz. •
18.10: Magyar-országi felőla. A modern magyar-
országi irodalom. Zsidovics Tibor előadása • 18.45
Magyar Ferkó magyar nótákat énekel, kísérő Far-
kas Jenő cigányzenekara. Dalok: Révfy Lajos:
Asztalok kapufáját; Rátkay: Azért csillag,
hogy ragyogjon; Népdalok: Letört a kutam gem
je; Hármat rikkantott már; Szentirmay: Kiske-
dő, nagykenő; Pete Lajos: Nem való bokréta;
Népdalok: Beszegődtem Tarnócsára; Volt nekem
egy daruszóru paripám; Sudár magas. Százados
ur sejt, haj • 19.15: Hírek • 19.25: Rossini-
Respighi: A búvós bolt — balett (Londoni filhar-
monikusok, vez. Goessens), hanglemezekről • 19.50:
A magyar kultúra hadicéljai. Márkus László elő-
adása • 20.10: Szeptember végén. Hangulatkép.
Verseik, próza és muzsika az ószől. Összeállított-
ta és az összekötő szöveget írta Orley István —
Rendőz Kiszely Gyula. Közreműködik Nagy Iza-
bella, Nagykovácsy Ilona, Baló Elemér. Kovrig
Emil, Pataky József, Polgár Tibor, Somlay Ar-
tur és Csorba Dezső cigányzenekara • 21.20: Rá-
dió a rádióról • 21.40: Hírek időjárásjelentés,
hírek szlovák és magyar-országi nyelven • 22:
Sándor Erzs: Kamaratársaság és Sándor Mária
énekel zongorakísérettel — 1. Felicien David:
Lalla Roukh — kettős, 2. Bellini: Norma — ket-
tős, 3. Mozart: Figaro — kettős, 4. Delibes: Csil-
lagos éj (Sándor Erzs), 5. Meyerbeer: Ária a
Dinorah c. operából (Sándor Erzs), 6. Strauss R-1
• 22.25: Tánclemezek — Közben • 22.40: Hírek
német, olasz, angol és francia nyelven • 23: Köz
vetítés a budai Ksi Royal-étteremből. Pertis Jenő
cigányzenekara muskál • 0.05: Hírek

BUDAPEST II. 18.45—19.10: A földművelés-
ügyi minisztérium mezőgazdasági felőla • 19.25
Farkas Jenő cigányzenekara • 20: Hírek, löver-
sejnyeredmények, hírek szlovák és magyar-orszá-
gi nyelven • 20.20: A rádió szalonzenekara — 1.
Millőcker: A koldusdiák — nyitány, 2. Zander: Az
arany begedü — caprice, 3. Lehár: Lassu és csár-
nás a Cigányzerelem c. operettből, 4. Részletek
Offenbach operettjeiből, 5. Künneke: A hercegnő
tenoristája — egyveleg; 6. Sziara Sándor: Két
toborzó • 21.15: A világ városai: Athén. Máthé
Elek dr. előadása • 21.45: Schubert: C-dur vo-
nósötös, 163. mű. Előadja a Pro Arte quartet —

1939. szeptember 24-161 szeptember 30-19

BEOGRAD. RÖVIDHULLAMU ADÓALLOMAS

(Hullámhossz 49.18 m. 0.25 kw. 6.100 kc)

VASARNAP: 6.45: Himmusz, pontos idő reptár, időjárás, első hírek műsorolvasás. • 7.00: Reggeli hangverseny. • 7.45: Napi és társadalmi közlemények. • 9.30: Görögkeleti Istenisz-
telet • 13.00: Pontos idő, délutáni műsorolvasás, rádiónapló • 13.10: Hangverseny. • 13.40: Hí-
rek • 13.50: Hanglemezek • 14.20: Esti műsorolvasás. • 17.45: Pontos idő, műsorolvasás, fel-
adás. • 18.00: Hanglemezek • 18.30: Felolvasás görög és román nyelven. • 18.50: Hanglemezek
• 19.40: Jugoszláv nemzeti óra • 20.00: Hanglemezek • 20.30: Hírek arab, török, román és gö-
rög nyelven • 21.10: Hanglemezek • 21.20: Hírek francia, olasz és német nyelven. • 21.50:
Hanglemezek • 22.00: Hírek • 22.15: Hírek magyar és angol nyelven. • 22.35: Tánclemezek •
23.05: Utolsó hírek, tánclemezek • 23.30: A másnapi műsor ismertetése, himnusz

KÖZNAPOKON: 6.45: Himmusz, pontos idő, reptár, időjárás, első hírek, műsorolvasás. • 7.00:
Reggeli hangverseny. • 7.45: Napi és társadalmi közlemények • 12.50: Pontos idő, délutáni mű-
sorolvasás, jugoszláv lapszemelvények francia nyelven • 14.20: Esti műsorolvasás. • 17.45: Por-
tos idő, műsorolvasás, balkán szemle. • 18.00: Felolvasás idegen nyelven. • 18.30: Lemezek •
19.20: Rádiónapló • 19.40: Jugoszláv nemzeti óra • 20.00: Hangverseny. • 20.30: Hírek arab tö-
rök, román és görög nyelven • 21.10: Hanglemezek • 21.20: Hírek francia olasz és német nyel-
ven • 21.50: Hanglemezek • 22.00: Hírek • 22.15: Hírek magyar és angol nyelven. • 22.35:
Népies zene • 23.05: Utolsó hírek, szórakoztató lemezek • 23.30: A másnapi műsor ismertetése,
himmusz

BEOGRAD 6.45: Induló, torna, hírek, hang-
lemek, éternd. • 9.25: Pontos idő, műsor-
olvasás. • 9.30: Istenisztelet közvetítése a gör-
ögkeleti székesegyházból. • 11.50: Hivatalos
vizállaállítás. • 11.59: Pontos időjelzés. •
12.00: Harangzó a görögkeleti székesegyházból
Utána szórakoztató zene. • 12.35: Reklámok
Utána hanglemezek. 1. Frankler-Kreisler: Si-
cilienne. 2. Hubay: Zefir. 3. Gluck-Kreisler:
Melodia. 4. Csajkovszkij: Kölbemény szavak
nélkül. • 13.00: Rádiónapló. • 13.10: A nagy
rádiózenekar szórakoztató hangversenye, vezé-
nyel Szelinszki. • 13.40: Pontos időjelzés, hi-
rek. • 13.50: Meglepetés közvetítése. • 14.30:
Beogradi hét. • 14.40: A meglepetés közvetíté-
sének folytatása. • 15.50: Pontos időjelzés, mű-
sorolvasás. • 15.55: Dr. Mitrovics Lyubica elő-
adása: A tuberkolózis és a házasság. • 16.15:

Seherovics Vuka énekel, tamburán kísér Tri-
funovics Voja. • 18.10: A katonai fuvósze-
nar hangversenye. • 19.20: Reklámok • 19.30:
Napi riport. • 19.40: Nemzeti óra. Kumelya
Metod előadása a süketnémák neveléséről. •
20.00: Beograd éjjele. (Közvetítés a beogradi ká-
véházakból) • 21.00: A rádiózenekar hangver-
senye. 1. Verdi: Nabukodonozor, nyitány. 2.
Verdi: Rigoletto, ábránd. 3. Csajkovszkij: Pa-
noráma és keringő. 4. Grünfeld: Barcarola. 5.
Delibes: Előjáték és mazurka a Coppélia című
balettéből. • 22.00: Pontos időjelzés, hírek,
sport hírek, rádiónapló. • 22.20: Tánczene.
LYUBLYANA 18.15: Schrammelzene. • 22.15:
20.00: Énekkar. • 20.45: Rádiózenekar. • 22.15:
Tánclemezek
ZÁGREB 20.00: Tambura. • 20.45: Szóra-
koztató zene. • 22.00: Hírek. • 22.20: Tánc-
zene.
BERLIN — DEUTSCHLANDSENDER 18: Fu-
vós zenekar. Citeranó. • 18.45: Bund zene-
kar. • 20: Hírek. • 20.20: Berlini filharmoniku-
sok • 21.20: Haydn: Mária-celle mise. • 22: Hi-
rek. • 22.20: Apró zeneművek • 23: Kls rádió-
zenekar. • 24—3: Hangverseny.

BUDAPEST I. 8: Szózat — Utána: Hanglennerek. 1. Flegdy Sándor: Kuruc dalok és táncok (Mária Terézia I. honv. egyetemes zenei kar, vezényel a szerző). 2. Kossovits: Szerenád (Lavolta szerelm) Lavolta átváltva (Berta Istvánné vonósegités). 3. Julcsa — csárdás (Cselenyi József). 4. Vese: Valse triste — keringő (Radócska koncertzenekar). 5. a) Balázs — Farkas: Nem tudok én néked csak virágot hozni; b) Simonffy — Vese: Három a tánc (Cselenyi József). 6. Balázs Árpád: Faleszek, ha fának vagy virágnak (Magyar Imre énekes). 7. Récsai Gyula: a) Magyarosan sít a nap; b) Horgyha fáj a szívem (Kalmár Pál). 8. Kramer: Harmóniaszó (Kramer és szolista). 9. Dvorzák: Humoreszk (Ultron szalonzenekar, vez. Mackeben). 10. Steinkopf: Keringő a Mesepiom (Német kamarazenekar, vezényel a szerző). 11. Dittlich: A szonglór (Kilofon: Franz Krüger). ● 8.45: Hírek. ● 10—11.10: Római katolikus egyházi ének és szentbeszéd a belvárosi Fopókban — templomból. A szentbeszédet mise közben vez. Makray Lajos prépóst mondja. Énekel a templom énekkara Berg Ottó vezénylésével. ● 11.15—12.15: Evangélius istentisztelet a Bécsi kapu-téri templomból. Predikál Varsányi Mátys dr. budai lelkész. ● 12.30: Időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. ● 12.30: Budapesti Hangverseny Zenekar. Vezényel Fritzi Frigyes. 1. Nicolai: A wind-rosi víg nők — opera nyitány. 2. Hammerik: Eszaki szvit. 3. Bartók: Változók egy magyar népdalra. 4. Mader Rezső: Gavott és mazurka a puros cipőre c. balettől. 5. Rimski-Korsakov: Hépehely — szvit. 6. Szabados Károly: Viora-kontró. 7. Losonczy Dezso: Rapszódia. ● 13.45: Hírek. ● 14: Hanglennerek. 1. Stradella: Pieta Signora — ária (Gigli). 2. Martini: Szerelmi órom — ária (Marion Anderson). 3. Bach: Fuga (gítár) Segovia. 4. Verdi: Ernani — ária a III. felvonásból (Stracciari). 5. Catalani: La Wally — ária (Hina Spani). 6. Ponchielli: Gioconda — kettős az I. felvonásból (Marini és Vanello). 7. Kármelke: Tán-szvit (Berini Filharmonikusok, vezényel a szerző). ● 15: Időjelzés, rádióadóssorszárok. A földművelésügyi miniszterium rádióadóssorszárok. ● 15.45: B. Szoljanovits Adrienne kamarakörös. 1. Orlando di Lasso: Mily szép a lelkes Húsdár. 2. Marcziano: Alkony. 3. Claude le Jeune: Elműlk minden. 4. Szoljanovits Jenő: Hege a csodaszarvasról — a Száll a madár; b) Mély sűrűben (zongorán kísér Daniel Honka). 5. Erdélyi népdalok: Egy évszázad kismadár; Szép a kukorica; Apáinkert, anyánkert? Feketececepes; 6. Kodály feldolgozás: Zöld erdőben; 7. Bartók feldolgozás: Ne hagyj itt. 8. Vas- és somogyi népdalok: Egyszer két lányok; Csallagom, réveszem; Lányoknak való nőta (Farkas Ferenc feldolgozás). ● 16.15: Hírek magyar, szlovák és magyar-orosz nyelven ● 16.30 Magyarországi — Németországi Válogatott Labdarúgómeccsköz II. félidőnek közvetítése az Újfalvi sporttelepről. Beszélő Pihár István (Erdő) mérkőzésről a bírodalni német rádióállomások is közvetítést adnak). ● 17.20: Liszt-zongoraművek. Előadja Daniel Ernő. 1. Sposolizio. 2. Valse oubliée (feljegyzett keringő). 3. Petrarca-sonnét. 104. sz. Hangfelvétel ● 17.40: A Himnusz rejtelme. Mérszly Geleon dr. egyetemi tanár előadása. Utána Kiss Ferenc, a Nemzeti Színház örökös tagja el-

A REGGELI ÚJSÁG HETI RADIÓMŰSORA

mondja a Himnusz ● 18.10: A Rádió Szalonzenekara. Vezényel Bertha István. 1. Lehar: Amosoly ország, nyitány; 2. Lincke: Lakodalmi tánc. 3. Niemann: Modern táncszvit. 4. Stedman Imre: Estrelita — tangó; 5. Gollwyn: Miki egér szülessnapja — foxintermezzo. 6. Gebhardt Rio: Exotikus bálcsodál. 7. Szirmai Albert: Reszletek a Ballerina c. operettből ● 19.15: Hírek ● 19.15: Hírek ● 19.25: Népoly. Irtá Ybl Ervin dr. (felolvasás) ● 19.35: Az Ó nőlján. Régi magyorked-venec dalai. Összeállította Villant Rezső. Énekel Raday László, kísér Oláh Kálmán énekesnő. ● 20.50: Időjelzés, hírek. Három évszázad költészetéből összeállította Szabó Lőrinc. Előadja Bajó Gizi, a Nemzeti Színház örökös tagja. ● 21.15: Dukas: La Peri — szimfonikus költemény (Conservatoire zenekar, vez. Gaubert). Hanglennerek ● 21.40: Hírek, időjárásjelentés, sporteredmények, hírek szlovák és magyar-orosz nyelven ● 22.05: Tánclennerek ● 22.40: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven ● 23: Közvetítés az Emke-kávéházából. Farkas Béla cigányzenekara muzsikál ● 0.05: Hírek.

BUDAPEST II. 11.15—12.15: Szórakoztató lemezek ● 15—15.40: Vess Károly cigányzenekara ● 19.15: Budai Mandolinzenekar — I. Satorri: Alpesi hanelutok — ábránd. 2. Carosi: Pierrerte — keringő; 3. Translatour: Törpék népmeneke. 4. Schubert: Bölcsédal (Horváth Zoltán hangszerelés); 5. Verdi: Traviata — ábránd; 6. Satorri: San Lucei harangok. 7. Borio: La barabonda ● 20: Hírek, időjárásjelentés, hírek szlovák és magyar-orosz nyelven ● 20.20: Sporteredmények ● 20.35: Országos Postászenekar — Vezényel Erdőgh János. 1. Erkel: Hungári László — nyitány; 2. Burdaj Dénes: Reszletek a Csodadoktor c. mesejátékából; 3. Zakai Dénes: a) Tangó; b) Keringő; 4. Rusi: Csallagos éj (Grandaiban); 5. Siede: Karneval; 6. Davidov: Szerenád. 7. Vinze Ottó: Palotás és toborzó ● 21.30: Időjárásjelentés.

OLASZ MŰSOROK. I. műsor: (Róma I. Bari I. Bologna, Bolzano) 17: Tarka zene. ● 19: Hírek Franciaul és angolul. ● 19.25: Lennerek. ● 20: Hírek ● 20.30: Vegyes lemezek ● 21: Zenei jelentés ● 21.30: Cserevics. Hírek ● 21.40: Operatárszletek ● 22.20: Hírek ● 22.30: Vörös könyv és tánczene. ● 23: Hírek ● 23.15: Tánzene. ● 24: Hírek ● 0.16: Hírek. **SZOFIA** 20.30: Operettből. ● 21.15: Hírek ● 21.25: Könyv és tánczene.

BEOGRAD 6.30: Induló, torna, hírek, zene és étvend. ● 11.50: Hivatalos vízállásjelentés. ● 11.59: Pontos időjelzés. ● 12.00: Harangszó Oplenacól. Utána Bukovics Nikola zenekari kísérettel népdalokat énekel. 1. Biszer Jadrana. 2. Marijo. 3. Plovi, plovi. 4. O. mila moja. 5. Tarjetina. 6. Na palaci. 7. Kad sam u dalekom svitu. 8. Szjetvas li sze. ● 12.35: Reklámok, utána szórakoztató zene. (Strauss Richard és

A REGGELI ÚJSÁG HETI RADIÓMŰSORA

lőben; b) A lány dala; c) Az erdő magányán; d) Szerelmi dal. 2. Wolf: a) Elrejtés; b) A kertész. 3. Reger: a) A virág halála. b) Mária bölcsédala ● 20.45: Hanglennerek. 1. Haydn: 102. szimfónia (b-dúr). (Bosznai szimfonikusok, vez. Kuszevic-kij. 2. Beethoven: C-dúr zongoraverseny, 15. mű. **OLASZ MŰSOROK.** I. műsor: (Róma I, Bari I, Bologna, Bolzano) 17.15: Pardini orgonaművész. ● 19: Hírek ● 19.25: Lennerek ● 20: Hírek ● 20.30 Passerini szoprán. ● 20.45: Hírek ● 21: Mascagni: Patidiff, négyfelvonásos opera. Utána: Tánzene. ● 24: Hírek ● 0.16: Hírek. **SZOFIA** 20: Szimfonikus zene. ● 21: Énekesverseny. ● 21.15: Hírek ● 21.25: Könyv és tánczene.

BEOGRAD 6.30: Induló, torna, hírek, hanglennerek, étvend. ● 11.50: Hivatalos vízállásjelentés. ● 11.59: Pontos időjelzés. ● 12.00: Harangszó Oplenacól. Utána a tamburazenekar hangversenye. ● 12.35: Reklámok. Utána Ják Hillon hangversenye (lennerek). ● 13.00: Rádiónapló. ● 13.10: Mikics Dobrila népdalokat énekel. 1. Leti, leti peszmo moja. 2. Dva szu cveka. 3. Moj jablane. 4. Ide gara. 5. Szlavuj pile. 6. Koszo moja. ● 13.40: Pontos időjelzés, hírek, társadalmi tánczene. ● 13.55: Népszere szimfonika. 2. Mozart: 35. szimfónia (vezényel Toscanini). ● 14.30: Tino Rossi dalokat énekel. ● 17.40: Pontos időjelzés, műsorkezelés. ● 17.45: Népzene harmonikán. ● 18.00: Omanovics Szalib előadása: Mi mindenre lehet a fát felhasználni. ● 18.20: Popov Borisz dalokat énekel. ● 18.50: Tánzene. ● 19.00: Reklámok. ● 19.05: Gramofonhangverseny. ● 19.30: Rádiónapló. ● 19.40: Nemzeti óra. Milicevics Zsivko előadása az írodalmi folyóiratokról. ● 20.00: Muszulin Brankó zongorahangversenye. ● 20.30: Dzsizs Marin Dundo Maroje című vígjátékának előadása (dubrovnikai vígjáték a tizenhatodik századból). ● 22.00: Pontos időjelzés, hírek, Putnik közlemények. ● 22.15: Schubert: E-dúr négyes. ● 22.45: Tánzene. **LYUBELJANA** 18.20: Lennerek. ● 20.00: Énekes. ● 20.45: Rádiózenekar. ● 22.30: Angol lemezek. **ZÁGREB** 20.00: Majcen Marian énekes. ● 20.30: Matz Rudolf csellóművész. ● 21.00: Fér-fienkegyes. ● 21.30: Könyv zene. ● 22.20: Tánzene.

BUDAPEST I. 6.45: Torna. Hírek. Közlemények. Hanglennerek. Utána: Étvend. ● 10: Hírek ● 10.20: Az elfeledettek megelőzésének jelentősége. Irtá Horváth Boldizsar dr. egyetemi m. tanár (felolvasás). ● 10.45: Európa indultjai. Irtá Tasnádi-Kubacska Andás (felolvasás). ● 11.10: Nemzetközi vízeljárásjelzés ● 12: Harangszó — Himnusz. Időjárásjelentés ● 12.10: A József nádor 2. honvédelmi miniszterének zenei. Vezényel Sedrői Artúr — 1. Lincke: Revunytány. 2. Strauss

János: Becsi vér — keringő. 3. Huszka Jenő: Reszletek a Lili bárónő c. operettől. 4. Szerf. Antur: Huzd rá cigány! — magyar népdalgyűjtem. ● 12.40: Hírek ● 13.20: Időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés ● 13.30: Dóry József magyar nőiákat énekel, kíséri Csorba Gyula cégéppel. Dankó Pista: Alacsonyház, füstös kényen — Népdalok: Sűrű csillag ritkán ragyog; Nekem olyan asszony kell; Nyisd ki babám az ajtót; Kiralovanszky: Rekeke szem éjszakája; Csorba Gyula: Nem megyek el; Sándor Jenő: Barba az én babám; Simonffy: Ez az én szeretőm; Megy a kocsij — népdal; Szávord Richard: Huncut, akl a szerelme ● 14.30: Hírek ● 14.45: Műsorismertetés ● 15: Artoiyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak ● 16.15: Dialéktóra. Népszokások Bali-szigeten. Irtá Wehner Józsefné (felolvasás). Utána: Ifjúsági közlemények ● 16.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek ● 17: Hírek szlovák és magyar-orosz nyelven ● 17.15: A repülőbombaűzők elhárítása. Irtá Lipcsei-Magyar Sándor vezérkari százados ● 17.40: A Rádió Szalonzenekara. 1. Lutz: Békendűlő. 2. Robbert: Rationgás. 3. Klygyosi Árpád: Alla gavotta. 4. Schröder: Keringő. 5. Dal a Dreiklang c. filmről. 5. Huszka: Induló. 6. D'Ambrosio: Népolyi szerenád. 7. Kálmán Imre: Reszletek a Jozefin császárné c. operettből — Közben ● 18.10: Sportközlemények ● 18.40: Időjelzés ● 18.45: A közönségt kedvelt lemezek. 1. Saint-Sens: 19.25: A hatvány előadja a Lamoureux koncertzenekar fordítókészletével; 2. Delettre: Ta main — dal (Ludenne Boyer). 3. Simons: Rumbadal (Tino Rossi). 4. Nussbaum: Orosz rapszódia (Red Roberts) Ultrafon zenekara. 5. Jacobi: Szibill — kettős (Szabó Lujza és Szedő Miklós dr.). 6. Kreislér: Szép rommaring — keringő (hegedű); a szerző; 7. Frider Lörnd: Száz szál évetra (Vargha Imre). 8. Führed: Háznak előtt mennék el a buszszárok; Travnyik: Sárja a lovam; Nagy Zoltán: Ez tilik, tilik, tilik — csárdások (Páló Imre). 9. Nemeth Béla: Nem megyek el a templomba (László Imre). 10. Thegze Gerber: Sárkul már a kutyaricszár (Farkas Lajos énekesnő). 11. Lehar: Arany és ezüst — keringő (ének: Erna Sack). 20.05: Kultúri negyedóra ● 20.20: Az Operaház Zenekara. Vezényel Rajter Lajos. Közreműködik Zahunecsky Ede (hegedű). 1. Berlioz: Lear király — nyitány. 2. Respighi: Concerto gregojano hegedűre és zenekarra. 3. Bartók: II. szvit ● 21.40 Hírek, időjárásjelentés, hírek szlovák és magyar-orosz nyelven ● 22: Közvetítés a Moulin Rouge-ból. A Chappy-jazzzenekar játszik ● 22.40: Hírek, német, olasz, angol és francia nyelven ● 23: Közvetítés a Baross-kávéházából. Toki Horváth Gyula cigányzenekara muzsikál ● 0.05: Hírek.

BUDAPEST II. 18.10—18.35: Gyorsirányító-lyam. Szlabey Géza előadása ● 19.30: Egy ország bemutatkozik. Biberauer Virgini dr. előadása ● zürichi országos kiállítás alkalmából (felolvasás) ● 20: Hírek magyar, szlovák és magyar-orosz nyelven ● 20.20: Pápaszemes diákfiasszony. Irtáncz Róza elbeszélése ● 20.45: Közvetítés a mar-élszigeti Palatinus-szállóból. Weidinger Ede szalonzenekara játszik. 1. Auccliff: Eji varázs — ke-

Domizetti, Gluck, Mayerbeer, Haendel és Flo-tov műveiből. ● 14.30: Szakszofton hangverseny. ● 17.40: Pontos időjelzés, műsorolvasás. ● 17.45: Szávics-Krusarac Bora harmonika népdalokat játszik. ● 18.00: Dr. Petrovics G. előadása Jugoszlávia villamosításáról. ● 18.20: Schumann-művek (lemezék). ● 19.00: Reklámok. ● 19.05: Szeferovics Uros és Radenkovic Rása dalokat énekelnek. ● 19.30: Rádiónapló. ● 19.40: Profics Lyubisa előadása a régi Szerbia igazságszolgáltatásáról. ● 20.00: Györgyevics Lela és Bogovics Szima népdalokat énekelnek. 1. Goro, goro viszoka szl. 2. Csuvla ovec. 3. Setala sze bela bula. 4. Oj devojko, brigo materina. 5. Lyubim tvoje nezne ocsi. 6. Ot-kad duso ti mi ode. ● 20.30: Zsuzsely Mary hegedűhangversenye. ● 21.00: A nagy rádiózenekar hangversenye, vezényel Vukdrágoics Mihajlo. ● 22.00: Pontos időjelzés, hírek, rádiónapló.

LYUBILYANA 18.00: Lemezek ● 19.30: Vidám percek. ● 20.00: Lemezek. ● 20.20: Lyublyanai diákok, hangjáték. ● 22.15: Rádiózenekar.

ZÁGREB 20.00: Közvetítés Beogradból ● 22.00: Hírek. ● 22.20: Táncczene.

BERLIN — DEUTSCHLANDSENDER 17.10: Szórakoztató zene. ● 20: Hírek. ● 20.30: Berlini filharmonikusok. ● 21.30: Híres énekesek. ● 22: Hírek. ● 22.20: Apró zenedarálok. ● 23: Nagy rádiózenekar. ● 24: Hangverseny.

BUDAPEST I. 6.45: Torna. Hírek. Közlemények. Utána: Etrud. ● 10: Hírek. ● 10.30: Rabin-dramanath Tagore. Irtá Eörsy Julia dr. (Felsővárs). ● 10.45: Diavetület. (Felsővárs). ● 11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. ● 12: Hangversz. Himnusz. Időjárásjelentés. ● 12.10: Németh Anna zongorázik. 1. Beethoven: Patetikus szonáta (c-moll), 2. Couperin: Le Tic-Toc choc. 3. Liszt: Valse-impromptu. 4. Mendelssohn: B-moll etűd. 5. Debussy: Prelud. ● 12.40: Hírek. ● 12.55: Kovács-Badi Miklós énekel, zongorán kísért Halda János. — 1. a) Racini: Amarilli; b) Denza: Ha, 2. Tosti: a) A rózsák; b) Marechiale; 3. De Curtis: a) Alomban; b) Az ősz; c) Martin-kánna gondolok. ● 13.20: Időjelzés, időjárás- és vízjárásjelentés. ● 13.30: Mária Terézia I. honvédelmi hangversenye. Vezényel Fegydy Sándor. 1. Fegydy Sándor: Simonyi öbester — Indul, 2. Aubert: Az ércparipa — nyitány; 3. Csajkovszkij: Onyegin Eugén — polonaise; 4. Mosonyi Mihály: Magyar életrajzok. 5. Hubay: Ab-ránd a Csemontai hegedűs c. dalniből (hegedűszó); 6. Hutter Gyula; 6. Matsy: Jogskeringő; 7. Demmesmann: Arajúzi szép napok — szponyol ábránd; 8. Vitez Náray Antal: A 17. honvéd. ● 14.30: Hírek. ● 14.45: Eyalogerred diszindulja. ● 14.30: Hírek. ● 14.45: Műsorismertetés. ● 15: Arfolyamhírek. piaci hírek, élelmiszerhírek. ● 16.10: Asszonyok tanfolyama. Arányi Mária előadása. ● 16.45: Időjelzés. Időjárásjelentés, hírek. ● 17: Hírek szlovák és magyar-ország nyelven. ● 17.15: Sztret, Szendrel Ákos dr. néprajzi előadása. ● 17.40: Régi magyar nóták. Lengyel Anna énekel, Kicsi Pertis Pall előadása. Dalok: Dóczy József: A kanyarogó

Tisza partján; Kalapom szememre vágom (népdal); Dankó Pista: Busan szőlő a keskeny öreg templom nagyharangja; Dankó Pista: Még azt mondják; Dankó Pista: Édesanyám, nem tudok elaludni (Posa Lajos versel); Fráter Lóránd: Őrsi rózsák; Szentimay Elemér: Dal a szép menyegzőkötő; Dankó Pista: Rám se nézett. Népdalok: Volt szerelóm tizenhárom; Babot vittem a malomba. ● 18.45: Olasz kiállítások. Cs. Szabó László előadása. ● 19.15: Hírek. ● 19.25: A Rádió Szalonzenekara — 1. Lineke; Naktin lakodalmá-nyitány; 2. Meibell: Alonkép; 3. Schönher—Kometer: Bécsi egyveleg; 4. Szántó Jenő: Brazíliai tangó; 5. Paksy József: Szerelmi keringő; 6. Bachmann: Los Marimberos — pasodoble. ● 20.05: Krudy Gyula emlékezete. Közreműködők: Schöpflin Aladár, Kárpáti Aurél, Jékely Zoltán, Polgár Tibor és az Egyetemi Énekkarok énekgyűjteménye. Timár József, a Nemzeti Színház tagja Krudy Gy. hírszóló ad. ● 20.55: Rendező Balogh Pál. ● 21: Követtes Rómából. 1. II. torneo notturno. Dalniből egy felvonásban. Zenéjét szerzte Malipiero. Szereposztás: A reménytelen — Antonio Melandri (tenor); A bizakodó — Carmelo Mangeri (basszon); Az anya — Giuseppina Sani (mezzoszoprán). A leány — Alba Anzoletti (szoprán); A vendég-lős — Carlo Platania; Egy leány nő — Elisa Capolino (szoprán); A bolond — Luigi Bernardi (basszon). — 2. II. deserto tentato. Dalniből egy felvonásban. Zenéjét szerzte Casella. Szereposztás: A föld — Giuseppina Sani (mezzoszoprán); Futéria — Alba Anzoletti (szoprán); Piloták — Carmelo Mangeri, Nino Mazzolli, Mario Dardi, Carlo Platania; Goifredo Piani. Az első opera után kb. ● 22: Hírek. Időjárásjelentés, hírek szlovák és magyar-ország nyelven. Utána kb. ● 23.10: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. ● 23.30: Közvetítés a Károk-éteimből. Lovász Ferenc előadása. ● 0.05: Hírek.

BUDAPEST II. 18.15—18.40: A földművelésügyi minisztérium mezőgazdasági felőráta. ● 19.20: A rádió szalonzenekara. 1. Poldini: A vad-rózsák c. tündérválték nyitány. Hangszerle Poldini Tibor; 2. Lehár: Részletek a Frasquita c. operából. ● 19.30: Francia nyelvoktatás. dr. Garzó Miklós előadása. ● 20: Hírek. Hangverseny. ● 20.20: Magyar-ország népdalok énekel zongorakísérettel. ● 21.40: Időjárásjelentés.

OLASZ MŰSOROK. I. műsor: (Róma I. Bart I. Bologna, Bolzano) 17.15: Fava szoprán. ● 10: Hírek. ● 19.25: Hírek. ● 19.30: Vidám zene. ● 20: Hírek. ● 20.30: Könyvtű és tánczene. ● 20.45: Hírek. ● 21: Cenzator: En vagyok a tolvaj háromfelv. színmű. ● 22.20: Hírek. ● 22.40: Kamaratelenek. ● 23: Hírek. ● 23.15: Táncczene. ● 24: Hírek. ● 0.16: Hírek.

SZÓFIA 20: Franck: D-dur négyest. ● 20.45: Orosz dalok. ● 21.15: Hírek. ● 21.25: Könyvtű zene. ● 22: Könyvtű és tánczene.

BEGRAD 6.30: Induló, torna, hírek, hang-lemezék, étrud. ● 11.50: Hivatalos vízjárás-jelentés, utána műsorok. ● 11.59: Pontos időjelzés. ● 12.00: Harangszó Oplénáról. Utána énekkari hangverseny (hanglemezék). ● 12.35: Reklámok. Utána a nagy rádiózenekar hangversenye, vezényel Szelinszki. Színeiben 13—13.10-ig rádiónapló. ● 13.40: Operaszíntek. 1. Beethoven: Két ária a Fideleio című operából. 2. Verdi: Ária az Aida-ból. 3. Verdi: Ária az Aida-ból. 4. Verdi: Részlet a Trubadur-ból. ● 14.30: Kötrosan Katro népdalokat énekel. Kísér a tamburazenekar. 1. Kad bi ove ruze mate. 2. Oj Dunave. 3. Po gradini meszcsina. 4. Na kraj sora cesyava mehana. 5. Duni vetre otud iz Banata. 6. Szentmasu. Lazo ej. ● 17.40: Pontos időjelzés, műsorolvasás. ● 17.45: Induló (lemezék). ● 18.00: Dr. Antics Dimitrije előadása a rák gyógyításáról. ● 18.20: A rádiózenekar hangversenye. ● 19.00: Reklámok. ● 19.05: Vujánovics jelena és Vucemilovics Fulgencia a rádió tamburazenekarának kísérettel népdalokat énekel. ● 19.30: Rádiónapló. ● 19.40: Kállics Eduárd zágrebi újságról előadása a jugoszláv nemzeti propagandáról. ● 20.00: Opera közvetítése a beogradai Nemzeti Színházról. (Az opera címét előre nem közöl-ték). Színeiben kb. 22.00 órákor pontos időjelzés, hírek, rádiónapló.

LYUBILYANA 18.15: Lemezek. ● 20.00: Táncczene. ● 20.45: Lemezek. ● 21.15: Harmonika. ● 22.15: Klarinetszólo.

ZÁGREB 20.00: Lemezek. ● 20.30: Hangverseny Lyublyanából. ● 22.00: Hírek. ● 22.20: Táncczene.

BERLIN — DEUTSCHLANDSENDER 18: Dörndt zenekar. ● 20.45: Rádiózenekar. ● 22: Hírek. ● 22.30: Apró zenedarálok. ● 23: Kis rádiózenekar zongora kísérettel. ● 24—3: Hangverseny.

BUDAPEST I. 6.45: Torna. Hírek. Közlemények. Hanglemezék. Utána: Etrud. ● 10: Hírek. ● 10.15: Gyermekdalok. Időgen népek gyermekeinek érdekes játékaik és szokásai. Kilián Zoltán beszélgetése két gyermekszereplővel, hanglemezékkel. ● 10.45: Híres-neves magyar városok. Irtá Szilvay Jenő. (Felsővárs). ● 11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. ● 12: Harangszó. Himnusz. Időjárásjelentés. ● 12.10: Lakatos Misi és 70ni előadása. Közben. ● 12.40: Hírek. ● 13.20: Időjelzés, időjárás- és vízjárásjelentés. ● 13.30: Hanglemezék. 1. Bizet: Carmen — a III. és IV. felvonás előjátéka (Berlini állami opera zenekara). 2. Meyerbeer: Az afrikai nő — ária a III. felvonásból (Titta Ruflo). 3. Moutet: Sara-bande — hegedű: Tassy Spiakowski. 4. Verdi: Aida — hatos a II. felvonásból. 5. Haendel: Faust — cavatina (Helge Roswaenge). 7. Offenbach: Hoffmann meséi — babaárta (Hedwig v. Deibtska). 8. Csajkovszkij: Csipkerózsika — ba-

lettiszt (Hollywoodi Bawl zenekar). 9. Rimzski-Korsakov: Hindu dal (Xenia Belmas). 10. Dvorzák: Szlav tánc (Prágai filharmonikusok, vezényel Talich). 11. Caruso: Olasz dal (Caruso). 12. Ippolitov—Ivanov: A szerbár bevonulása a Kaukázusi vázlatok című szívből (Berlini filharmonikusok, vezényel Hans Bunn). ● 14.30: Hírek. ● 14.45: Műsorismertetés. ● 15: Arfolyamhírek, piaci hírek, élelmiszerhírek. ● 16.15: Diákélet. Assisi szent Ferenc. P. Szalóczy Peibárt előadása. ● 16.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. ● 17: Hírek szlovák és magyar-ország nyelven. ● 17.15: Házassodók a családom. Kinizsi Andor cserevessége. ● 17.40: Beszékrt-zenekar. Vezényel Müller Károly. 1. Bizet: Hazám — nyitány. 2. Pucini: Bohémélet — részletek. 3. Sinigaglia: Piemonti táncok. 4. Ziehrer: Falrsangt keringő. 5. Poldini: Fegvertánc. 6. Kálmán Imre: Öröglóvas — palotás. ● 18.45: A kunok Gyórfy István dr. egytanár előadása a kunok betelepülésének 700. évfordulójának alkalmából. ● 19.15: Hírek. ● 19.25: Takács Jenő zongorázik. 1. Beethoven: Hat változat. 2. a) Chopin: Fisz-moll mazurka; b) Albeniz: Seguidilla. 3. Takács Jenő: Rapszódia. ● 19.55: A haderőn kívüli pillótanfolyam ünnepléses befejezése. Közvetítés a budapesti új közforgalmi reptérről. Beszélő Budinszky Sándor (hanglemezék). ● 20.25: A rádió szalonzenekara. Közreműködik: Marjay Erzsébet (ének). — 1. Részletek Strauss János műveiből (Korngold feldolgozás). 2. Lehár: Dal a Friderika című dalniből — Mlért fáj úgy az ébredés (Marjay). 3. Lossess: Gránada — spányol tangó. 4. Millbeker—Mackeben: Dubarry-keringő (Marjay). 5. Liszt: VI. rapszódia; 6. Lohr: Lilliputi katonák. 7. Lehár: Angéla be-képfje a Luxemburg grófia című operából. 8. Boulangier: Max és Mörke — humorosz. 9. Chur-chill: Dal a Hóhérlke és a hét tőpze című filmből (Marjay). 10. Losonczy Deső: a) Szekely havyasokban; b) Verbunkozó, 11. Grothe: Dal és csárdás a Nagy siker című filmből. Közben kb. ● 21: A magyar idegenforgalom az európai háboruban. Dömötör Miklós dr. előadása. ● 21.40: Hírek. Időjárásjelentés, hírek szlovák és magyar-ország nyelven. ● 22: Strauss Richard: Egy hőselete. Szimfonikus költemény. (Pfaldeifal szimfonikusok (hanglemezék). ● 22.40: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. ● 23: Közvetítés a Panannia-szállóból. — Bura Sándor előadása muzsikál. ● 0.05: Hírek.

BUDAPEST II. 19.30: Olasz nyelvoktatás. — Gallerni Bonaventura előadása. ● 20: Hírek magyar, szlovák és magyar-ország nyelven. ● 20.20: Tasnádi László dr. magyar nóták zongorázik. ● 20.45: Franco táborok. Csizsár Béla előadása. ● 21.15: Spányol művek. Hanglemezék. 1. Rocco—Anglada: Szabadság — himnusz (Fletha). 2. Sarasate: Andaluziai románc (hegedű: Ercia Morin). 3. Chabrier: Espana — rapszódia-részlet (Lamoureux zenekar, vezényel Albert Wolff). ● 21.35: Időjárásjelentés. ● 21.40: Táncczene.

OLASZ MŰSOROK. I. műsor: (Róma I. Bart I. Bologna, Bolzano) 17.15: Táncczene. ● 19: Hírek. ● 19.25: Lemezek. ● 20: Hírek. ● 20.30: Olasz és spányol lemezék. ● 20.45: Hírek. ● 22: Könyvtű zene. ● 23: Hírek. ● 23.15: Táncczene. ● 24: Hírek. ● 0.16: Hírek.

Látogatás Budakeszin, Magyarország első tüdőbeteg-szanatóriumában

Negyvenéves küzdelem a tüdőbetegség ellen — Az Erzsébet királyné szanatórium és testvérintézeteinek fejlődése

Budapest, szeptember hó

Az, aki Budapesten él s reggeltől estig a munkája után szaladgál, bizony sokszor nem is tudja, mennyire változatos, mennyi kincset rejtő a magyar székesfőváros. Pesten az alföldi síkság terül el, a korszerű nagyváros forgalma szinte gyáriparszerűvé teszi az utcákat és ha a Dunához kiér az autóbussz, csak akkor csodálkozunk el a panoráma sokszor tünényes szépségén. Azt pedig még a kirándulások mai divatos korszakában is Budapest lakosságának csak kis hányada tudja, hogy a budai hegyekben, alig félórás autózás után a legnagyobb magaslati levegőt lehet találni s a budai hegyek déli fekvése nemcsak szép, hanem az egész szervezet, főleg a tüdő részére felfrissítő és gyógyító.

EGY MOZGALOM ELINDUL

Magyarországon a tuberkulózis elleni küzdelem még ma is súlyos gondokat okoz az orvostársadalomnak, fél évszázaddal ezelőtt azonban ezen a téren sokkal rosszabb volt a helyzet. Ennek a küzdelemnek nagy fontosságát és lehetőségeit az elsők között Korányi Frigyes báró ismertte fel, aki már a múlt század nyolcvanas esztendeiben hangoztatta a tüdővész elleni küzdelem fontosságát. Ő

volt az, aki a budai hegyek fontosságát ezen a téren felismerte és 1896-ban a főrendek házában tartott beszédében felhívta az ország figyelmét a tuberkulózis elleni küzdelem fontosságára. Korányi báró nemcsak beszélt, hanem cselekedett is. Még ugyanabban az évben gyűjtést indított tüdőbeteg-szanatórium létesítése érdekében s a következő évben már értekezletet is hívott egybe egy szanatórium-egyesület alapítása érdekében. Nemsokára már tettekről is beszámolhatott, hamarosan megalakult a Szanatórium-Egyesület, amely hatalmas akciót indított az első magyarországi tüdőbeteg-szanatórium létesítéséért. Országos hírlapi gyűjtést is indítottak s ennek a gyűjtésnek felhívását nem kisebb ember fogalmazta, mint Jókai Mór, a nagy magyar regényíró, aki fiatalabb korában maga is tüdőbeteg volt.

A nagy erővel megindított mozgalomnak hamarosan eredménye is mutatkozott s 1899-ben már ki is jelölték a szanatórium helyét a budai hegyekben, Budakeszi község közelében. Jellemző az akkori idők felfogására, hogy Budakeszi tiltakozott a szanatórium létesítése ellen, attól tartva, hogy a szanatórium betegek esetleg megfertőzhetik a község lakosságát. Az orvostudománynak azonban sikerült a kétségeket eloszlatnia és

1901-ben Erzsébet Királyné Szanatórium néven már meg is nyílt Magyarország első tüdőbeteg szanatóriuma, amelybe akkor 116 beteget vettek fel ápolásra.

A szanatórium attól az időtől kezdve lassu, de állandó fejlődésnek indult s azóta a betegek tízezeinek adta vissza az egészséget. A világháború idején Weiss Manfréd alapítványából az eddigi épületek közelében újabb szanatóriumot létesítettek, a tüdőbeteg katonák részére. A világháború után ez az alapítványi szanatórium is megmaradt és tovább fejlesztette munkáját. Ma már az a helyzet, hogy a két testvérintézetben nem kevesebb, mint 630 beteg kaphat gondos ápolást, sőt az ugyancsak a Szanatórium-Egyesülethez tartozó és Korányi Frigyes báró nevével elnevezett üdülőtelepen további 167 könnyű beteget ápolnak.

BESZÉLGETÉS DR. ORSZÁGH OSZKÁR IGAZGATÓ-FŐORVOSSAL

Vasárnap és ünnepnapokon délután valóságos népvándorlás indul Budapestről a szanatóriumok felé; nem is csoda, hiszen állandóan sok száz beteg van a két szanatóriumban ápolás alatt és a Beszkárt ilyenkor kénytelen külön autóbuszokat beállítani, hogy lebonyolíthassa a nagy forgalmat.

A szanatórium élén 1923 óta dr. Ország Oszkár egészségügyi főtanácsos, igazgató-főorvos áll, akinek a tüdőbetegség elleni tudományos munkálkodása is szakörökben jól ismert. Őt látogatjuk meg s kérjük meg arra, hogy ismertesse előttünk az intézetnek a tüdőbetegek ápolása és a tuberkulózis elleni küzdelem terén kifejtett munkásságát.

— Az Erzsébet Királyné Szanatórium és a Weiss Manfréd alapítványi szanatórium is elsősorban szegénysorsu betegeket ápol, de vannak intézetünkben nagy számmal olyanok is, akik az anyagilag jobb helyzetben álló polgári rétegek sorából kerülnek ki. Az elmúlt közel négy évtizedben a szanatórium természetesen mind a gyakorlati ápolás, mind a tudományos kutatások és működés terén megfelelő munkát végzett s erről az az összefoglalás számol be, amelyet a szanatórium huszonöt éves fennállásakor kiadtunk. A rendszeres kísérleti munkát az első két évtizedben megnehezítette az, hogy nem volt elegendő anyagi fedezet és kellő laboratóriumi felszerelés, de ezen a téren azóta nagy haladást történt s ma a két intézet korszerűen fel van szerelve. Az intézetekben készült szakdolgozatok legnagyobb része magyar, német és angol nyelven jelent meg s a különböző beiföldi orvosegyesületi gyűléseken, kongresszusokon, sőt külföldi, így többek között a washingtoni, római és oszlo tuberulózis elleni kongresszusokon adták elő.

— Igen nagyjelentőségűek voltak azok az orvosi továbbképző tanfolyamok, amelyeket szanató-

Egy nappal hamarabb érkezett meg a várba, mint a kiküldött katonaság. Rögtön megüzente Tokaji Ferencnek, aki a titkos népmozgalom élén állott, hogy hagyjon abba minden készülődést, mert a katonaságot ő maga fogja bevezetni a várba. Az erdőkben, hegyhátakon összegyűlt nép erre az üzenetre morogva széjjel oszlott.

Izzó elégtelenségét aztán abban dühöngte ki, hogy ahol meszebbre elködorgott osztrák katonát előtalált, azt minden teketória nélkül agyonverte s elásta. Az ezredes azt gondolta, hogy katonái a zsoldhiány miatt szöknek Lengyelországba s erősen őriztette a szorosok felé vezető utakat.

Másnap megtörtént a katonaság bevonulása s a vele jött kamarvai biztosok megkezdték az értékek összeírását s úgy végezték el, hogy azok nagyrésze az összeírás alatt kézen-közön elsikkadt. (Lásd Thaly Kálmán: A székesi gróf Beresényi-család, II. kötet, 40—41 lapok. A szerző megjegyzése.) Beresényi az összeírás alatt azzal töltötte az időt, hogy a rengetegekben vaddisznóra vadászott. Azaz csak ez alatt az ürügy alatt járta a vadont, igazi célja a Mallóry báróval való leszámolás volt.

Emberei ugyanis hamar hírül hozták, hogy a jeles testőr sötét bandájával a vár fölött elterülő erdőségben tanyázik s Beresényi járása-keleése után kémkedik.

A tábornok titkon Tokaji Ferenc után üzent s amikor a népczár megjelent előtte, így szólott hozzá:

(269)

— Tizenkét-tizenöt éhenkórász német ögyeleg itt a vidéken, akik rám leselkednek, Tokaji uram. Szeretném kézrekeríteni és elintézni őket. Segít-e kígyelmed ebben a szándékomban?

Tokajinak fellobogott a szeme arra a kijátásra, hogy ha már nagyobb felkelést nem indíthat, mégis kipusztíthat a világból egy tucat lézengő rittert.

— Méltóságos uram, készséggel rendelkezésére állok, — felelte nagy örömmel. — embert parancsol? Örvényt, vagy százat?

— Ah no, — mosolygott Beresényi, — az egész banda tizenhat emberből áll. Az igaz, hogy állig föl vannak fegyverkezve.

— Fegyver? Az nálunk is akad elegendő. A német katonáktól, akiket szépszerével agyonütögetünk... akarom mondani, akik lengyel földre szöknek.

Beresényi úgy tett, mintha nem hallotta volna ezt az elszólást.

— Hát mégis, hogy a díszes társaságból egy se ugorhasson el, szedjen össze Tokaji uram vagy huszonöt markos legényt s ha vannak fegyvereik, a lehetőséghez képest fegyverezze fel őket.

Ha a csapat együtt lesz, tartsa kéznél kígyelmed.

Tokaji rábólintott, aztán köhéscselni kezdett.

— Valamit kérdeznék, méltóságos uram!

— Ki vele barátom.

— Azt szeretném tudni... hm... hogy foglyokat akar a méltóságos ur? Vagy rendes ütközet lesz, ahol az ellenség a fübe harap? Mert ha foglyokra tetszik vadászni, hát akkor kereken megmondom, hogy arra nem vállalkozom. Akkor tessék a pecéreket előszólitani.

— Óh ami azt illeti, teljes szabadságot adok kígyelmednek, Tokaji uram, föltéve, ha verekedésre kerüli a sor.

— Akkor hát ott leszünk, méltóságos uram.

— Rendben van. Tokaji uram. Én pedig majd arról gondoskodom, hogy ők is ott legyenek. Elhíresztelek, hogy harmadnap mulva vadászatra megyek a Szanatória Polyána regeteibe s az első állomás a nyevicei várkastély lesz. Ott éjszakázunk, de nem bent a várban, hanem a szabadban. Bandi legyen a nevem, Tokaji

uram, ha ott szerencsénk nem lesz a kóbor lovagokhoz!

— Mi is ott leszünk, méltóságos uram. A vártól egy köhajításványra délkelet felé van egy ódon kereszt, az alatt fog ülni egy öreg, vak koldus, már hajnal óta: az a vak koldus én leszek. Ott várom parancsait, méltóságos uram! Embereim kéznél lesznek, a közelben.

Ebben maradtak.

Másnap hírül vette Beresényi, a föld népe már őt tartotta igazi urának s neki jelentett mindent, ami a környéken rendkívüli eset előfordult, hogy éppen a nyevicei várhoz tartozó vadászlatba egy kóbor banda fészkelte meg magát hatalmasul s különféle büntényeket követ el: egy lengyel kereskedőkaravánt kirabolt, a kereskedők közül kettőt meg is ölt, a szegény földnépetől bárányokat, gödölyéket ragadoznak el, akár a farkasok mi több, martalékul ejtettek már egy pár fiatal menyecskét is, akiket magukkal hurcoltak rablótanyájukra.

Hát hiszen közölte volna Beresényi az esetet az unghvári parancsnokkal is, hogy küldjön katonákat a haramia-banda elfogására, vagy kiirtására. De hát az osztrák parancsnokok szemet hunytak minden bűn és gatszág fölött, amelyet az ő népük követett el; mi több, idegen katonáik is épügy erőszakoskodtak, raboltak, kegyetlenkedtek és dultak, mint ott a nyevicei vadászlatban most a bíboros pribékjei. Aztán meg: mit tudta Beresényi, nem

riumaink azoknak az orvosoknak a részére rendeztek, akik a tuberkulózis gyógyítása terén kívánták továbbképezni magukat. Ezek a tanfolyamaink, amelyek rendszerint négy hétig tartanak, most is megvannak s ezeket az orvosi továbbképzés központi bizottságának égisze alatt vezetem.

A SZANATÓRIUM A TUBERKULÓZIS ELLENI KÜZDELEMBEN

Laiikusnak is érdekes áttekinteni a szanatóriumnak azt a munkásságát, amelyet a tuberkulózis elleni küzdelemben folytatott. Az Erzsébet szanatórium létesítése volt az a kézzelfogható esemény, amely Magyarországon lakosságának figyelmét a tuberkulózis elleni küzdelem szükségességére és fontosságára felhívta. Az addig teljesen tájékozatlan közvélemény akkor kapott először szélesebbkörű felvilágosításokat és körében mind élénkebb visszhangra talált a gümőkórellel szemben mozgalom. A tuberkulózis elleni küzdelem Központi Bizottságának megalakulása a szanatóriumot fenntartó egyesület volt a hazai mozgalom képviselője s Korányi Frigyes báró, valamint a szanatórium igazgató főorvosának, Okolicsányi-Kuthy Dezsőnek nevével mindenütt találkozunk. — ahol a tuberkulózis elleni küzdelem kérdésével foglalkoznak. A szanatórium, illetve egyesület egész sor külföldi egészségügyi kiállításon vett részt s több helyütt szép elismeréseket és kitüntetésekkel gazdagult. A tuberkulózis elleni népszerű irodalom megteremtői is a szanatórium egyesület orvosainak sorából kerültek ki. A Társadalmi Tu-

berkulózis Múzeum tuberkulózis részének megszervezése szintén az Erzsébet királyné szanatórium nevéhez fűződik. A szanatórium maga hivatalosan és orvosai is számos esetben adtak tanácsot és szakvéleményt újabb intézetek létesítésének tárgyában.

A tüdőbetegség gyógyításában ma is legfontosabb gyógymód, amelyet az intézet követ, a higiénés, a diétás kezelés, egészséges életmód és a bőséges táplálkozás. Ezenkívül természetesen az intézetekben a korszerű kezelési módok mindegyike gyakorlatban van. Így például a hidegvíz-gyógykezelés, a levegőkúra, a napkúra, a mesterséges fénykezelés (kvarcolás), ami bizonyos fokig a természetes napkezelést helyettesítheti. A Dienesen-lámpával való kezelést is használják, különösen a gége és sebészeti tbc-ben szenvedőknel sikeresen. Nagy fontossága van a mozgásnak, sőt a munkának is. A láztalan és nem súlyos betegek naponként fél órától két óráig terjedő időt tölthetnek sétával. Különösen a szanatórium-ból távozó betegeknel fokozzák a testmozgást s készítik elő a beteget rendes életére. A jóindulatúbb természetű megbetegedéseknél a munkát is megengedik. Igen nagy fontossága a lelki gyógyítására és így a gyógyulás folyamatára fontos hatással van. A betegeket lehetőleg óvják az izgató hírektől, kellemetlen látogatóktól és arra is súlyt helyez a szanatórium vezetősége, hogy a betegek megfelelő szórakozásban részesüljenek. Így a szanatóriumnak saját mozgófényképszínháza is van, a téli hónapokban pedig gyakran

tartanak műkedvelő előadásokat, hangversenyeket stb., amelyek mind igen hasznos befolyással vannak a betegek lelkiállapotára. Az utolsó esztendőök kezelési módjainak legfrissebb tapasztalatai alapján az aranyat és a sebészeti kezelést is alkalmazzák, a mesterséges légmell, valamint a plasztikai műtéteket. A kisebb jelentőségű műtéteket magában az intézetben végzik el, csak a súlyosabb természetű műtéteknél utalják át a betegeket más intézet sebészterébe. A sebészeti beavatkozás az utóbbi esztendőökben már nagyon előrehaladt s a műtéti beavatkozás igen kis halálozási arányszámmal jár. Az intézetben sebészet, fogászat, gégesztet, szemészet áll a betegek rendelkezésére. A röntgen-laboratóriumnak ugynevezett tomograffja is van, ami azt jelenti, hogy nemcsak a tüdőt, hanem a tüdő egyes szelvényeit is külön fotográfálhatják és így a legpontosabb és legfontosabb képet kaphatják róla. Ma már azt is pontosan meg tudják vizsgálni, hogy a tüdő és a szív mennyire képes elviselni a műtéteket és így a sebész nagyobb biztonsággal végezheti munkáját és kutatásait.

Ragyogó őszi napsugár sugározza be a tájat, amely közel 40 év alatt sok tízezer betegnek hozott gyógyulást. A szanatóriumi épületek közelében serény munkásközök új épületet emelnek; a budakörnyéki falvak részére épül itt a tüdőbeteg gondozó, amely nemcsak a környékbelieknek ad majd gyógyulást, hanem lehetőséget nyújt arra is, hogy az idejövő orvosok elmélyítsék tudásukat a tüdőbeteg gondozás tekintetében. Ennek az új intézménynek

külön Röntgen-gépkocsija lesz, amelyen az orvosok bejárják a vidéket s felkeresik azokat a betegeket is, akik valami okból nem jöhetnek el a gondozóba. Újabb ága ez annak a nagyszabású és mélyértelmű szociális munkának, amelyet a Szanatórium Egyesület kitartó erővel és lankadatlan lelkesedéssel folytat. Mostani gyűléssel terhes világunkban, amikor Európa számos részében ismét ágyuk dörögnek, vigasztaló és jóleső arra gondolni, hogy az emberiség és krisztusi szeretet gondolata még nem mindenütt halt meg s van talán még remény arra is, hogy a lelkibeteg embereket is egyszer ki lehet gyógyítani az elvakultság és gyűlölködés mindenél szörnyűbb betegségéből.

Csuka Zoltán

ért-e titokban egyet a parancsnok máris a biboros embereivel?

Lett volna más megoldás is. Ha már megtörtént volna a főispáni székbe való beiktatása: ő maga mozdíthatta volna föl a vármegye hatalmát a martalócok ellen. De bár a főispáni kinevezés már ott volt a zsebében, az ünnepélyes beiktatásra még nem tartotta elékezettnek az időt Bercsényi; erre majd csak akkor kerül sor, ha az unghvári vár, amely Árpád vezérnek első szállása volt s amelyben négyszáz esztendőn át uralkodtak gyermekeinek elődjai, a Drugethek, az ő jogukon majd az övé lesz! Mert ehhez a céljához szívósan ragaszkodott a fiatal tábornok-főispán.

De hát kell-e, hogy törvényes szint adjon annak a leszámolásnak, amelyre most készül?

Bercsényi fiatal kora dacára megfontolt ember volt s azt felelte erre a kérdésre: igen.

Elment a vármegyeházára s ott fölkereste a szolgabíró, Nagy István urat. Ma is nagy ur a szolgabíró, hát még azidőben mekkora volt!

Mit beszélgetett egymással a két ur, nem jegyezte föl a krónika, elég az hozzá, hogy mindenben tökéletes megegyezésre jutottak.

Azt határozták, hogy másnap hajnalban a szolgabíró megindul két esküdtel és két hajduval, a bűntények kinyomozására, a rablók fölkeresésére és elfogására.

Két esküdtel és két hajduval

másfél tucat állig fölfegyverzett gonosztevő ellen.

Na de hát: ha majd véletlenül akad a közelben vadásztársaság, vagy pástornép, amely a szorongatott vármegye segítségére siet, akkor a szolgabíró ki fogja adni a tanusítványt, hogy a hatóság védelmében nyultak fegyverhez s ez a tanusítvány, a szolgabíró pecsétjével, olyan erős lesz, mintha maga a szentséges pápa állította volna ki.

A vadászlatok ott volt pár puska lövésnyre a kökeresztől, a hegyoldalon.

Bercsényi csak néhány válogatott emberét vitte magával a vadászatra. Ott volt az elmaradhatatlan Tóth Pista, a két apród, Kálnássy Istók és Podhoránszky Ferkó s még vagy négyen-öten leghüségesebb csatlósai közül; persze nem hiányzott az »iratoss« sem.

Amikor a kis lovascsapat a hegyre vezető kaptatóra fordult, még látható volt egy lovas, aki nagy sebessen előttük vágatott felfelé a hegyi uton. Távollábról más három lovas fegyverei csillantak meg a bokrok között.

— No, ezek már miránk leselkednek, — mondotta Bercsényi Tóth Pistának, nagy elégtlen.

A kökereszt alatt ott ült a vak koldus, ütött-kopott fekete szűrben, felszeme feketekendővel bekötve. Ha látták is a testőrharamiák, ugyan nem szurhatott szemnek nekik ez a szánalmas, top-

rongyos alak.

Szép kis tisztás hely volt ott a kökereszt körül. Bercsényi megállította a kis csapatát, itt mindjárt elköltik a reggeli fölöstökömöt.

Előkerültek a tarisznyák, a kulacsok s a vadászok jó étvágygal reggeliztek.

Az öreg kéregető odaszólt a társaságnak:

— Isten jó nap, nagy jó uraim!

Aztán hozzátette:

— Egyetek, egyetek, hogy nőj-
jön a begyetek.

— No, te szegény koldus, — szólt a felszeme emberhez Bercsényi, — gyere közelebb, neked is jut egy szelet kenyér, meg egy darab szalonna.

A koldus odasántikált s Bercsényi eledelet nyújtott neki.

Falatozás közben, csak úgy félig fordulva feléje, megkérdezte:

— No, mi újság, Tokaji uram?

— A vadászlatban vannak, — felelte csöndesen a kuruc. — Tegnap egész nap kockáztak, ittak és gajdoltak, a két menyecskevel főzettek magukra, meg az alsó ruháikat mosatták ki velök. Ma meg változott a magukviselete. Már hajnalban fölverte őket egyik cimborájuk, aki a városból jött nagy lóhalálában. Tüstént fegyvereiket élesítették, pisztolyaikat próbálták ki, lovaikat nyergelték. Négy aztán elment közülök, le az országútra, alighanem méltóságos uram után leselkedni. Egy kevés előbb itt száguldott el a vadászlat felé, a másik három odalent maradt.

— Tehát csakugyan ők voltak azok, — jegyezte meg Bercsényi.

— Minden jól megy, Tokaji uram. Nemsokára jön a szolgabíró, a hajduival, hogy elfogja őket!

A koldus arca elszontyolodott.

— Méltóságos uram, erről nem volt szó a megállapodásunkban. Ha a szolgabíró jön a vármegyével, akkor mi keresni valónk van itten nekünk?

Bercsényi elmosolyodott:

— A vármegye csak öt emberből áll. Tokaji uram, nagyon is nagy szükség lesz kigyelmetekre.

— Az már más! — mondta a vérszomjas kuruc megcsihadva.

— Emberei?

Tokaji balfelé mutatott.

— Itt lappanganak a vizmosás-ban.

— A jeladás?

— Hét rigófütty, méltóságos uram. Ez a titkos magyar jelhang a Drugethek bírodalmában. (A Drugethek ősi cimereben tudniillik három csatt és hét rigó volt. Innét a hét rigófütty. A szerző megjegyzése.)

— Mi hát a haditerv, méltóságos uram? — kérdezte tovább a koldus.

A szolgabíró nemsokára előjön — ő már este óta a várkastélyban van — s mikor itt elhalad, mi és kigyelmetek elébe vágunk és körülfogjuk a vadászlatot. Akkor ő felszólítja őket, hogy adják meg magukat. Ha ellentállnak, rájuk gyújtjuk a házat s vagy porrá égnek, vagy ha menekülni próbálnak, egyenkint elfogjuk őket, mint a csirkét.

(Folytatjuk)

Egyesületi közlöny

MŰKEDVELESI TÖRZS ÉS NÉPNEVELÉSI TÖRZS KÖNYVTARÉLET

Szervező-iskola

(Kilencedik közlemény)

9. TORNA ÉS TESTEDZÉS

A test edzésével apáink még nem sokat törődtek. Abban a téves hitben éltek, hogy eleget dolgoznak, miért hát még haszontalan mozgással, testünket jobban fárasztani. Az újabb évtizedekben azonban az orvosi és a testnevelési tudomány kimutatta, hogy a munkában kifáradt szervezetnek is szüksége van a tornára, mert az üdít, frissít és nem okoz nagyobb kifáradást. Sőt ellenkezőleg. A rendszeresen tornázó munkásember teherbíróbb és ellenállóképessége feltűnően nagyobb azénál, aki testét torna untján nem ápolja. De a rendszeres torna nemcsak testünket edzi, hanem erkölcsi és lelki életünket is egyensúlyban tartja. Nagyon igaz az a közismert mondás: Ép testben ép lélek lakik.

A tornászás és testedzés nemzeti, népi és fajfenntartó nagy szerepét a társadalom és az állam már világszerte felismerte. Az államok törvényhozásuk útján intézkednek a testnevelésről. Nemcsak az iskolai élet keretén belül, hanem belevonják az egész társadalmat. Ilyen szervezet Jugoszláviában a Szokol, Magyarországon a cserkészek, Olaszországban a balillák, Angliában a boy-scout. Természetesen, hogy a testnevelés terén — miután az egész mozgalom újabb keletű — még nagyon sok tennivaló van. Különösen áll ez mireánk. A testnevelési munkából, éppen mert nagyon elmaradtak vagyunk e téren, a jövőben egyesületeinknek is ki kell venni részüket és mulasztásaikat pótolni. Mert, ha népünket igazán szeretik és értük komolyan akarnak cselekedni, e téren rájuk háruló feladatnak is, sürgősen eleget kell tenniük.

Hogy milyen nagy jelentősége és fontossága van a testedzésnek, itt külön beszélni nem lehet, annak nagy terjedelme miatt. Ennek a kérdésnek gazdag szakirodalmi van, amit az egyesületek vezetőinek figyelmébe ajánlunk. Nem is lehet vezetőségi tag, aki az időszériu testedzést legalább nagy vonalaiban nem ismeri.

Természetesen legelső sorban az ifjúság testnevelését kell megoldani. Az egyesületek keretén belül meg kell szervezni a tornász-csoportokat. Nem kell kimondottan sportegyesületnek lenni, hogy tornászcsoporthoz létesítsünk. Bármilyen célkitűzéssel működő egyesület legyen az, egyformán áll rá az az erkölcsileg kötelező szabály: népünk és különösen ifjúságunk egészséges jövője érdekében szervezzük meg a tornászcsoporthoz.

Hogyan kell a tornászcsoporthoz megalapítani?

1. Ha az alapszabályokban nincsen a tornászcsoporthoz megalapítására engedély, akkor a beográdi testnevelésügyi minisztériumhoz kell fordulni és arra engedélyt kérni. Az ehhez szükséges kérvényt, illetve fogalmazványt a Reggeli Újság Közművelődési Tanácsa díjtalanul elkészíti és megküldi az egyesületeknek.

2. Ha az engedély megvan, akkor az egyesületi tagok gyermekeit, fiukat, legé-

nyeket, leányokat összehívjuk és csoportokba osztjuk. Külön a fiukat, lehetőleg életkoruk szerint, külön a leányokat ugyancsak életkoruk szerint.

Minden városban és faluban van néptanító, aki a tornatanítás elemeit jól ismeri és szívesen vállalkozik a rendszeres kiképzésre. De nem kell okvetlen képzett tanító a torna tanításához. Ma már kitűnő kézikönyvek vannak, amelyek képes ábrákkal és bő magyarázatokkal célszerűen segítik a műkedvelő tornatanítókat. (Ezekről a könyvekről felvilágosítást ad a Reggeli Újság Közművelődési Tanácsa).

Fontos azt is tudni, hogy a tornászcsoporthoz megalapítása pénzbe sem kerül. Ma, már nem kell okvetlen drága tornaszert, hogy tornászhasunk. Például az egész világon gyakorolt és nagyszerű svédturnához semmiféle tornaszertre nincsen szükség. De számos más rendszerű torna van, amelyhez nem kell nyújtó, ugródeszka, bak stb. Szegénységünkre tehát a tornacsoporthoz megalapításának kérdésénél ne hivatkozzunk.

10. A TÁRSAS ÉLET ÁPOLÁSA

Az ember társas lény. Ősi törvény az együttélés, társadalomba való tömörülés. De az emberek nemcsak azért egyesülnek, hogy elsőrendű életszükségleteiket kölcsönös támogatással megszerezzék, hanem sok minden más szempontból is. Erkölcsi és lelki szükségletük az egymással való érintkezés és a kapcsolatok fenntartása. Ezt a körülményt kell egyesületeinknek népünk javára kihasználni és gyümölcözővé tenni.

A társas érintkezések által különösen ha az irányított, jó szolgálatot tehetünk törekvéseinknek. Megóvjuk népünket káros befolyásoktól, romboló törekvésektől. Ezért hát minden egyesület arra törekedjen, hogy az eddig elmondott feladatokon kívül a társas életet összejövetelek formában ápolja. Minél sűrűbben rendezünk olyan találkozókat, amelyre az egyesület tagjai, esetleg azok által meghívott vendégek, összejönnek. Ilyen találkozókat különféle címen rendezhetünk. Főleg városokban, különösen népszerűek a társas vacsorák, a teaestélyek és délutánok rendezése. De vannak egyesületek, amelyek mindenféle ötletes módon hívják egybe tagjaikat. Például nyáron fagyaldélután rendeznek vagy ha sok nőtagja van az egyesületnek, kézimunka délutánt.

Ezek az összejöveteleken természetesen megjelenik mindenkor az egyesület vezetőségének néhány tagja családjával és tekintet nélkül társadalmi és vagyoni különb-

ségre, elbeszélgetnek, vitatkoznak, egyszóval kellemesen eltöltötenek néhány órát. Ilymódon nemcsak kellemes szórakozást nyújtanak a tagoknak, hanem közhangulatot teremtenek. A társasvacsorák után felköszöntöket mondanak és bizony egy-egy felköszöntőbe sok érdekes tudnivaló is befér. Kézimunka délutánokon egy-egy jó elbeszélést lehet felolvasni, egy-egy verset elszavalni, miáltal nemcsak szórakozunk, hanem irodalmi műveltségünket is fejlesztjük.

A társas összejöveteleknek egyik igen népszerű formája a táncmulatság. Fiainkat és leányainkat az egyesület törekvéseinek ezen az uton biztosan megnyerhetjük. Azután meg mindig jobb, ha fiatalágunk táncmulatságait az egyesületben tartják, mint a kocsmákban.

De ne feledkezzünk meg a társas összejövetelek tárgyalásánál a gyermekekről sem. Nincsen hálásabb és könnyebb feladat, mint gyermekdélutánokat rendezni. A gyermekrendkívül hálás, ha szórakoztatják és az egyesület semmivel sem lehet olyan népszerű a szülők előtt mintha a gyerekekkel okos szeretettel foglalkozik. Eltekintve attól, hogy a magyar nyelv ápolása érdekében jelentős szerepe van, a gyermekdélutánoknak, szinte végtelen a kulturális jelentősége.

És mi sem könnyebb és olcsóbb mint gyermekdélutánokat rendezni. Például elég ha a Reggeli Újság mellékletként megjelenő Tündérország gazdag és szép anyagát felhasználjuk gyermekdélutánok rendezésére. A Tündérországban, a gyermekek kedvenc ujságában gondos válogatásban vannak felolvasható mesék, szavalható versek, gyermekszindarabok, egyszóval mindaz, amivel a gyermekek képzeletét kielégíthetjük. És nincsen hálásabb mint a gyermek, hogyha szerepelhet. Ügyeljünk mindig arra, hogy a gyermekek is szerephez jussanak. Játssza tanulásnak ez a legkitűnőbb módja. Természetesen a Tündérország gazdag anyagán kívül magyarságunknak gazdag gyermekirodalma van s az érdeklődő egyesületeknek szívesen ad további felvilágosítást a Reggeli Újság Közművelődési Tanácsa.

De ezenkívül ezerféle bohóság, móka és játék van, amivel a gyermekeket ilyen délutánokon szórakoztathatjuk. A gyermek nem nagyigényű és néhány papírdarab, papírcsákó, színes karton könnyen elvarázsolja képzeletét. Ezért a gyermekdélutánok rendszeres megtartását nem tudjuk eléggé ajánlani.

(Befejező közlemény a jövő vasárnapi számunkban)

Vízszintes sorok:

1. Ipariág munkásai által alapított egyesület
14. Híres matematikus, kiről számot is neveztek el
15. Főzelék
16. Finom ital
17. Vissza: mutatószó
19. Sár lesz belőle
20. Majdnem gyűlölet
22. Harci eszköz
23. Vissza: gaz ikerszava
25. Franciául beszéd, lelkesít
26. Kutyafaj
27. Magyar néma muzsikálásának fő motimuva
28. Házasember
30. Vesszővel lát
32. Vissza: szétnyit
34. Diadalmaskodik
35. Karatban van
36. Kerti vetemény, sütéshez használják
38. Katolikus szlávnép
40. Lassan égő sodort zsinór
42. Ragadozó madár
43. Német számár
44. A 14. vízszintes kezdőbetűje
- 45a. R., omladék
46. Régen a kocsmárosra mondták
47. Kenőcs
49. U. a. mint 42. vízszintes
51. Határozatlan számnév
53. Papírmérték
54. Részec
55. A kereszt felirata
57. Járom
59. Kötőszó
61. Tempó meghatározás
63. Jog valamely dologhoz
65. Napszaka
67. 300 méter magas párisi építmény

KERESZTREJTVÉNY

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
		14				15			16			
17	18	19			20				21	22		
23	24	25		26	27				28	29		
30		31	32					33	34			
35		36	37	38					39			
40				41	42				43	44		
45a	45	46				47	48					
49	50	51			52	53			54			
55		56	57		58	59	60					
61		62	63			64	65	66				
67												

Függőleges sorok:

1. Pillanatnyi cselekvést fejez ki
2. Tagadószó
3. Mértanitest
4. Látomás
5. Ital
6. Az 5. függőleges mássalhangzói
7. Nem tágit
8. Agyagművesség
9. Felzudulás, lendület
10. Y. B.
11. A gazdálkodók egyik foglalkozása
12. Utó ellentéte
13. A legfőbb angol érdemrend

18. Hegy a Berni Alpokban
20. Siker
21. Egyforma mássalhangzók
24. Légszesz
25. Több hangszer kelléke
29. Két »Ö«
31. Akadály, hiba
33. Sósvízű tó neve
36. Modern
37. Fésületlen
39. A teljes ábécében az »e«-t követi
41. C, C, C
43. Mássalhangzó fonetikusán
44. Görög betű, de női becenév is lehet

45. Margitot így is becézik
48. Idegen köszöntés
50. Csavar
52. Rágcsáló
56. Irf
57. R..., füttyülő madár
58. Idegen helyeslés
60. Kötőszó
62. Tagadás
63. Helyhatározó (t=tt)
64. Megfordított eny betű
66. T. D.

A múlt vasárnapi számban megjelent keresztrejtvényünk helyes megfejtése.

Vízszintes sorok: 1. Farady, 6. Rehesif, 11. Ip, 12. Hawaii, 14. Sá, 15. Amour, 18. Rég, 19. Toska, 21. Na, 22. Sir, 24. Luk, 25. Cu, 26. Kiv, 28. A Ganges, 31. MLB, 32. 01, 34. Arena, 35. Ro, 36. Illés, 39. Iró, 40. Lirar, 42. Nát, 43. EO, 45. Pé, 46. Szt, 47. Marconi, 50. Na, 51. Ato, 52. Rae, 53. AE, 55. Ina, 56. Ama, 58. Rák, 60. Poni, 62. Abert, 64. Gobi, 66. Iró, 67. Csonka J. 69. Sós, 70. El, 71. Tiz, 72. Hős, 74. No, 75. Reaumur, 76. Röntgen.

Függőleges sorok: 1. Franklin, 2. Rio, 3. Apus, 4. Ah, 5. Yar, 6. Rag, 7. Ei, 8. Csók, 9. Sás, 10. Flaubert, 13. Werner Siemens, 16. Mai, 17. Ria, 19. Tus, 20. KCL, 23. Rga, 24. Lea, 27. Volta, 29. Ari, 30. Gno, 31. Morse, 33. Lé, 35. Ri, 37. Láma, 38. Secta, 40. Lehár, 41. Azra, 44. 000, 45. Pör, 48. Rani, 49. Leág, 50. Napier, 54. Edison, 55. Ino, 56. Abo, 57. Ark, 59. Kos, 61. Orle, 62. Aszu, 63. Tahó, 65. Bone, 67. Cim, 68. Jön, 71. Tu, 73. ST.

TUNDÉORORSZÁG NYEREMÉNYEI:

- Egy doboz ementhali sajt **RICHTER**
speciális sajt, vaj és tejtermék üzletéből
Kralja Petra II. 5. — Telefon 28.72
- Szép ajándékot ad **BRAČA MIŠIĆ**
Noviszád és környéke legnagyobb könyv- és papíráru üzlete
Kr. Petra I. 14.
- Egy elmes szép játéktárgy Noviszád legnagyobb és legdusabban felszerelt játékaru üzletéből, a **„GOLYA“ BAZARBOL**
Noviszád, Kralja Petra II. 7.
- Szép ajándékot ad **»PAPIRUS« — BUZA ERNŐ**
Petrovgrad és környéke legnagyobb könyv és papíráru üzlete.
- Az ország legnagyobb hangszerüzletéből nagyszerű szájharmonika **TRUPPEL BÉIA**
A »Hohner« harmonikák vezérképviselője, Noviszád
- Kétszer 1/2 kg. mézes kekszet ad **K LIPPEL JÓZSEF**
hygiénus péksége Zseljeznicska 38. fióküzlet: Postanszka 1. Készíti a legjobb bureket, süteményeket, graham kenyereket stb.

- Egy doboz legkínóbb desszert cukorka a **WAHL-féle »CONFISERIE«** üzletéből
NOVISZÁD, KRALJA PETRA II. 72
- Egy pár gyermekharisnya vagy kesztyű az **„olcsó PEREPATICS“** kötött és szövött áru üzletéből
Futoski put 37.
- Fűszer csomag **MARTIN MIRKO**
azelőtt Gausz Viktor fűszer és csemege üzletéből
RIBNYI TRG 5 — TELEFON 33-66
- Két darab finom pipereszappant ad **»ZORA«**
illatszertár, Noviszád, Tanurdzsics-palota
- Allandóan a legjobb minőségű friss csokoládé és keksz kapható **UNION bonboniérában**
Noviszád, Trg Oslobođenja 3.
Tulajdonos: Kelemen Gábor — A helyes megfontolónak csokoládét ad
- Egy finom zsebkést, vagy kis ollót ad **HOSCHEK F. NOVISZÁD**
a környéke legdusabban felszerelt késáru szaküzlete és kőszőrüs műhely
Dunavszka ul. 21.

- Tetszés szerint, ezüst nyaklánc, modern ezüst gyűrű vagy modern óralánc **VARGA ÁRPÁD**
órás ékszerüzletéből
Noviszád, Kr. Alekszandra 22
- EGY SZÉP KÖNYVET AD **MENAHÉM J.**
antikvárium, — Noviszád. Vesz- elad minden nyelvű használt könyvet.
- Vilány zseblámpa **IRSAY JÓZSEF**
sport és vadászfelszerelési cikkek szaküzletéből
KRALJA PETRA II. UL. 32
- Kétszer öt-öt darab mignon-sütemény a **MIGNON cukrászdából**
tulajdonos Horváth Károly, Kralja Petra II. 13. — Allandóan friss sütemény
- Fényképtelvével **Studio Heringnél**
Apolló udvar! Amatőr kének kidolgozása
- VOLGA**
A legnagyobb speciálta sport, deák- és egyenruha sapkáiban. Ad egy deák- vagy sport sapkát
NOVISZÁD, USZTAVSZKA 1
- Gyermekcipő talpalást ad **Uri János**
a legdusabban, legjobban, legolcsóbban dolgozó uri és női cipész,
NJEMACSKA ULICA 22.

- Egy ötletes és szép gyermekjátékot ad a **VELIKI PARISKI MAGAZIN,**
Noviszád és környéke legnagyobb játékt. divat és rövidáruháza.
- Félfelcsomag prima terpentinszappant ad **ALBUS D. D.**
szappan-gyár
- Arse Teodorovicsa 22. — Kat. Porta
Egy előfestett gobelint ad **„GOBELIN“**
kézimunka üzlet
NOVISZÁD, KRALJA PETRA II. 20.
- Jó kidolgozású fényképet csak a 29 éven át dolgozó **OSZNOVITY** műtermében kap
Forduljon bizalommal hozzánk
NOVISZÁD, ZSELYEZNICKA UL. 5
- 3 darab képes zsebkendő **R. HOLIK**
női és férfi divat-anyagok, selymek, függönyök és minden egyéb kézmű-áru legolcsóbb áruházából, Noviszád, Kralja Alekszandra 12.
- Egy szájharmonika vagy okarina **Schade Ádám**
hangszerüzletéből, Noviszád, Kralja Petra II. 52. Nagy választék, olcsó árak, szolid kiszolgálás.